

# Победа над мрака

Силата на твоята самоличност в Христос

Нийл Андерсън

Превод Венцислава Ковачева Редактор Владимир Димитров

Copyright © 1994 for the Bulgarian edition by Operation Mobilisation.

Ongually published in English under the title *Victory over the Darkness* by Neil T. Anderson, published by GL Publications, Ventura, CA 93003 U.S.A in 1990.

All right, to this book, not specifically assigned herein, are reserved by the copyright owner.

All non-English rights are contracted exclusively through GLINT, 1 » Box 4060, Ontario, CA 91761-1003, U.S.A

## С ПРИЗНАТЕЛНОСТ

Доскоро написването на тази книга беше само проект, който възнамерявах да осъществя, когато се пенсионирам. Обичам служението си, а и взаимодействието с хората при обучението и съветването е животът ми. Така че на писателската конференция в Байола Юнивърсити, когато очаквах седмата си година като професор в семинарията (*Всяка седма година университетските професори са освободени от лекции (бел. прев.)*), бях може би единственият, който не възнамеряваше да пише книга. На конференцията разбрах колко трудно е дори да убедиш някого да прочете ръкописа ти, да не говорим за публикуване. Мисълта да се оттегля от служение за няколко месеца, за да напиша книга, която може дори да не се чете, беше отблъскваща! Даже не бях сигурен, че Бог иска да напиша тази книга.

Можете да разберете в такъв случай благодарността ми към *Regal Books*, които поеха инициативата да се свържат с мен и да ме запознаят с писателя Ед Стюърт, който ми помогна при писането. Те направиха задачата за реализирането на тази книга едно приятно преживяване и ми дадох увереността, че Бог желае тази информация да се появи в напечатан вид. Ед, да работя с теб беше удоволствие, което не мога да изразя с думи.

Каролайна Кранфорд, много мило от твоя страна да напечаташ доброволно този ръкопис Благодаря ти.

Благодарен съм на прекрасния факултет в Байола Юнивърсити/Талбот »кул във теолъджи, където имам привилегията да преподавам вече седем години. Особена благодарност на Робърт Боб, мой наставник, приятел и любим богослов. Боб, нямаш представа колко ценя твоя критичен ум и отговорността ти да прочиташ това, което пиша.

Благодаря на Мик Боурсема и Гари Макинтош, мои колеги във факултета по практическо богословие. Ценя ви като приятели и се радвам, че започнах това служение с вас Вашата подкрепа е неоценима.

Особено благодаря на многото студенти в Талбот, които ме подтикват да бъда верен на Божието Слово и ми дават възможност да споделям живота си с тях.

Всичко това, разбира се, нямаше да се осъществи без родителите ми, Марвин и БERTA Андерсън. Благодаря ви за физическото наследство, което ми помогна да навляза в духовното си наследство. Хиляди илюстрации от живота ми през онези ранни години във фермата в Минесота се намират на страниците на моите послания. Благодаря ви за

верността, с която ме водехте на църква, и за моралната атмосфера, в която ме възпитахте.

За мен бе привилегия да виждам как хиляди хора откриват своята самоличност в Христос и заживяват победен живот. Мисълта за многото други хора, които ще намерят помощ от напечатаните страници, е внушителна; и аз благодаря на всички, които направиха тази възможност реалност.

## ВЪВЕДЕНИЕ

### ДАЙ МИ НА ЗАЕМ НАДЕЖДАТА СИ

Преди няколко години, докато бях на първата си служба като пастор, се посветих да обучавам един младеж от църквата. Това беше първият ми официален опит да започна лична духовна работа с отделен човек. С Ръс Решихме да се срещаме рано сутрин всеки вторник и аз да го ръководя в библийско изучаване по темата за любовта. Ръс очакваше с нетърпение да и израсне като християнин, а аз имах огромно желание да му помогна да стане зрял вярващ.

Шест месеца по-късно ние все още се занимавахме със същото библийско изследване на темата за любовта. Не напредвахме изобщо. Кой знае колко нашите взаимоотношения от типа Павел-Тимотей не вървяха Ръс сякаш не израстваше като християнин. Той се чувстваше победен, а аз се чувствах отговорен за неговото поражение, — но не знаех какво да направя. Нашите оптимистични някога надежди за Ръс, за големите му крачки на развитие към зрелост, се бяха стопили постепенно като издиращ балон. В крайна сметка престанахме да се срещаме.

Две години по-късно, след като се бях преместил на друго място като пастор, Ръс дойде при мен. Той ми разказа всичко за онзи период, когато за кратко време се срещаме — една история, която откриваше неизвестна за мен част от живота му. Ръс бил сериозно обвързан с греха и тогава не желал да сподели с мен борбите си. Аз усещах, че не бе свободен, но не знаех да предположа защо.

По онова време имах малко опит с хора, обвързани с връзките на греха, и бях твърдо решен да упорствам. Смятах, че основният проблем бе личното нежелание да завърши материала. Сега обаче съм убеден, че друга е причината за неуспеха на опитите ми. Аз се стремях да го доведа до едно положение, без да определя откъде тръгваше той. Опитвах се да му помогна да повярва в това, което можеше да стане, без преди това да разбере и да го приема такъв, какъвто беше. Тогава започнах да схващам, че да водиш хората към духовна зрелост и свобода в Христос означава нещо повече от това да ги водиш в едно добре организирано, последователно десет седмично библийско изучаване.

Оттогава насам фокусът на моето служение и като пастор, и като професор в семинарията, е тясно свързан с ученичеството и християнското съветване. Самият аз съм съветвал и съм помагал на безброй много хора да израснат като Христови ученици. Преподавал съм ученичеството и пасторското съветване като дисциплина в семинарията, в различни църкви и конференции за ръководители по цялата страна. И основната задача в разговорите ми с хората е била винаги да разобличавам неуморните коварни атаки на Сатана, който с измама прониква в ума на християните. Той знае, че ако може да ти попречи да разбереш кой си в Христос, ще може да ти попречи и да познаеш онази зрелост и свобода, които са твое наследство като Божие дете.

Интересно е частичното препокриване на служенията на ученичеството и съветването. Християнското ученичество се обръща към бъдещето, за да предизвика духовен растеж и зрелост. Християнското съветване се обръща към миналото, за да

разреша проблемите и да заздравя слабите места. Но и двете служения трябва да започнат от настоящето с много личните въпроси: „Кой си ти? Как си? Какво вярваш за себе си? Миналото е оформило сегашния ти мироглед и ще определи бъдещето ти, освен ако не го надраснеш.“

Нещо повече, убеден съм, че ученичеството и съветването трябва да започнат там, откъдето започва и Библията: с познаването на Бога и своята самоличност в Христос. Ако наистина познавахме Бога, поведението ни щеше да се промени коренно и моментално. Точно това виждаме и в Писанията. Винаги, когато небесата се отваряха, за да разкрият Божията слава, животът на тези, които биваха свидетели, се променяше моментално и коренно. Вярвам, че това, което най-вече определя духовното здраве и свобода, е истинското разбиране за Бога и правилните взаимоотношения с Него. Доброто богословие е необходима предпоставка за доброто психологическо здраве.

Няколко седмици след една от моите конференции приятел ми разказа историята на много мила жена, християнка, която посетила лекциите. В продължение на няколко години тя изживявала дълбока депресия. „Преживявала“, като разчитала на приятелите си, на три срещи със съветник седмично и различни предписани лекарства.

По време на конференцията тази жена осъзнала, че системата ѝ на поддържане включвала всички и всичко, с изключение на Христос. Тя не била предала грижите си на Христос и разчитала на всичко друго, но не и на Христос. Взела у дома бележките от конференцията и насочила вниманието си към своята самоличност в Христос, като Му се доверила Той да отговори на всекидневните ѝ нужди. Изцяло отхвърлила всякакви други средства (нещо, което аз не препоръчвам) и решила да уповава само на Христос за освобождаване от депресията. Започнала да живее чрез вяра и да обновява ума си, както се казвало в бележките от конференцията. Само след месец тя станала напълно различен човек. Да познаваме Бога е абсолютно необходимо за достигане на зрелост и свобода.

Друга област, в която ученичеството и съветването си взаимодействат, е личната отговорност. За онези, които искат да вървят напред в своето израстване като християни, във всички случаи ще бъде от полза други да ги обучават. А онези, които търсят свобода от своето минало, ще получат помощ от съветите на други. Но в крайна сметка всеки е отговорен за собствената си зрелост и свобода в Христос. Никой не може да те накара да израстеш. Това е твое собствено решение и всекидневна отговорност. Никой не може да разреши твоите лични проблеми. Това е процес, който ти лично трябва да започнеш и в който да постоиш. За щастие никой от нас не преминава през трудностите на личното израстване и освобождение сам. Христос който живее в нас, е готов да извърви с нас всяка стъпка от пътя.

Това е първата от две книги, които написах от личния си опит и поучение в областта на ученичеството и съветването. Макар и двете служения да са важни за твоето духовно благоденствие, вярвам, че служението на израстване като Христов ученик, което те очаква, е по-важно. Преди да можеш да се освободиш от миналото си, трябва да познаеш кой си в Христос. Това е основата на твоята зрелост като християнин.

Тази книга се занимава с главните въпроси на израстването в Христос: ще откриеш кой си в Христос и как да живееш чрез вяра. Ще разбереш как да ходиш по Духа и да се оставиш на Неговото ръководство. Изпълненият с Духа живот, ще те пази от измамните духове, които искат да те отклонят, както отклоняваха моя млад ученик Ръс.

Тази книга ще ти помогне да проумееш характера на борбата за твоя ум и да разбереш защо умът ти трябва да се обнови, за да израснеш духовно.

Ще намериш помощ за това как да управляваш емоциите си и да се освободиш от емоционалните травми на миналото чрез вяра и прощение.

В една друга книга — *The Bondage Breaker*<sup>1</sup> — обръщам внимание на природата, която имаме в Христос и духовните конфликти, които влияят на християните днес. Обикновено не правим разлика между свобода и зрялост в християнския живот. Никой не може да достигне зрялост веднага, това е процес. Но можеш да получиш свобода моментално. Всъщност, ако не си свободен от връзките на света, плътта и дявола, няма да постигнеш пълна зрялост.

Предлагам да прочетеш най-напред тази книга по въпросите на израстването и узряването, а след това да работиш върху конфликтите и свободата, като прочетеш „Този, който разчупва оковите“.

„Победа над мрака“ е построена като послание от Новия Завет. Първата половина на книгата полага доктриналната основа и дава определения на термините, които ще ни бъдат необходими, за да разберем и осъществим<sup>^</sup> следващите глави с по-практическа насоченост. Може би ще се изкушите да прескочите първата половина, защото тя изглежда по-далечна от<sup>|</sup> всекидневието ни. Но за да изпълним практическите съвети за израстване! в Христос, трябва да определим своето положение и победа в Него. Трябва<sup>|</sup> да знаем в какво да вярваме преди да разберем какво да правим.

Говорил съм с хиляди хора като Ръс, моя пръв кандидат ученик. Те са<sup><</sup> християни, но не постигат нищо. Те са се посветили да служат на Христос в живота си, но са незрели, безпомощни и измамани. Животът им не носи плодове и те се чувстват без надежда. Такива хора ми напомнят за следващите редове:

Дай ми на заем надеждата си,  
че моята май съм изгубил. И чувства на болка и ужас  
са моя единствена свита. Не знам накъде да погледна;  
дори бъдещето не носи знака на нова надежда. Виждам разруха и сълзи, и вечна трагедия.

Дай ми на заем надеждата си,  
че моята май съм изгубил. Хвани ме, прегърни ме;  
чуи моята тъжна история,  
че изцелението е толкова далечно. Пътят към него тъй дълъг, самотен.

Дай ми на заем надеждата си,  
че моята май съм изгубил. Стой при мен, предложи ми  
ухо, сърце и любов. Признай моята болка, тя пари толкова силно. И мисли на  
скръб и объркване ме връхлитат.

Дай ми на заем надеждата си;  
и време ще дойде, когато аз ще помагам на други и ще споделям една нова  
надежда, любов и утеха.

(цитирано от Дай ми на заем надеждата си без известен автор).

Отразяват ли тези думи твоята опитност и отекват ли като ехо на твоята молба като вярващ? Чувстваш ли се понякога притиснат от света, плътта и живота до такава степен, че да се чудиш струва ли нещо християнството ти? Страхуваш ли се понякога, че изобщо няма да бъдеш това, за което те е призвал Бог? Жадуваш ли да напреднеш в израстването си като християнин и да преживееш свободата, обещана в Божието Слово?

Бих искал да споделя с теб надеждата си в следващите страници. Твоята зрялост е въпрос на време, притеснения, трудности, гонения, познаване на Божието Слово, разбиране за това кой си в Христос и присъствието на Святия Дух в живота ти. Колкото до първите четири елемента, сигурно ги имаш в изобилие, така е с повечето християни. Позволи ми да влея в живота ти щедри дози от другите три компонента. Разбъркай всичко добре и " продавай своя растеж!

## ГЛАВА 1

### КОЙ СИ ТИ?

Много обичам да задавам на хората въпроса „Кой си ти?“ Изглежда лесен въпрос, който изисква лесен отговор, но в действителност съвсем не е така. Например, ако ме попитате: „Кой си ти?“, бих отговорил: „*Нийл Андерсън*“.

— Не, това е името ти. Кой си ти?

— А, професор в семинарията.

— Не, това е професията ти.

— Американец съм.

— Така казваш къде живееш.

— Баптист съм.

— Това са деноминационните ти предпочитания.

Бих могъл да кажа също, че съм висок пет стъпки и девет инча<sup>1</sup> и те малко повече от 150 фунта (*Около 1.75 м. (Бел. прев.) 2 Около 67 кг. (Бел. прев.)*) всъщност доста над 150 фунта. Но моите физически размери и външност също не ме представят. Ако отрежеш ръцете и краката ми, ще престана ли да съм аз? Ако трансплантират сърцето ми, бъбреците ми или черния ми дроб, ще продължа ли да съм си аз? Разбира се! Естествено, ако продължите да режете, в крайна сметка ще стигнете до мен, защото аз съм някъде там — вътре. Но това кой съм действителност е нещо много повече от онова, което виждате отвън.

Бихме могли да кажем заедно с апостол Павел: ние „не познаваме никой по плът“ (2 Коринтяни 5:16). Но сме склонни да идентифицираме себе си и един друг, предимно според това как изглеждаме (висок, нисък, набит, слаб) или според това какво работим (водопроводчик, дърводелец, медицинска сестра, чиновник). Освен това, когато ние, християните, трябва да определим кои сме във връзка с вярата си, обикновено започваме да говорим доктриналната си позиция (протестант, евангелист, калвинист, харизматик, или деноминационните си предпочитания (баптист, презвитерианец, методист, независим), или ролята си в църквата (учител в неделното училище, член на хора, дякон, разпоредител). Но това кой си определя ли се от това какво правиш, или това какво правиш се определя от това кой си? Това е важен въпрос, особено във вашата с нашата зрелост като християни. Подписвам се под последното изречение. Чистосърдечно вярвам, че твоята надежда за израстване, в смисъл пълноценност като християнин се основава на разбирането ти за това кой си — особено, що се отнася до твоята самоличност в Христос като Божие дете. Разбирането ти за това кой си е решаващата основа на твоя мироглед и поведение като християнин.

### Верните уравнения в търсенето на самоличност

Преди няколко години едно седемнадесет годишно момиче пропътува огромно разстояние, за да разговаря с мен. Никога не бях срещал момиче имаше толкова много преимущества. Имаше лице на фото модел и прекрасна фигура. Беше облечена безупречно. Завършила дванадесетгодишно образование за единадесет години с почти отличен успех. Като талантлив стипендиант получила висока стипендия от един християнски университет. и чисто нова спортна кола, подарък от родителите ѝ за завършването. Бях удивен, че една личност може да притежава толкова много неща. Поговорихме в продължение на един час и аз осъзнах, че това, което е отвън, не отговаря на това, което започвах да виждам отвътре. Мери, — попитах я накрая — случвало ли ти се е да плачеш преди да си легнеш вечер, защото не си се харесвала и си искала да бъдеш някой друг? Тя започна да плаче. Как познахте?

Наистина, Мери, — отвърнах аз. — Разбрал съм, че често хората, на които *сякаш* всичко им е наред, вътре съвсем не се чувстват наред.

О това, което показваме отвън, е едно лъжливо лице, скриващо кои, сме действителност, и обвива тайните рани на нашата самоличност, някога си мислим, че ако изглеждахме по-привлекателни или си бяхме по-добре, или се радвахме на известно положение, всичко щеше да ни бъде наред. Но това не е вярно. Външността, способностите и признаване отразяват — нито предизвикват вътрешен мир и зрялост.

Моята книга „Усещането, че си някой“ Морис Уагнър (*Maurice Wagner, The Sensation of Being Somebody (Grand Rapids, MI: Zondervan Publishing House, 1975), p. 163*) изразява тази вяра в лесните уравнения, които сме склонни да приемем. Според мен погрешно смятаме, че добрата външност плюс обожанието, което има С нея, е равно на цялата личност. Или ни се струва, че великолепно - ние плюс способностите е равно на цялата личност. Съвсем не. Тези уравнения са също толкова грешни, колкото две плюс две е равно на шест Улпгър казва:

„Колкото и да се опитваме чрез външността си, представянето си или социалния си статус да постигнем удовлетворението, че сме някой, винаги ще оставаме недоволни. Какъвто и връх да достигнем той скоро ще се сгромоляса под тежестта на враждебното отхвърляне или критиката, спомените или вината, страха или тревогата. Не можем да направим нищо, за да заслужим да бъдем обичани безусловно или доброволно.“ (бележка: Всяко грешно поведение е опит да задоволим нуждите си в неправилна посока. Същността на греха е тенденцията на човека да живее независимо от Бога, Който е обещал да задоволява всички наши нужди, когато живеем „в Христос“.)

Ако тези уравнения даваха резултат, то те със сигурност щяха да имат резултат за цар Соломон. Той беше цар на Израел по време на най-великите години в историята на нацията Имаше власт, положение, богатство, имоти и жени. Ако един пълноценен живот зависеше от външността, обожанието, представянето, способностите, статуса или признанието, Соломон щеше да бъде най-удовлетвореният човек, живял някога

Нещо повече, Бог даде на царя изключителна мъдрост да тълкува делата му. Какъв беше неговият коментар за всичко това? „Суета! Суета!... Суета на суетите, всичко е суета!“ (Еклесиаст 1:2). И нататък книгата Еклесиаст описва безплодното търсене на смисъл в живот, основан на външното. Всичко, което можеш да имаш и положението, което можеш да постигнеш, не прибавят нищо към личната ти стойност. Милиони хора се катерят по стълбицата на успеха, за да открият накрая, когато стигнат върха, че това не е върхът, който са търсили!

Ние също сме склонни да копираме отрицателната страна на формулата — успех равно на смисъл, като смятаме, че ако човек няма нищо, той няма надежда за щастие. Например преди няколко години представих на един студент следния сценарий: „Представи си, че във вашия университет има момиче, чието тяло е с форма на картоф, косата ѝ стърчи, куца, когато върви, и заеква, когато говори. Няма красиво лице и се бори да не отпадне поради слаб успех. Има ли надежда да бъде щастлива в живота си?“ Той се замисли за момент, после отвърна: „Сигурно не“. В това земно царство, където хората живеят според външната страна на нещата, сигурно е прав, че надежда няма. Щастieto се равнява на добра външност, връзки с важни личности, хубава работа и тлъста сметка в банката И живот, в който липсват тези „блага“, е равен на безнадеждност.

*Единственото уравнение за самоличността, което е вярно в Божието царство, е ти плюс Христос равно на пълнота и смисъл.*

Но какъв е животът в Божието царство? Уравненията — успех равно на щастие и неуспех равно на безнадеждност там не съществуват. Всеки има равни шансове за смислен живот. Защо? Защото пълнотата и смисълът на нивата не са продукт на това,

което имаме или нямаме, това, което сме направили или не сме направили. Ти си вече пълноценна личност и притежаваш живот с безкраен смисъл и цел, защото си... Божието дете. Единственото уравнение за самоличността, което е вярно в Божието царство, е ти плюс Христос равно на пълнота и смисъл.

Щом нашата самоличност в Христос е ключът към пълнотата, ще попитате може би, защо толкова вярващи имат проблеми със самочувствието за своя духовен растеж и зрелост? Защото позволяваме на дявола да ни мами. Нашата истинска самоличност в Христос е изкривена от великия измамник.

Осъзнах тази измама, когато преди няколко години съветвах една млада християнка, която беше жертва на сатанинско потискане. Запитах я:

— Коя си ти?

— Аз съм зла — отвърна тя.

— Не си зла. Как може едно Божие дете да бъде зло? Така ли гледаш на себе си? — тя кимна утвърдително.

Естествено може би беше извършила някои лоши дела, но тя не беше.

Тя основаваше своята самоличност върху неправилното уравнение. Тя позволяваше на сатанинските обвинения срещу поведението ѝ да оказват влияние на възприемането ѝ за себе си, вместо да позволява нейната самоличност — като Божието дете в Христос — да оказва влияние на поведението ѝ.

За жалост много християни са хванати в същия капан. Не сме успели и затова гледаме на себе си като на неудачници и това само предизвиква нови неуспехи. Съгрешаваме и започваме да гледаме на себе си като на грешници, а това ни кара да съгрешаваме още. Завладени от безполезното уравнение на дявола. Повярвали сме на измамата, че което вършиш, определя кой си. И тази погрешна вяра ни вкарва в лабиринта от безнадеждност и поражение.

### **Разбирането на положително наследство от сътворението**

За да разбереш кой си в действителност, трябва да знаеш каква личност си наследил от Адам при сътворението. Като бивш инженер, аз обичам да представям с чертежи това, за което говоря, така че съм включил една проста илюстрация, за да покажа нагледно първоначалното състояние на твоята човешка самоличност (виж схема 1-А и СХЕМА 1-Б).

#### **ПЪРВОНАЧАЛНОТО ТВОРЕНИЕ Битие 1, 2**

**Физически живот (биос)** Тяло в единство с душа/ дух

**Духовен живот (зое)** Душа/ дух в единство с Бога

1. Ценен — Битие 1:28

Човекът беше създаден с божествена цел.

2. Сигурен и спокоен — Битие 1:29

За всички човешки нужди бе промислено.

3. Взаимност — Битие 2:18 Човекът срещаше взаимност.

*Биос* = Душата е в единство с тялото. *Зое* = Душата е в единство с Бога.

#### **СХЕМА 1-А**

### **ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ГРЕХОПАДЕНИЕТО**

**Духовна смърт**

**Изгубено знание за Бога Битие 3:8-4:9**

**Преобладаващи отрицателни емоции**

**Твърде много възможности за избор**

1. *Отхвърлен*: Нужда от взаимност!

2. *Вина и срам*: Нужда от самочувствие!
3. *Слаб и безпомощен*: Нужда от сила и себевладение!

#### **СХЕМА 1-Б**

Битие 2:7 казва: „И Господ Бог създаде човека от пръст из земята и вдъхна в ноздрите му жизнено дихание; и човекът стана жива душа". Оттук водим началото си всички ние. Бог създаде Адам, първото човешко същество, и ние всички се раждаме по негово подобие.

Години наред богословите спорят дали отделните представители на Адамовата раса имат двусъставна или трисъставна природа. Според трисъставната природа човек има тяло, душа (която се състои от ум, чувства и воля) и дух. Според двусъставната теория човек се състои просто от материална и нематериална страна, като притежава тяло и душа/ дух.

Според мен не е толкова важно дали вярваш в двусъставната или трисъставната природа на човека.

Достатъчно е да кажем, че човек притежава външна страна, едно физическо тяло, което се свързва с този свят чрез петте чувства, и вътрешна страна, която е сътворена по Божия образ (Битие 1:26, 27). Някъде във вътрешната страна откриваме ума, — който ни позволява да мислим, емоциите, — чрез които чувстваме, волята, — чрез която можем да избираме. Някои наричат тази част от три нива — душа. Наложен върху душата във вътрешното ни естество (както твърди двусъставната теория), или отделно от нея (както спори трисъставната теория), е духът.

Независимо от това колко съставни части е имал Адам при сътворението, когато Бог вдъхна в ноздрите му жизнено дихание, всяка негова част оживя. Адам бе жив и физически, и духовно.

#### ***Физически жив***

Физическият живот, който наследяваме от Адам, е изразен най-добре в Новия завет от думата „биос". Биос описва съюза между физическото тяло и твоята нематериална същност — ум, чувства и воля. Да бъдеш жив физически означава да бъдеш в единство с твоето тяло. Да умреш физически означава, че се отделяш от временното си тяло и биос се прекъсва. Апостол Павел казва, че далеч от тялото означава да сме при Господа (2 Коринтяни 5:8). Когато погледнем този стих, ние разбираме, че християнската самоличност трябва да бъде нещо повече от физическите атрибути и умения, защото при смъртта тялото се изоставя, а истинската същност отива при Господа.

Макар в същността си твоята самоличност да е нещо повече от физическото, в този живот ти не можеш да съществуваш без физическото тяло. За да се осъществи биосът, твоята нематериална същност се нуждае от материалната ти същност.

Твоят физически мозък например е като компютър, а нематериалният ти ум е като програмист. Един компютър не може да работи без програмист, нито пък програмистът може да програмира без компютър. Чрез физическия си мозък управляваш своите движения и отговори, а чрез нематериалния ум разсъждаваш и преценяваш. В този живот единият без другия не може. И най-съвършеният екземпляр човешки мозък не може да извърши нищо в едно тяло без разум. И в същото време можеш да имаш най-добрите умствени способности в света, но ако мозъкът ти е засегнат от болестта на Алцхаймър, не можеш да функционираш добре като личност.

Докато живея във физическия свят, трябва да живея във физическо тяло. В такъв случай ще се грижа възможно най-добре за тялото си, като спортувам, храня се здравословно и т. н. Но истината е, че тялото ми е тленно и старее. Аз не изглеждам

така, както изглеждах преди 20 години, и нямам големи надежди за следващите 20 години. Във 2 Коринтяни 5:1-4 апостол Павел нарича тялото на вярващия телесна скиния или шатър, временния дом на душата. Ако използвам същата илюстрация, трябва да призная, че колчетата на моя шатър вече се измъкват, опорите поддават и шевовете се късат! На моята възраст съм доволен, че тази износена „земна дреха“ не е всичко, което представлявам.

### ***Духовно жив***

Ние наследихме от Адам също и способността за духовен живот. Апостол Павел пише: „Дори и да тлее нашият външен човек, пак вътрешният всеки ден се подновява“ (2 Коринтяни 4:16). Той говори за духовния живот на вярващия, който не старее и не тлее както външната „черупка“. Да бъдеш духовно жив — отбелязано в Новия Завет с думата „зое“ — означава, че твоята душа или дух е в единство с Бога. Това е състоянието, в което бе сътворен Адам — физически жив *и* духовно жив, в пълно единство с Бога.

За християнина да бъде духовно жив означава да бъде в единство с Бога, като бъде в Христос.

В такъв смисъл се употребява думата „зое“ в Новия Завет. Всъщност темата на Новия Завет е „да бъдем в Христос“. Както Адам, ние бяхме създадени да бъдем в единство с Бога. Но както ще видим по-нататък в тази глава, Адам съгреши и неговото, както и нашето, единство с Бога бе нарушено. Божият вечен план е да върне човечеството обратно при Себе Си и да възстанови единството, което имаше с Адам при сътворението. Това възстановено единство, което намираме в Христос, е основата на нашата самоличност.

### ***Значение***

Първоначално при сътворението човекът беше много важна личност. На него бе дадено да управлява съществата, създадени от Бога: „И Бог каза: „Да **направим** човека по нашия образ, по Наше подобие; и нека владее над всичките риби, над небесните птици, над добитъка, над цялата земя и над всяко животно, което пълзи по земята“. И Бог създаде човека по своя образ; по Своя образ го създаде; мъж и жена ги създаде“ (Битие 1:26, 27). Ги даде на Адам и му даде смисъл, божествена цел на съществуването — управлява всички Негови същества. Сатана беше ли на сцената при сътворяването? Да. По това време той беше ли цар на този свят? Съвсем той имаше власт в градината? Адам, поне докато Сатана не узурпира градината му чрез измама. Едва тогава Сатана стана бога на този свят. Разбираш ли, че тази значителна власт, която Адам имаше преди сътворението, се връща на теб като християнин. Сатана няма власт над теб, че ще се опита да те излъже, че има. Поради твоето положение в Христос, ти имаш власт над него. Това е част от твоята самоличност.

### ***Сигурност и спокойствие***

На Адам не само бе дадена съществена роля с власт при сътворяването, и се радваше също на чувството на сигурност и спокойствие. Всичките нужди бяха снабдени. Битие 1:29 казва: „И Бог рече: „Вижте, давам ви семеносна трева, която е по лицето на цялата земя и всяко дърво, и което има в себе си плод на семеносно дърво; те ще ви бъдат за храна“.

В градината Адам нямаше нужди. Имаше достатъчно храна, имаше достатъчно храна и за животните, за които се грижеше. Можеше да яде от дървото на живота и да живее вечно в Божието присъствие. Нищо не му липсваше.

Сигурност и спокойствие — това е една друга страна на нашето наследство в Христос. На наше разположение са богатствата на Неговото наследство и Той обещава да снабди всяка наша нужда (Филипяни 4:19).

Адам и Ева познаваха чудно чувство на взаимност в тази свършена градина. Адам очевидно се радваше на едно интимно общуване лице в лице. Адам, преди да се появи Ева. След това Бог показа на Адам друго намерение на чувството за взаимност: „И Господ Бог каза: Не е добре за човека да бъде сам; ще му създам подходящ помощник" (Битие 2:18). Бог даде Име на Адам — и Адам на Ева, — за да обогати чувството на взаимност.

Вярвам, че истинското чувство на взаимност идва не само от знанието, че сме Божии, но също от това, че принадлежим един на друг. Когато Бог сътвори Ева, Той основа човешката общност. Не е добре за нас да бъдем сами. Отделянето може да доведе до самота. Божието предпазно средство срещу самотата е близостта — изпълнени със смисъл, открити взаимоотношения на споделяне един с друг. В Христос ние можем да получим удовлетворяващото чувство на взаимност, което идва от близкото общение с Бога и другите вярващи.

### **Нашето негативно наследство от грехопадението**

За нещастие идиличната обстановка в Едемската градина бе разклатена. Битие 3 глава ни разказва тъжната история на Адам и Ева, които изгубиха връзката си с Бога чрез греха. Резултатът на човешкото падение бе драматичен, незабавен и с далечни последици, като зарази всеки следващ член на човешката раса.

### ***Духовна смърт***

Какви бяха последиците в духовната сфера за Адам и Ева след грехопадението? Те умряха. Единството им с Бога се наруши и те бяха отделени от Бога. Бог беше казал изрично: „От дървото за познаване доброто и злото да не ядеш от него; защото в деня, когато ядеш от него, непременно ще умреш" (Битие 2:17). Те ядоха и умряха.

Умряха ли физически? Не. Процесът на умирање бе влязъл в ход, но те продължиха да живеят още няколко стотин години. Вместо това те умряха духовно; бе нарушено „зое". Бяха изгонени от Божието присъствие. Бяха изхвърлени от Едемската градина и херувим с пламенен меч им пречеше да се върнат там (Бит.3, 24).

Тъй както сме наследили физическия живот от нашите първи родители, така сме наследили и духовната смърт от тях (Римляни 5:12; Ефесяни 2:1; 1 Коринтяни 15:21, 22). Всяко човешко същество, което идва на света, се ражда физически живо, но духовно мъртво, отделено от Бога.

### ***Изгубено познание за Бога***

Какъв беше ефектът от грехопадението върху ума на Адам? Той и Ева изгубиха вярното си възприятие за действителността. В Битие 3:7, 8 четем за опита им да се скрият от Бога. Не показва ли това едно неправилно разбиране на Божиата същност? След грехопадението Адам и Ева изгубиха способността да разсъждават правилно. Тяхното изкривено възприятие за действителността отразява безплодните мъдрувания, които описва апостол Павел, на хората, непознаващи Бога: „Помрачени в разума и отчуждени от Божия живот поради невежеството, което е в тях, и поради закоравяването на тяхното сърце" (Ефесяни 4:18).

*В Христос можем да познаем Бога лично.*

*Връзката ни с Бога чрез Христос е крайъгълен камък за нашата самоличност.*

Всъщност, когато Адам и Ева съгрешиха, истинското познание за Бога бе откраднато от умовете им. Според Божия първоначален план познанието бе свързано с взаимоотношенията. Да познаваш някого предполагаше близка лична връзка. Виждаме това в Битие 4:1: „И Адам позна жена си Ева; и тя зачна“. Но ние обикновено не приравняваме познаването на някого с близкото приятелство.

Преди грехопадението Адам и Ева познаваха Бога, не сексуално, разбира се, но чрез близостта на една тясна лична връзка, която свързваме обикновено с брака. Те познаваха Бога, защото бяха близо до Бога. Когато съгрешиха и бяха прогонени от градината, Адам и Ева изгубиха връзката си с Бога и познанието за Бога, което е присъщо на тези взаимоотношения. А ти и аз наследихме помрачения ум на Адам и Ева. В нашето паднало състояние ние знаехме нещо *за* Бога, но не *познавахме* Бога, защото нямаше тесни взаимоотношения с Него.

Необходимостта да имаме връзка с Бога, за да познаваме Бога, изпъква ярко от изявлението на Йоан: „Словото“ — на гръцки „логос“ — „стана плът“ (Йоан 1:14). Това беше едно изключително важно изявление в един свят, в който гръцката философия оказваше огромно влияние. Думата „логос“ съществува векове преди Христос. Тя представлявала най-висшата форма на познанието. За гръците думите — логосът стана плът — означавали, че върховното знание станало личност, с която можеш да имаш взаимоотношения. Еврейската дума „дабар“, която се превежда като „слово“, също означава върховната мъдрост от Бога.

Евангелието от Йоан обединява тези две култури и преобладаващи концепции. В Христос Бог провъзгласяваше на света чрез Йоан: истинското познаване на Бога, което може да се постигне само чрез едни близки взаимоотношения с Бога, сега е достъпно за света чрез Бога в плът — Исус Христос. В Христос можем да познаем Бога лично. Връзка с Бога чрез Христос е крайъгълен камък за нашата самоличност.

### ***Преобладаващи отрицателни емоции***

Какво стана с човешките чувства вследствие на грехопадението? Първо, появиха се страхът и тревогата. Едно от първите чувства, които изпита падналото човечество, беше страхът (Битие 3:10). Днес страхът присъства винаги във взаимоотношенията и действията ни. Един член на ръководството на нашата църква, който проповядва в нея преди две години, каза „Когато разговарям с нашите пастори, разбирам, че най-големият им подтик за действие в живота е страхът от провала“. Ако страхът управлява живота ти, значи вярата не го управлява.

Друго последствие на греха в емоционалната сфера е срамът и вината. Преди Адам и Ева да се разбунтуват срещу Бога, те бяха голи и не се срамуваха (Битие 2:25). Бог ги сътвори като същества със сексуална природа.

Половите им органи и сексуални взаимоотношения бяха святи. Но когато съгрешиха, те се срамуваха от голотата си и трябваше да се покрият (Битие 3:7). Много хора скриват вътрешната си същност от страх, че другите ще узнаят какво представляват в действителност. Човечеството позна също разочарованието и гнева след грехопадението. Каин принесе своята жертва пред Бога и поради някаква причина тя не бе угодна на Бога. Библията казва „Затова Каин се огорчи, твърде много и лицето му се помрачи. И Господ рече на Каин „Защо си се разсърдил? И защо е помрачено лицето ти? Ако правиш добро, не ще ли бъде прието? Но ако не правиш добро, грехът лежи на вратата и към тебе се стреми; но ти трябва да го владееш“ (Битие 4:5-7).

Защо Каин беше ядосан и потиснат? Защото не беше направил това, което бе добро. Сякаш Бог му казваше: „Ако беше направил просто това, което е добро, нямаше да се чувстваш толкова зле“.

Вярвам, че Бог установи един принцип, който отеква в цялата Библия: чувствата не ни водят към добро поведение, но от поведението зависят положителните чувства. Хиляди неща бихме предпочели да не вършим, но все пак ги вършим. Никога не отивам с нетърпение да проповядвам в санаториума А в момента, когато пристъпя прага му, само миризмата е достатъчна да прогони всякакви положителни чувства и желание да продължа. Но винаги напускам в прекрасно настроение, доволен съм, че съм отишъл. Положителните чувства следват правилното поведение.

### ***Твърде много възможности***

Грехът оказва влияние и на волята на Адам и Ева. Осъзнавате ли, че в Едемската градина те можеха да направят само един погрешен избор? Всичко, което пожелаеха, беше добро, освен да ядат от дървото за познаване доброто и злото (Битие 2:16, 17). Те имаха пред себе си безброй добри решения и само едно неправилно — *само едно!* Накрая обаче те избраха именно погрешната възможност. В резултат на това пред теб всеки ден се изправят безброй добри и лоши възможности за избор. Можеш да се молиш или да не се молиш, можеш да четеш Библията или да не четеш Библията, можеш да ходиш на църква или да не ходиш на църква. Можеш да избираш дали да ходиш по плът или да ходиш по Духа. Ти и аз се сблъскваме с безброй възможности за избор като тези всеки ден и в крайна сметка понякога правим неправилен избор.

### ***Предимствата се превърнаха в нужди***

Най-ярките човешки предимства се превърнаха в нужди след грехопадението — още един дълготраен ефект от греха. Виждам влиянието на тази телесна промяна в три области. Всяка от тези три нужди е постоянна в живота ни.

1. *Приемането бе заменено с отхвърляне и така се появи нуждата за взаимност.* Дори преди падението Адам търсеше взаимност. Тази нужда се задоволяваше чрез близкото общение с Бога в Едемската градина. От всички хубави неща в градината, единственото „недобро“ нещо бе самотата на Адам (Битие 2:18). Бог запълни тази нужда, като създаде Ева.

Откакто грехът на Адам и Ева ги отчужди от Бога и внесе вражда в човешките взаимоотношения, ние изпитваме силна нужда от взаимност. Дори, когато хората дойдат при Христос и запълнят нуждата от общение с Бога, те все още имат нужда от близост с човеци. Ако вашата църква не осигурява възможности за законно християнско общение между членовете, те ще го потърсят другаде. Всъщност онези, които изследват тенденциите при разрастването на църквите, са открили, че една църква може да даде на хората Христос, но ако не им даде също и приятел, след няколко месеца те ще напуснат. Духовното единство между християните, — наречено в Новия Завет „койнония“, — не е просто нещо приятно, което църквата може да осигури, това е необходимост, която църквата *трябва* да осигури. Никога няма да осъзнаете колко силно може да влияе лошият пример на приятелите, докато не признаете законната нужда от взаимност и страха от отхвърлянето, които съществуват у всеки един от нас.

2. *Невинността бе заменена от вината и срама и затова се нуждаем от възстановено самочувствие.* Много психолози са съгласни, че хората като цяло, днес страдат от ниско самочувствие. Светските психолози откликват на този проблем, като се опитват да гаят човешкото его и да ни насърчават, за да покажем най-доброто от себе си. За мен диагнозата не е проблем; ниското самочувствие е проблем на човечеството още от грехопадението. Но не съм съгласен с лечението. Няма да накараме някого да се чувства пълноценен, като галим неговото его. Казвали ли сте на някое красиво момиче с ниско самочувствие, че не трябва да се чувства така, защото е

красива? Не дава резултат. Самочувствието не идва от надареност, талант, интелигентност или красота. Самочувствието е въпрос на самоличността. Твоето чувство за лично достойнство идва от знанието кой си: дете на Бога. Ще говорим повече за параметрите на нашата самоличност в Христос и начина, по който те съдействат за нашето самочуствие, в следващите глави.

*3. Властта бе заменена със слабост и безпомощност, затова ние се нуждаем от сила и себевладение.* Сигурно сте виждали хора, които се опитват да запълнят нуждата да управляват себе си и другите по всякакъв начин. Онези, които са достатъчно силни, просто повалят останалите около себе си. Други контролират околните, като мърморят и не ги оставят на мира. А някои си купуват големи камиони „Тойота“ с огромни гуми и ги карат из града с вид на хора, които притежават света. Всички тези начини да се упражнява контрол и власт са опити да докажем, че ние сме господари на съдбата си. Може да ти харесва мисълта, че ти владееш положението, но всъщност не е така. Никога няма да бъдеш господар на съдбата си. Човешката душа не бе създадена да действа като господар. Ти ще служиш или на истинския Бог, или на бога на този свят, едно от двете.

Всяко грешно поведение е неправилен опит да се задоволят тези нужди. Действителният въпрос в случая е този: ще потърсиш ли отговор на тези нужди от света, плътта и дявола, или ще позволиш на Бога да задоволи всички твои нужди „според Своите богатства в слава в Христа Исуса“ (Филипийни 4:19)? Това е въпрос на самоличност и зрелост. Колкото по-добре разбираш своята самоличност в Христос, толкова повече ще израстваш. А колкото по-зрял ставаш, толкова по-лесно ще бъде да избираш правилния отговор на този въпрос

Ние отбелязахме в тази глава, че истинската самоличност на вярващия се основава не на това, което прави или притежава, а на това, което е в Христос. Ние прегледахме положителното наследство, което имаме от нашите първи родители, Адам и Ева. Но открихме също, че духовната ни самоличност и всичко, което следваше от нея, бе изгубено при грехопадението. Звучи като шегата с едната добра и едната лоша новина — само дето не е шегата.

Разбира се, има изход от дилемата. Провалилият се първи Адам бе последван от изключително успешния последен Адам, Исус Христос. Той ни върна онази самоличност, която изгубихме, когато ни изгониха от Едемската градина. Неговата победа и това, което спечели за нас, е темата на следващата глава.

## ГЛАВА 2

### ЗАВИНАГИ ПРОМЕНЕНИ

Представете си за момент един типичен студент здравеняк- Нека го наречем Биф. Можем да го видим навсякъде. Той се смята за обвит в кожа слюнни жлези, вкусови усещания и сексуални импулси. Как прекарва тогава времето си Биф с този начин на мислене? В ядене и преследване на момичетата. *Яде* всичко, което му попадне пред погледа, без значение каква е хранителната стойност. И преследва почти всичко в пола, но в очите му проблясва особено пламъче, когато види веселата Сузи.

Биф преследвал малката сладка Сузи около сградата на университета един ден, когато треньорът по бягане го забелязал. „Хей, това момче наистина бяга!“ Когато най-сетне го настигнал, казал на Биф:

— Защо не дойдеш в отбора по бягане?

— А, не — отвърнал Биф, като с крайчеца на окото си продължавал да следи Сузи. — Прекалено съм зает.

Но треньорът нямал намерение да приема това „а, не“ за отговор. В крайна сметка успял да убеди Биф поне да опита с бягането.

И така, Биф започнал да тренира с отбора по бягане и открил, че наистина бягал добре. Променил навиците си на хранене и сън и уменията му се усъвършенствали. Всъщност той започнал да печели състезания и да постига доста добро време.

Накрая поканили Биф на голямото състезание за турнира на щата. Той пристигнал на пистата по-рано, за да се разтъпче и загрее. Точно тогава, няколко минути преди началото, познайте кой се появил: малката сладка Сузи, още по-красива и привлекателна от всякога. Тя се приближила с игрива походка до Биф, с доста оскъдно облекло, което подчертавало прекрасната ѝ физика. В ръцете си държала съблазнително парче холандски ябълков пай с няколко сладоледени топки отгоре.

— Липсваше ми, Биф, — казала тя с напевен глас. — Ако сега дойдеш с мен, ще имаш и мен, и всичко това.

— Не става, Сузи, — отвърнал Биф.

— Защо? — нацупила се Сузи.

— Защото съм състезател.

Какво се променило у Биф? Какво станало с неговите импулси и апетит? Той все още бил момчето, което можело да изяде три хамбургера, две пакетчета пържени картофи и да изпие половин литър пепси, без да му мигне окото. И все още бил момчето, което с нетърпение чакало момента да бъде заедно с красивата Сузи. Но начинът, по който възприемал себе си, бил различен. Той не гледал на себе си вече като на сбор от физически импулси, а като на дисциплиниран състезател. На това състезание бил, за да се състезава. Това била целта му и предложението на Сузи противоречало на причината му да дойде и начина, по който се възприемал. *(кейвид Нийдъм, „Рождено право! Знаеш ли кой си, християнино?“ — адаптирано).*

Да продължим илюстрацията. Да речем, че състезателят по бягане е Ерик Лидъл, който стана герой на филма „Огнените колесници“. Той бил посветен на Христос християнин, който в същото време бягал много бързо и представлял родната си Шотландия на олимпийските игри.

Когато бил обявен графикът за бяганията, Лидъл открил, че неговото състезание е в неделя. Ерик Лидъл имал посвещение пред Бога да не бяга в неделен ден; така че се оттеглил от състезанието, макар че можел да спечели. Защо Ерик Лидъл, състезател по бягане, отказал да бяга? Защото той бил на първо място Божие дете. Духовната му самоличност, начинът, по който се възприемал, и целта му в живота определили действията му.

Причината толкова християни да не се радват на зрелост и свобода, наследството им в Христос, е неправилният възглед, който имат за себе си. Те не виждат себе си такива, каквито са в действителност в Христос. Не разбират драматичните промени, които са настъпили в тях, когато са положили упованието си в Него. Не виждат себе си такива, каквито Бог ги вижда, и заради това страдат от ниско самочувствие. Не осъзнават действителната си самоличност. Те се отъждествяват с погрешния Адам.

### **Решителната разлика между последния и първия Адам**

Твърде много християни се отъждествяват само с първия Адам, чиято тъжна история четем в Битие 1-4. Виждаме себе си прогонени заедно с Адам и Ева от Едемската градина, част от тяхното семейство. Знаем, че сме пропилили рая завинаги. И не можем да не повтаряме грешката на Адам всеки ден в живота си.

Разбира се, ти си наследил физическия живот от Адам. Но ако си християнин, приликата свършва дотук. Сега се отъждествяваш с последния Адам, Исус Христос

Вече не си прогонен от Божието присъствие, както беше Адам. Сега стоиш с Христос в небесни места (Ефесяни 2:6). Разликата между единия и другия Адам е изключително важна за твоя живот. Трябва да се отъждествяваш с правилния Адам.

### ***Безкрайна зависимост от Бога***

Първото нещо, което забелязваме у Христос, последния Адам, е Неговата пълна зависимост от Бога. Първият Адам зависеше от Бога до известна степен. След това той стана напълно независим, като избра да вярва на лъжата на змията за дървото за познаване доброто и злото. Но Исус зависеше напълно от Отец. Той каза: „Аз не мога да върша нищо от Себе Си" (Йоан 5:30); „Аз живея чрез Отец" (Йоан 6:57); „Аз съм излязъл и дошъл от Бога; понеже Аз не съм дошъл от Себе Си, а Той Ме е пратил" (Йоан 8:42); „Думите, които Аз казвам, не ги говоря от Себе Си; а Отец, който обитава в Мен, върши Своите дела" (Йоан 14:10).

Дори когато огладня след 40 дена без храна и Сатана го изкушаваше да превърне камъните в хляб, Исус отговори: „Не само с хляб ще живее човек, а с всяко слово, което излиза от Божиите уста" (Матей 4:4). В края на земното му служение виждаме Исусовата зависимост от Отец, непокътната в Неговата свещеническа молитва: „Сега познах, че всичко, което си ми дал, е от Тебе (Йоан 17:7). Исус ни даде пример за стопроцентова зависимост от Бога

### ***Непрекъснат духовен живот***

Втората жизнено важна разлика между единия и другия Адам е свързана с духовния живот. Адам се роди физически и духовно жив. Но когато Адам съгреша, той умря духовно. От грехопадението насам всяко човешко същество на Земята се ражда духовно мъртво, с едно забележително изключение Исус Христос. Подобно на първия Адам, Исус се роди духовно жив, както и физически жив. Това е една от причините да вярвам без проблеми на раждането Му от девица Той трябваше да се роди духовно жив, зачат от Божия Дух, за да замени падналия първи Адам.

Исус не пазеше духовния си живот (зое) в тайна, „Аз съм хлябът на живота" (Йоан 6:48); „Аз съм възкресението и животът" (Йоан 11:25); „Аз съм пътят и истината и животът" (Йоан 14:6). Апостол Йоан разбра Неговото послание: „В него беше живот и животът беше светлината на човеците" (Йоан 1:4).

Но за разлика от първия Адам, Исус не пропиля духовния Си живот в никой момент чрез греха. Той запази духовния Си живот до края, до кръста. Там Той умря, като взе греховете на света върху Себе Си. Той предаде духа Си в ръцете на Отец в края на физическия Си живот (Лука 23:46). Сега във възкресеното Си, с прославлено тяло, Христос продължава да живее до вечността.

### ***Какво значение има за нас тази разлика!***

Разликата между първия и последния Адам откроява разликата между живота и смъртта за нас. Може би тази животодавяща разлика е синтезирана най-добре в 1 Коринтяни 15:22: „Защото както в Адам всички умират, така и в Христос всички ще оживеят". Но преди да се обърнем към контраста между живота и смъртта, искам да насоча вниманието ти към определящата фраза „в Христос".

Всичко, за което ще говорим в следващите глави, се основава на факта, че вярващият е в Христос. Да бъдеш в Христос и всичко, което това означава за християнската зрелост и свобода, е преобладаващата тема на Новия Завет. Например в шестте глави на Посланието до Ефесяните само изразите „в Христос" и „Христос във вас" се споменават 40 пъти. За всяко споменаване на „Христос във вас" съответстват

десет напомняния, че ние сме в Христос. Фактът, че си в Христос е най-важният елемент на твоята самоличност.

### ***Новият живот изисква ново раждане***

Но ние не сме се родили в Христос. Ние се родихме в грях, благодарение на първия Адам. Какъв е Божият план да промени нашето положение от това в Адам на това в Христос? Исус го разкри в разговора с Никодим: трябва да се новородим (Йоан 3:3). Физическото раждане ни дава само физически живот. Духовният живот, вечният живот, който Христос обещава на онези, които тръгнат след Него, можем да получим само чрез духовно раждане (Йоан 3:36).

Какво означава да бъдеш духовно жив в Христос? В момента, в който ти се новораждаш, душата ти се свързва с Бога в същото единство, в което се намираше Адам с Бога преди грехопадението. Ти оживяваш духовно и името ти се записва в книгата на Агнето, духовното ти единство с Бога става завършено и вечно, защото ти е дадено от Христос, последния Адам. Докато Христос живее духовно, и ти ще живееш духовно, — а това означава цяла вечност.

Разбираш ли — за разлика от това в което вярват много християни, вечният живот не е нещо, което получаваш при смъртта. Ти си духовно жив в Христос още сега. Именно така получаваш духовно единство с Бога, като се родиш отново духовно. Единственото нещо, което ще се промени, когато умреш физически, е смяната на старото, свързано със земята, тяло, с ново. Но духовният живот в Христос, който започва още когато повярваш в Него, просто ще продължи.

Спасението не е добавка за бъдещето. То е промяна в настоящето. И тази промяна става при новораждането, а не при физическата смърт. В момента, в който ти казваш „да“ на Христос, старата ти същност си отива.

Новата ти същност остава тук завинаги. Вечният живот не е нещо, което получаваш, когато умреш. Вечният живот е нещо, което притежаваш сега, защото си в Христос.

### ***Новият живот променя твоята самоличност***

Да бъдеш християнин не означава, че просто си получил нещо, всъщност ти си станал някой. Християнинът не е само човек, който ще отиде на небето, който получава Святия Дух, който получава ново естество.

Християнинът, що се отнася до най-дълбоката му същност, е светия, духовно родено дете на Бога, божествен шедьовър, дете на светлината, гражданин на небето. Новораждането те превръща в някой, който не е съществувал преди това. Това, което получаваш като християнин, не е най-важното, а това, което ставаш. Не това, което вършиш като християнин, определя кой си, а това, което си, определя какво вършиш (2 Коринтяни 5:17; Ефесяни 2:10; 1 Петрово 2:9, 10; 1 Йоан 3:1, 2).

*Никой не може да действа противно на схващането за себе си.*

Да осъзнаеш кой си в Христос е изключително важно за успешния християнски живот. Никой не може да действа противно на схващането за себе си. Ако се смяташ за безполезен неудачник, вероятно ще живееш като безполезен неудачник. Но ако гледаш на себе си като на Божие дете, което живее духовно в Христос, ще започнеш да живееш в победата и свободата, както Той живееше. След познаването на Бога, следващата по значение истина, която можеш да притежаваш, е познанието за това кой си.

Осъзнаваш ли, че има някой, който действа в света днес и който е решил твърдо да ти пречи да виждаш себе си като духовно жив и свършен в Христос? Това е Сатана, разбира се. Той не може да направи нищо, за да промени положението и самоличността ти в Христос. Но ако те заблуди и накара да повярваш на лъжата му, — че Бог не те

приема и че никога няма да бъдеш нещо много като християнин — ти ще заживееш така сякаш нямаш никакво положение или самоличност в Христос Измамата на Сатана относно твоята самоличност е неговото основно оръжие срещу твоето израстване и зрелост в Христос

### ***Новият живот носи и ново название***

Забелязали ли сте, че едно от най-използваните названия на християните в Новия Завет е „светия“? Светия буквално означава свят човек. Въпреки това апостол Павел и другите писатели на посланията използват щедро тази дума, за да описват обикновени, незабележителни с нищо, редови християни като теб и мен. Например поздравът на апостол Павел в 1 Коринтяни 1:2 звучи така: „До Божиата църква, която е в Коринт, до осветените в Христос Исус, призованите светии, заедно с всички, които призовават на всяко място името на Исус Христос, нашия Господ, който е и техен, и наш“.

Забелязвате ли, че апостол Павел не казва — ние сме светии чрез много усилия. Той ясно показва, че сме светии по призвание. Някои от нас са си втълпили, че светците са хора, които са спечелили това възвишено звание чрез един величествен живот, или като са постигнали известно ниво на зрелост. Съвсем не. Библията казва, че ти си светия, защото Бог те е призвал да бъдеш светия. Ти си „осветен в Христос“ —обявен за светия чрез участието в живота на единствената свята личност, Исус Христос. Много християни наричат себе си грешници, спасени по благодат. Но грешник ли си в действителност? Това ли е библейската ти самоличност? Съвсем не. Бог не те нарича грешник, Той те нарича светия — свят човек. Ако смяташ себе си за грешник, познай как ще постъпваш: ще живееш като грешник, ще грешиш. Помни: това, което вършиш, не определя кой си; това кой си определя какво вършиш.

### **Това, което се отнася до Христос, се отнася и до теб**

Тъй като си светия в Христос според призванието от Бога, ти участваш в наследството на Христос. Това, което се отнася до Христос, сега се отнася и до теб, защото ти си в Христос. То е част от твоята самоличност.

Списъкът по-долу изрежда в първо лице единствено число това, което си в Христос. Това са някои от чертите според Библията, които придобиваш при новораждането. Не можеш нито да ги спечелиш, нито да ги купиш, както човек, роден в Америка, не може нито да спечели, нито да купи правата и свободите на един американски гражданин. Те са му гарантирани от конституцията, просто защото се е родил в Съединените Щати. По същия начин и тези черти са ти гарантирани от Божието Слово, просто защото си се родил в Божия свят народ чрез вяра в Христос.

*Кой съм?*

Аз съм солта на земята (Матей 5:13).

Аз съм светлината на света (Матей 5:14).

Аз съм Божие дете (Йоан 1:12).

Аз съм част от истинската лоза, проводник на Христовия живот (Йоан 15:1, 5).

Аз съм приятел на Христос (Йоан 15:15).

Аз съм избран и определен от Христос да принасям плод (Йоан 15:16).

Аз съм слуга на правдата (Римляни 6:18).

Аз съм слуга на Бога (Римляни 6:22).

Аз съм син на Бога; Бог е духовният ми Баща (Римляни 8:14, 15; Галатяни 3:26; 4:6).

Аз съм сънаследник с Христос и споделям Неговото наследство (Римляни 8:17).

Аз съм храм — жилище — на Бога. Неговият Дух и Неговият живот пребъдват в мен (1 Коринтяни 3:16; 6:19).

Аз съм съединен с Господа и един дух с Него (1 Коринтяни 6:17).

Аз съм член на Христовото тяло (1 Коринтяни 12:27; Ефесяни 5:30).

Аз съм ново създание (2 Коринтяни 5:17).

Аз съм примирен с Бога и служител на примирението (2 Коринтяни 5:18, 19).

Аз съм наследник на Бога, тъй като съм син на Бога (Галатяни 3:26, 28).

Аз съм светия (Ефесяни 1:1; 1 Коринтяни 1:2; Филипяни 1:1; Колосяни 1:2).

Аз съм Божието творение — Негово дело — новороден в Христос, за да върша волята му (Ефесяни 2:10).

Аз съм съгражданин на останалата част от Божието семейство (Ефесяни 2:19).

Аз съм затворник за Христос (Ефесяни 3:1; 4:1).

Аз съм праведен и свят (Ефесяни 4:24).

Аз съм гражданин на небето, седящ в небесни места сега (Филипяни 3:20; Ефесяни 2:6).

Аз съм скрит с Христос в Бога (Колосяни 3:3).

Аз съм израз на живота на Христос защото Той е моят живот (Колосяни 3:4).

Аз съм избран от Бога, свят и възлюбен (Колосяни 3:12; 1 Солунци 1:4).

Аз съм син на светлината, а не на тъмнината (1 Солунци 5:5).

Аз съм свят участник в небесното призвание (Евреи 3:1).

Аз съм участник в Христос; споделям Неговия живот (Евреи 3:14).

Аз съм един от Божиите живи камъни, които се съграждат в Христос в духовен дом (1 Петрово 2:5).

Аз съм член на избран род, царско свещенство, свята нация, народ, който Бог придоби (1 Петрово 2:9, 10).

Аз съм пришълец и чужденец на този свят, в който живея временно (1 Петрово 2:11).

Аз съм противник на дявола (1 Петрово 5:8).

Аз съм Божието дете и ще приличам на Христос при Неговото завръщане (1 Йоан 3:1, 2).

Аз съм дете на Бога и лукавият — дяволът — не ме докосва (1 Йоан 5:18).

Аз *не* съм великият, аз съм" (Изход 3:14; Йоан 8:24,28,58), но с Божиата благодат съм, каквото съм (1 Коринтяни 15:10).

Тъй като ти си в Христос, всяка една от тези черти се отнася в пълна степен и за теб и ти не можеш с нищо да направиш по-верни тези изказвания. Но можеш да ги направиш по-значими и продуктивни в живота си, просто като избереш да вярваш това, което Бог е казал за теб. Един от най-добрите начини да си помогнеш в израстването в Христос е да си припомняш непрекъснато кой си в Него. На моите конференции го правим, като прочитаме заедно на глас списъка „Кой съм аз?“. Предлагам и ти да се върнеш и да го прочетеш на глас сега за себе си. В продължение на седмица две чети го веднъж или два пъти дневно. Чети го, когато смяташ, че Сатана се опитва да те измами и да те накара да се чувстваш безполезен некадърник. Колкото повече се затвърждава убеждението ти кой си в Христос, толкова повече твоето поведение ще отразява твоята самоличност.

*Ние бяхме твърдоглави и упорити, безпомощни и без надежда, нямаше с какво да се похвалим пред Бога.*

*Но Божията любов преодоля нашата непривлекателност.*

Един човек пропътува няколко стотин мили, за да присъства на едноседмичния ми семинар. На обратния път към къщи той решил да използва списъка „Кой съм аз?“ като молитва за себе си. Докато пътувал, той се молил, като изреждал всяка от чертите

в списъка и искал от Бога да ги издълбае в съзнанието му. Прибирайки се, минали около пет часа и през цялото време той се молил за чертите от „Кой съм аз?!“ Когато го попитах за въздействието на тази молитва в живота му, той просто отговори: „Промени живота ми“.

Един от моите ученици, който преминал през материала от семинара, имал проблеми със своята самоличност в Христос След семинара той ми изпрати тази бележка:

Скъпи д-р Андерсън:

Когато прегледах материала, представен на семинара през този семестър, осъзнах, че съм освободен и просветлен в много отношения. Вярвам, че най-същественото за мен бе свързано с факта, че в Христос аз съм важна личност, обичан и сигурен. Размишлявайки върху този материал, открих, че съм успял да преодолея много проблеми, с които съм се борил в продължение на години —страха от неуспеха, мисълта за безполезност и общото чувство за неспособност.

Започнах с молитва да изучавам изявленията от „Кой съм аз?“, които разглеждахме в клас По време на семестъра няколко пъти се връщах към тях, особено, когато се чувствах атакуван в областта на страха или неспособността Можех също да споделя този материал с група за изучаване на Библията в църквата и много от хората също преживяха нова свобода в Христос Не мога да не говоря с ентузиазъм, когато става въпрос да помагам на хората да разберат кои са в Христос В бъдещото си служение смятам да направя това основна част от моето учение и съветване.

### **Прекрасната надежда като дете на Бога**

Като деца на грешния първи Адам, ние бяхме твърдоглави и упорити, безпомощни и без надежда, няхаме с какво да се похвалим пред Бога. Но Божиата любов преодоля нашата непривлекателност. Чрез Христос Бог промисли начин да станем членове на Неговото семейство. Като осиновено Божие дете, ти получи нова самоличност и име. Вече не си духовно сираче, ти си син или дъщеря на Бога. Като дете в Божието семейство, ти получаваеш Неговата природа и богатства като първородния Му Син.

Ако у теб се появява мисълта, че си нещо важно като християнин, мислиш правилно — ти *наистина* си важен! Твоето значение не е резултат на нещо, което *ти* си направил, разбира се. Всичко това е Божие дело. Твоята част се състоеше само в отговора на Божиата покана да бъдеш Негово дете. Но като дете на Бога, в единство с Бога, чрез Христос, имаш пълно право да се наслаждаваш на особените взаимоотношения на новия си Баща.

Важно ли е да знаеш кой си в Христос? Има безброй християни, които имат проблеми с всекидневното си поведение, защото са притиснати от товара на погрешния възглед за себе си. Те се виждат като грешници, които се надяват да влязат в небето заради Божиата благодат, но не успяват никак да надживеят грешните си влечения. Защо не могат да живеят победния християнски живот? Защото имат погрешна представа за това кои са в Христос.

Но погледнете отново изпълнените с надежда думи в 1 Йоан 3:1-3: „Вижте каква любов ни е дал Отец — да се наречем Божии деца; а такива и сме... Възлюбени, сега сме Божии деца и още не е станало явно какво ще бъдем; но знаем, че когато стане явно, ще бъдем като Него, защото ще го видим Такъв, Какъвто е. И всеки, който има тази надежда в Него, очистиwa себе си, както Той е чист.“

Каква е надеждата на вярващия? Че един ден ще бъде променен по образа на Христос? Това е една част, но това е надеждата ни за бъдещето. Каква е надеждата ти за днес и утре? Че си Божие дете *сега*? И човекът, който има надеждата, че е Божие

дете, „очиства себе си“ — започва да живее според този възглед за себе си. Нека го формулирам отново: никой не може да живее последователно по начин, който не съответства на възгледите му за самия себе си. Трябва да гледаш на себе си като на Божие дете, за да живееш като Божие дете. Благословената надежда за вярващия преди грабването е „Христос във вас, надеждата на славата“ (Колосяни 1:27).

### ГЛАВА 3

#### ВИЖ СЕ ТАКЪВ, КАКЪВТО СИ В ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ

Клеър участваше в служението на църквата сред студентите, към което работех и аз преди няколко години. Що се отнасяше до физиката, материалната страна, Клеър нямаше с какво да се похвали. Беше тантуреста и грозноватичка. Баща ѝ беше пияница и неудачник, напуснал семейството си. Майка ѝ работеше черна работа на две места, за да изхранва семейството. По-големият ѝ брат, наркоман, непрекъснато идваше и напускаше дома им.

Когато за първи път срещнах Клеър, бях сигурен, че в никакъв случай не може да спечели приемане в обществото на студентите, където се ценят физическата красота и материалното преуспяване. Но за мое учудване научих, че всички в групата обичали Клеър и се радвали да бъдат в компанията ѝ. Имала много приятели. И в крайна сметка тя се ожени за най-красивото момче на факултета.

Каква тайна се криеше тук? Клеър просто вярваше, че е Божие дете. Тя приемаше себе си такава, каквато Бог беше казал, че е в Христос, и с доверие предаваше себе си на прекрасната Божия цел за живота ѝ: да се променя по Неговия образ и да обича хората. Тя не бе заплаха за никого. Напротив, толкова насърчаваше и се грижеше за другите, че всеки я обичаше.

Дерек, тридесетгодишен мъж, се записа в нашата мисионерска програма към Талбот скул във теолоджи преди няколко години. Слабо познавах Дерек, докато не се срещнахме на една конференция, където трябваше да говоря колко важно е да осъзнаваш духовната си същност в Христос. На следващата седмица той дойде да ме види и ми разказа историята си.

Дерек израснал с баща, изискващ съвършенство във всичко, което синът му вършел. Бил интелигентно, талантливо момче, но колкото и да се стараел, каквото и да постигнал, не можел да угоди на баща си. Този човек непрекъснато подтиква сина си да постигне повече.

В желанието си да изпълни очакванията на баща си Дерек получил място в Морската академия на Съединените щати със специалност летец. Той постигнал това, за което повечето младежи само мечтаят — да стане член на елитните сили на морската авиация.

— Когато завърших задълженията си към флота — каза ми Дерек — реших, че искам да угодя на Бога с живота си. Но виждах Бога като небесна максималистична проекция на земния ми баща и си представях, че единственият начин да изпълня очакванията Му за мен е да стана мисионер. Ще бъда откровен с Вас Записах се в мисионерската програма по същата причина, поради която отидох в Анаполис да угодя на един възискателен баща. Миналата събота бях на вашата конференция. Никога досега не бях чувал, че Бог Отец ме приема напълно, защото съм в Христос. Винаги съм се старал толкова много, за да Му угодя с делата си, също както правех всичко, за да е доволен естественият ми баща. Не разбирах, че аз вече съм Му угодил заради това, което съм в Христос Сега знам, че не е нужно да съм мисионер, за да угодя на Бога, така че сменям специалността си с практическо богословие.

Дерек учи практическо богословие в продължение на две години. След това получи възможност да служи на едно кратко мисионерско пътуване в Испания. Когато се върна от пътуването, Дерек влетя в офиса ми и развълнувано ми разказа за служението си в Испания.

— Сменям пак специалността си — завърши разказа той.

— Мисионерство, нали? — отвърнах с усмивка.

— Точно така — засмя се Дерек. — Но този път избирам мисионерството, не защото трябва. Аз знам, че Бог вече ме приема такъв, какъвто съм като Негово дете. Сега смятам да бъда мисионер, защото Го обичам и искам да му служа.

### **Богословието преди практиката**

Това, което Клеър и Дерек преживяха, илюстрира колко важно е да основем живота си като християни на онова, което вярваме, а не на това, което вършим. Нужно ни е правилно богословско разбиране преди да преживеем успеха на практическото християнство. Трябва да разберем кои сме в резултат на това кой е Бог и какво е направил за нас. Една продуктивна система за християнско поведение ще бъде резултат на солидна система от християнски възгледи, а не обратното.

Проблемът е в това, че се опитваме да основем духовния си растеж и зрелост върху практическите напътствия в Библията и прекарваме твърде малко време за осъзнаване на доктриналните пасажки. Например, както знаеш вероятно, всяко послание на Павел се дели на две основни части. Първата част се нарича обикновено доктринална част, например Римляни 1-8, Ефесяни 1-3, Колосяни 1-2 и т.н. Тези глави разкриват онова, което трябва да *знаем* за Бога, себе си, греха и спасението. Втората част на всяко послание е практическата част: Римляни 12-15, Ефесяни 4-6, Колосяни 3-4 и т.н. Тези пасажки казват какво трябва да *правим*, за да живеем с вяра всеки ден.

В нашата ревност да се справим с проблемите в живота си — съмненията, изкушенията, сатанинските атаки, конфликти или проблеми в семейството, приятелите и църквите, които се разпадат, — ние прескачаме направо на практическите инструкции в Божието Слово. Искаме бързо действащо лекарство, правило или инструкция, която да приложим като лейкопласт и нещата да се оправят. Нямаме време да газим из дълбоките богословски въпроси в Писанието; искаме практично разрешение, и то веднага.

Може би вече си разбрал, че методът с лейкопласта не е никак удачен за всекидневното. Защо? Защото когато не си наясно с доктриналните истини относно положението си в Христос, нямаш основа за успех в сферата на практиката. Как да очакваш да „устоиш срещу хитростите на дявола“ (Ефесяни 6:11), ако не си проумял истината, че ти си вече победител, съвъзкресен и стоящ „заедно с Него в небесни места в Христос Исус“ (Ефесяни 2:6)? Как можеш да се радваш в надеждата и да бъдеш твърд в скърбите (Римляни 12:12) без увереността, че си оправдан чрез вяра и имаш мир с Бога чрез Господ Исус Христос (Римляни 5:1)? Когато системата ти от възгледи за Бога и самия тебе е несигурна, поведението ти в ежедневието също ще бъде несигурно. Но когато имаш правилен светоглед и отношенията ти с Бога се основават на истината, ще ти бъде лесно да приложиш практическите аспекти на всекидневния християнски живот.

### ***Най-напред изправи отношенията си с Бога***

Преди няколко години един пастор, когото познавах, ме помоли да говоря с едно семейство от църквата — диригента и неговата съпруга. Никога не бях виждал толкова разбито семейство. Те влязоха в кабинета ми, като непрекъснато крещяха един на друг. Отношенията им се основаваха на измени и насилие. Бяха готови да напуснат офиса ми

в различни посоки. „Май дяволът е спечелил тези за себе си, прошепнах горчиво към Господа. Ако има начин да се спаси този брак, само Ти си Този, който знае начина След като слушах горчивите им оплаквания един срещу друг в продължение на няколко минути, ги прекъснах.

— На този етап, приятели, оставете идеята за брака си. Няма начин да го спасите — не сега поне, не в това състояние. Но мога ли да ви помоля всеки поотделно да се върне при Бога, като възстанови личната си връзка с Него?

Въпросът ми прикова вниманието им. Обърнах се към жената.

— Има ли начин да се усамотиш някъде за известно време? Тя се замисли и кимна.

— Сестра ми има малка хижа в планината Ще ми позволи да я използвам.

— Добре. Ето няколко касети с проповеди, които бих искал да чуеш. Бъди сама няколко дни и остави Словото да проникне дълбоко в теб. Открий своята самоличност в Христос и нека разкъсаният ти вътрешен свят отново бъде в хармония с Него.

За моя изненада тя прие. Помолих съпруга да направи същото и му подадох същия комплект касети. И той се съгласи. Когато напускаха офиса ми, имах слаба надежда, че ще ги видя отново заедно.

Доста месеци след това седях в един ресторант след църковната служба, когато същият диригент влезе с трите си деца. „О, не, помислих си аз, разделили са се завинаги." Не се обаждах, защото ми беше тъжно за него и не исках да го поглеждам в очите. Но след няколко минути в ресторанта влезе жена му и седна на същата маса. Изглеждаха щастливи и доволни като всяко едно християнско семейство, което познавам. Бях наистина озадачен.

Изведнъж двамата погледнаха в моята посока, познаха ме и станаха, за да дойдат да ме видят.

— Здравей, Нийл, радваме се да те видим — поздравиха ме весело те.

— Да, чудесно е да ви видя двамата

Всъщност исках да кажа „Чудесно е да ви видя заедно", но размислих.

— Как сте?

Нямаше да се изненадам, ако ми кажеха, че са се развели и се срещат в ресторанта заради децата

— Много добре сме, Нийл, — отвърна жената — Направих това, което ми каза Отидох в планината сама за две седмици, прослушах касетите, които ми даде и изправих отношенията си с Бога...

*Сатана ще се опита да те убеди, че си нищожен, неоправим, пълен с грехове човек, който никога няма да бъде ценен в Божиите очи.*

— Аз направих същото — добави съпругът — и успяхме да преодолеем проблемите в семейството си.

Заедно се зарадвахме за това, което Бог беше направил за тях първо като отделни личности и след това като семейство.

Тази двойка откри, че началото за подобряване на отношенията между двамата е започнало с възстановяване на правилните отношения с Бога А правилните отношения с Бога започват винаги с разрешаване веднъж завинаги на въпроса за Бога като любящ Баща и теб като Негово възлюбено дете. Това е фундаменталната истина за духовната самоличност. Ти си дете на Бога, създадено по Негов образ, ти си обявен за праведен от Него чрез вяра в Христос Докато вярваш това и ходиш според тази истина, всекидневната ти опитност в практическото християнство ще дава плодове на израстване. Но когато забравиш своята самоличност и се опитаеш да постигнеш в живота си онова приемане, което Бог вече ти е дал, ще се сблъскаш с проблеми. Ние не

служим на Бога, за да заслужим да бъдем приети от Него; Той ни приема и затова Му служим. Не Го следваме, за да ни обича; Той ни обича и затова Го следваме.

Ето защо сме призвани да живеем чрез вяра (Римляни 1:16, 17). Същността на победния християнски живот е в това да вярваш в истината за себе си. Имаш ли възможност за избор? Разбира се! Сатана ще се опита да те убеди, че си нищожен, непоправим, пълен с грехове човек, който никога няма да бъде ценен в Божиите очи. Това ли си в действителност? Не, в никакъв случай! Ти си светия, когото Бог е обявил за праведен. Когато повярваш на лъжата на Сатана, оставаш заключен в рамките на един пораженчески, безплоден живот. Но ако повярваш на Божията истина за себе си, ще бъдеш свободен.

### ***Отпадане от Божията благодат***

Списъкът по-долу допълва „Кой съм аз?“ от глава 2. Тези изявления разкриват повече за твоята самоличност в Христос. Прочети за себе си на глас този списък няколко пъти, докато той стане част от теб. Моли се Бог да затвърди тези истини в сърцето ти:

Тъй като съм дете на Бога по благодат...

Аз съм оправдан — напълно простен и обявен за праведен (Римляни 5:1).

Аз участвам в смъртта на Христос и съм умрял за силата на греха в моя живот (Римляни 6:1-6).

Аз съм свободен завинаги от осъждане (Римляни 8:1).

Аз съм поставен от Бога в Христос (1 Коринтяни 1:30).

Аз съм получил Божия Дух, за да познавам това, което Бог ми е подарил (1 Коринтяни 2:12).

Аз имам ум Христов (1 Коринтяни 2:16).

Аз бях купен с цена; не принадлежа на себе си; принадлежа на Бога (1 Коринтяни 6: 19, 20).

Аз съм утвърден, помазан и запечатан от Бога в Христос и ми е даден печата на Святия Дух като залог, който гарантира моето наследство (2 Коринтяни 1:21; Ефесяни 1:13, 14).

Тъй като съм умрял, аз не живея вече за себе си, а за Христос (2 Коринтяни 5:14, 15).

Аз съм обявен за праведен (2 Коринтяни 5:21).

Аз съм съзрял с Христос и сега вече не аз живея, а Христос живее в мен. Животът, който сега живея, е Христовият живот (Галатяни 2:20).

Аз съм благословен с всяко духовно благословение (Ефесяни 1:3).

Аз съм избран в Христос преди основаването на света, за да бъда свят, и съм без недостатък пред Него (Ефесяни 1:4).

Аз съм предопределен — решено е от Бога — да бъда осиновен като Божие дете (Ефесяни 1:5).

Аз съм изкупен и простен, получател на неговата щедра благодат.

Аз съм съживен заедно с Христос (Ефесяни 2:5).

Аз съм съвъзкресен и седя заедно с Христос в небето (Ефесяни 2:6).

Аз имам директен достъп до Бога чрез Духа (Ефесяни 2:18).

Аз мога да пристъпвам към Бога с дръзновение, свобода и увереност (Ефесяни 3:12).

Аз съм избавен от властта на Сатана и преселен в царството на Христос (Колосяни 1:13).

Аз съм изкупен и всичките ми грехове са простени. Дългът ми е платен (Колосяни 1:14).

Самият Христос е в мен (Колосяни 1:27).

Аз съм вкоренен в Христос и сега се утвърждавам в Него (Колосяни 2:7).

Аз съм обрязан духовно. Старата ми необновена природа е премахната (Колосяни 2:11).

Аз имам пълнота в Христос (Колосяни 2:19).

Аз съм погребан, съвзкресен и съживен с Христос (Колосяни 2:12, 13).

Аз умрях с Христос и бях възкресен с Него. Животът ми сега е скрит с Христос в Бога. Сега Христос е моят живот (Колосяни 3:1-4).

Даден ми е дух на сила, любов и себевладение (2 Тимотей 1:7).

Аз съм спасен и призван според Божията благодат (2 Тимотей 1:9; Тит 3:5).

Аз съм осветен и едно с Онзи, който освещава и затова Той не се срамува да ме нарече брат (Евреи 2:11).

Аз имам право да пристъпвам дръзновено към престола на благодатта, за да получавам милост и благодат във време на нужда (Евреи 4:16).

Подарени са ми най-големи и скъпоценни обещания, чрез които ставам участник на божественото естество (2 Петрово 1:4).

Наскоро един пастор, присъствал на една от моите конференции за разрешаване на духовни проблеми, ме дръпна настрана след поредната лекция. Неговите думи затвърдиха убеждението ми, че да разбираме духовната си самоличност е ключът за разрешаване на ежедневните ни проблеми.

— Една жена от църквата ме посети за съвет миналата седмица — започна той. — Имала проблеми във взаимоотношенията с мъжа си — алкохолик. Вече не знаела какво да прави и се чувствала съсипана. Дойде, за да ми каже, че това бил краят на брака ѝ. Аз извадих списъка с изявленията за това кои сме в Христос. Казах ѝ: „Ето, прочети това на глас“. Тя прочете списъка някъде до половината и започна да плаче. Каза: „Никога не съм осъзнавала, че всичко това е истина за мен. Може би има надежда все още за мен.“

Не е ли невероятно? Начинът, по който се възприемаш, оказва такова влияние на успеха за разрешаването на предизвикателствата и конфликтите в живота. Това е задължително условие за твоето израстване и зрелост — да вярваш на Божията истина кой си.

### **Между връзка и общение има разлика**

След всичко, което казахме за пълното ни приемане от страна на Бога, може би ще се запитате: „Какво става с тези идеални взаимоотношения с Бога, когато съгрешим? Нашият неуспех оказва ли влияние на приемането ни от Бога?“ Нека отговоря с една илюстрация.

Когато се родих физически, аз си имах баща. Името му бе Марвин Андерсън. Като негов син, не само нося фамилното име на Марвин Андерсън, но в жилите ми тече кръвта на Марвин Андерсън. Марвин Андерсън и Нийл Андерсън имат кръвна връзка.

Мога ли по някакъв начин да променя факта, че имам кръвна връзка с баща си? Ами ако избягам от къщи и си сменя името? Аз пак ще бъда син на Марвин Андерсън, нали? Ами ако той ме изхвърли от къщи? Ако се отрече от мен? Ще бъда ли все още негов син? Разбира се! Ние сме свързани чрез кръвта и нищо не може да промени този факт.

Но мога ли да направя нещо, което да наруши хармонията в отношенията ни на баща и син? Да, наистина — и до петата си година аз бях опитал почти всички начини! Връзката с баща ми не беше никога застрашена, но хармонията в нашите взаимоотношения бе нарушавана безброй пъти заради моето поведение.

Какъв бе ключът за хармония с баща ми? Послушание. Въпросът за връзката ни бе решен веднъж завинаги, още когато се родих в семейството на татко като негов син. Въпросът за хармонията се повдигаше често в резултат на моето добро или лошо поведение. Много рано в живота си разбрах, че ако слушам татко ще живея в хармония с него. Ако не му се подчинявах, хармонията се нарушаваше. Но в хармонични отношения, или не, той винаги си оставаше мой баща.

В духовната сфера, когато се новородих, аз станах член на Божието семейство. Бог е мой баща и аз се радвам на вечна връзка с Него чрез скъпоценната кръв на Христос (1 Петрово 1:18, 19). Като син на Бога има ли нещо, което да промени моята връзка с Него? Разбирам, че настъпвам вече някои богословски мазоли. Въпросът за вечната сигурност е все още дискуссионен сред християнството днес. Но аз съм свързан с Бог Отец чрез духовно раждане и нищо не може да унищожи кръвната връзка. Апостол Павел пита в Римляни 8:35: „Кой ще ни отлъчи от Христовата любов?“. И отговаря след това, че нито едно творение не ще „може да ни отлъчи от Божията любов, която е в Христос Исус, нашия Господ“ (Римляни 8:39). Исус заяви: „Моите овце слушат гласа ми... И аз им давам вечен живот; и те никога няма да загинат и никой няма да ги грабне от ръката ми“ (Йоан 10:27, 28). Аз съм новородено дете на Бога, в духовен съюз с Него чрез Неговата благодат, която съм приел чрез вяра. Моята връзка с Бога бе определена завинаги, когато се родих в Неговото семейство.

Но мога ли да направя нещо, което ще наруши *хармонията* на моите взаимоотношения с Бога? Със сигурност. Хармонията с Бога зависи от същото нещо, от което зависеше хармонията между мен и земния ми баща, Марвин Андерсън: послушание. Когато се подчинявам на Бога, аз живея в хармония с Него. Когато не му се подчинявам, хармонията в нашите взаимоотношения се нарушават и в резултат на това ставам нещастен. Аз обичам небесния си Баща и искам да живея в хармония с Него, затова правя всичко възможно да му се подчинявам. Но дори когато хармонията помежду ни е нарушена, връзката ми с Него не е застрашена, защото сме свързани чрез кръвта на Исус Христос.

И така, къде трябва да бъде ударението на усилията ти в процеса на духовно израстване и зрелост? Не върху връзката ти с Бога, защото с нищо не можеш да я подобриш, освен да продължаваш да вярваш, че съществува. Ти си Божие дете — точка. Не можеш да станеш повече дете на Бога от това, което си чрез новородението. Единственото, което можеш да направиш, е да подобриш хармонията във вашите взаимоотношения с Бога и чрез прилежни усилия да му се подчиняваш.

### **Вярвай в другите**

Един пастор дойде веднъж да ме види и ме попита:

— Как мога да напусна църквата си?

— Защо искаш да я напускаш? — попитах аз. — Какво не е наред с църквата ти?

— Църквата ми е група неудачници.

— Неудачници? Питам се дали са наистина неудачници или ти гледаш на тях като такива.

Той се съгласи, че може би второто е вярно. И беше прав, защото в Божието царство няма неудачници — нито един. Как може едно дете на Бога да бъде наречено неудачник? Колкото е важно за теб лично да вярваш в истинската си самоличност като дете на Бога, толкова вярно е да възприемаш другите християни такива, каквито са в действителност, и да се отнасяш с тях по съответен начин. Вярвам, че това, което определя в най-висша степен отношението ни към другите, е начинът, по който ги възприемаме. Ако гледаме на тях като на неудачници, ще започнем да вярваме, че са неудачници. А ако вярваме, че са неудачници, ще се отнасяме към тях като към

неудачници и те ще отразяват нашето отношение и ще действат като неудачници. Но ако възприемаме нашите братя и сестри в Христос като изкупени, праведни светии, ще се отнасяме към тях като към светии и това ще им помогне много да действат като светии.

Как даваме израз на отношението си към хората? Най-вече чрез това, което им казваме. Изследванията показват, че в един нормален дом на всяко поощрително изказване детето чува десет упрека. В училищната среда положението е съвсем малко по-добро, учениците чуват седем упрека на едно поощрение. Нищо чудно, че толкова деца израстват с чувството на неудачници. Родителите и учителите издават своето отношение всеки ден чрез това, което казват на децата си.

Тези изследвания сочат също, че са нужни четири положителни изказвания, за да неутрализират ефекта на едно отрицателно изказване. Вероятно проверявате това изследване всеки път, когато слагате нов костюм или рокля. Няколко ваши приятели могат да кажат: „О, колко добре изглеждаш“. Но достатъчен е само един коментар от типа „Не ти отива“, за да се втурнеш обратно в магазина и да си върнеш парите. Оказваме огромно влияние на другите чрез това, което им казваме, а това, което им казваме, се определя до голяма степен от начина, по който ги възприемаме.

Новият Завет ясно говори, че ние сме светии, които съгрешаваме. Всяко дете на Бога, което казва, че не съгрешава, е наречено лъжец (1 Йоан 1:8). Но не трябва да съсредоточаваме вниманието си върху грешките един на друг. Вместо това, ние сме призвани да обръщаме внимание на Христовата природа у другия, да вярваме един на друг, че сме светии и да се назидаваме един друг. Всъщност, ако научим наизуст поне един стих от Новия Завет, прилагаме го и никога не го нарушаваме, вярвам, че ще разрешим една втора до три четвърти проблемите в домовете си и църквите. Стихът е Ефесяни 4:29: „Никаква гнила дума да не излиза от устата ви, а само онова, което е добро за назидаване според нуждата, за да принесете благодат на тия, които слушат“.

*Ако... само назидавахме другите, както заповядва Ефесяни 4:29, щяхме да бъдем част от Божия съзидателен отряд в църквата, а не членове на разрушителния отряд на Сатана.*

Не е ли учудващо, че ти и аз можем да показваме благодат към другите чрез правилната употреба на думите? Ако не казвахме нищо, което би обезсърчило другите, а само назидавахме, както ни заповядва Ефесяни 4:29, бихме били част от Божия съзидателен отряд в църквата, а не членове на разрушителния отряд на Сатана.

### **Да вярваш това, което виждаш**

Една от най-разрушителните бури, които съм виждал в живота на човек с криза в духовната си самоличност, бе в живота на Джени. Срегнах Джени преди няколко години по време на конференция, която организирах в една църква. Църковното ръководство бе уредило няколко срещи за съветване на отделни хора между лекциите и една от срещите беше с Джени. Това, което не ми казаха бе, че Джени идваше направо от среща с лекар. Джени дори не знаеше, че ще се среща с мен и дойде против волята си. Това беше възможно най-лошият сценарий за съветване.

Двадесет и тригодишната Джени бе красиво християнско момиче и на пръв поглед приятна личност. Имаше любящи родители и идваше от добра църква. Но вътрешно тя бе разкъсвана и всичко в живота ѝ бе подтискащо. Беше се провалила на изпитите в университета и малко оставаше да я изгонят от работа. Страдаше от нарушения в храненето и медицинското лечение изглежда не помагаше.

Джени и аз говорихме около два часа на тази първа среща. Тя твърдеше, че е християнка, така че аз я провокирах с библейската истина за това коя е в Христос. Не

бях сигурен дали следеше мисълта ми, но продължавах да споделям с нея благата вест за духовната ѝ самоличност. Накрая тя попита:

— Винаги ли сте толкова насърчителен?

— Не е въпрос на насърчителност, Джени, — отвърнах аз. — Въпросът е да вярваш истината. Заради духовната си връзка с Бога, ти си всичко това в Христос. Тя си тръгна от срещата с искрица надежда.

Когато се върнах вкъщи, в ума ми се роди идея, която вярвам, е била вдъхновена от Святия Дух. Тъкмо планирах едномесечен лагер за някои от студентите в семинарията в Джулиън Сентър близо до Сан Диего, Калифорния. Целта бе интензивна духовна опитност, със създаване на близки братски взаимоотношения, и изведнъж реших, че ще е добре за Джени да дойде, макар и да не бе студентка в семинарията. Обадих ѝ се и тя по чудо се съгласи да дойде. Магазинът, в който работеше, дори ѝ даде отпускат за един месец.

Скоро след като пристигнахме в Джулиън Сентър, седнах да поговоря насаме с Джени.

— Не те повиках тук, Джени, за да променя поведението ти — рекох аз. — Проблемът не е в поведението ти.

— Винаги са ми казвали, че проблемът ми е *именно* в поведението — отвърна тя, като ме погледна малко изненадано. — Всички, които познавам, се опитват да променят поведението ми.

— Твоето поведение не ме притеснява. Интересува ме в какво вярваш. Искам да се променят възгледите ти за това кой е Бог и коя си ти в Христос. Ти не си човек без късмет. Не си някой болен, който създава проблеми на семейството си и на църквата. Ти си Божие дете, нито по-добра, нито по-лоша, от който и да е тук на този лагер. Искам да го вярваш, защото това е истината.

За първи път в живота си Джени чуваше, че е ценна в очите на Бога. И започна да го вярва. През следващите 30 дни, докато изучавахме Библията, молихме се и разговаряхме един с друг, в живота на Джени настъпи драматичен обрат.

Когато Джени се върна вкъщи, баща ѝ каза с усмивка: „Никога не съм виждал Джени толкова щастлива и доволна. Тя е друг човек“. Тя бе и напълно различен служител на работното си място. Две седмици след завръщането началникът я извикал и показал преценка на работата ѝ, изготвена докато отсъствала. Била толкова лоша, че заслужавало да я уволнят.

— Но ти си се променила, Джени, — отбелязал той. — Няма да те уволня, ще увелича заплатата ти с два долара на час.

Какво се беше променило в Джени? Възгледите ѝ за Бога и себе си. През цялото време тя е била дете на Бога чрез вяра. Тя просто започна да ходи с вяра и да вижда себе си такава, каквато беше наистина в Христос. Поведението ѝ започна да отразява истината за духовната ѝ същност. Ще продължи ли да се подобрява поведението на Джени? Да, докато тя вярва в Бога и живее в хармония с него, като се подчинява на заповедите му. Може ли да се върне към старите си навици, ако спре да вярва и да се подчинява на Бога? За жалост — да.

Ти си оправдано и прието от Бога Негово дете. Няма значение какво друго са ти казвали или си вярвал за себе си, твоята самоличност в Христос е една твърда библейска истина. Чети и препрочитай списъците с изказвания за твоята самоличност в тези две глави. Виждай себе си в тях. Ходи в тях. И твоето поведение като християнин ще отразява това, което вярваш, когато ходиш във вяра.

## ГЛАВА 4

### НЕЩО СТАРО, НЕЩО НОВО

Вече разбрахме, че духовната самоличност на християнина се основава на библейската истина, че сме светии, които грешат, а не грешници. Заради Божията благодат и нашата вяра в Христос ние се новородихме, духовно живи сме и се радваме на духовен съюз с Бога, както Адам и Ева преди грехопадението. В Христос сме обявени за праведни и напълно приети от Бога. Да разберем и да живеем според тази истина за това, кои сме в Христос, е основата на успешното християнско израстване и зрелост.

Но ние открихме също, че въпреки Божията промисъл за нас в Христос, ние все още далеч не сме съвършени в поведението си. Нашето положение в Христос е определено и твърдо. Но ежедневно ни представяне често носи белега на личен неуспех и непослушание и това ни разочарова и нарушава хармонията във взаимоотношенията с Бога. Това е голямата дилема в живота на християнина. Ние стеном заедно с апостол Павел: „Доброто, което желая, не върша; а злото, което не желая, него върша... Окаян аз човек! Кой ще ме избави от това тяло на смъртта?" (Римляни 7:19, 24). В опитите си да разберем непослушанието, което често нарушава чувството ни, че сме светии, нерядко си служим с някои доста зловещи думички като: старата природа, старото естество (или стария човек), плътта и греха. Какво означават в действителност тези термини? Дали се различават помежду си в значенията или са взаимозаменяеми елементи на един и същ проблем? Светии ли сме все още, когато станем неразумни жертви на старата си природа, старото си естество или грешна природа?

Признавам, това е трудна богословска сфера. Библейските учени са се борили с тези въпроси векове наред и в никакъв случай не претендират за крайните отговори. Но в тази глава искам да изследваме някои от термините, които често объркват християните, опитващи се да се справят с греховната страна на своята същност на светии. Вярвам, че едно по-ясно библейско схващане на тези термини ще ти помогне за по-пълно разбиране на своята самоличност и ще проправи пътя за по-големи крачки в християнското израстване.

#### **Дали съм въжето, което дърпат от двете страни двете естества?**

Може би сте чували примера с двете кучета. Някои казват, че в нас две естества спорят за управление на живота ни. Такива хора твърдят, че нашата стара грешна природа, наследена от непокорния Адам, е като голямо черно куче. Новата ни природа, наследена чрез изкупителното дело на Христос, е като голямо бяло куче. Тези две кучета са неприятели на живот и смърт, всяко иска да унищожи другото. Винаги, когато се заплетеш в светски мисли или поведение, ти храниш черното куче. Когато насочиш вниманието си и действията си към духовното, храниш бялото куче. Кучето, което храниш по-често, в крайна сметка ще стане по-силно и ще надвие другото.

Тази сърцераздираща картина може да е удобно средство за подтикване към свят християнски живот, но дали е библейски вярна? След като Бог „ни избави от властта на тъмнината и ни пресели в царството на Своя възлюбен Син" (Колосяни 1:13), възможно ли е да бъдем все още и в двете царства? Щом Бог заяви: „Не сте плътски, а духовни" (Римляни 8:9), можем ли да бъдем едновременно и плътски, и духовни? Щом Бог казва „Някога бяхте тъмнина, но сега сте светлина" (Ефесяни 5:8),

възможно ли е да бъдем и светлина, и тъмнина? Щом Бог твърди, че „ако някой е в Христос, той е ново създание" (2 Коринтяни 6:17), можем ли да бъдем отчасти ново създание и отчасти старо създание?

Ако вярваш, че си отчасти светлина и отчасти тъмнина, отчасти светец и отчасти грешник, ще живееш по много посредствен начин, съвсем малко по-различен от живота на невярващия. Може да изповядваш своята склонност към греха и да се бориш за по-добро, но животът ти винаги ще бъде живот на поражения, защото гледаш на себе си като на грешник, спасен по благодат, който гледа да закрепи положението до грабването. Сатана знае, че не може да направи нищо, за да промени това, което си, но може да те накара да повярваш, че не си по-различен от естествения човек и тогава поведението ти няма да е много по-различно от това на естествения човек.

Защо този портрет разкрива много християни? Защото не знаем кои сме действително в Христос. Божието дело на изкуплението, което ни прави от грешници светии, е Неговото най-велико дело на Земята Вътрешната промяна, оправданието, се извършва в момента на спасението. Външната промяна в ежедневните действия на вярващия, освещението, продължава през целия живот. Но прогресивното дело на освещението дава пълни резултати, само когато осъзнаем и приемем чрез вяра решителната вътрешна промяна.

„Но не четох ли някъде, че апостол Павел нарича себе си главния грешник?", бихте запитали може би. Да, но той говори за своята природа *преди* повярването си в Христос (1 Тимотей 1:12-16). Той направи същото твърде скромно изказване в 1 Коринтяни 15:9, но продължава с думите: „Но с Божиата благодат съм, каквото съм; и Неговата благодат към мен не беше напразна" (стих 10). Апостол Павел знаеше, че това, което е бил преди да познае Христос, и това, което е станал в Христос, са две различни същности.

### ***Естеството на материята***

Какво казва Библията по-специално за нашето старо естество? Гръцката дума, която се използва в смисъл на естество тук, се среща в това значение само два пъти в Новия Завет. Ефесяни 2:1-3 описва естеството, което имаме всички преди да дойдем при Христос „Бяхте мъртви във вашите престъпления и грехове, в които сте ходили някога според вървежа на този свят, според княза на въздушната власт, на духа, който сега действа в синовете на непокорството; между които и ние всички сме живели някога в нашите плътски страсти, когато сме изпълнявали волята на плътта и на помислите, и по естество сме били деца на гнева, както и другите".

Какво беше в основата си твоето естество, преди да се новородиш духовно? Ти и всеки друг християнин „по естество сме били деца на гнева", мъртви в греха, подвластни на Сатана и сме живели в нашите грешни похоти и страсти. Това е положението на всеки невярващ днес.

Второто място, където срещаме тази дума, е 2 Петрово 1:3, 4 и там се описва нашето естество, след като сме дошли при Христос: „Неговата Божествена сила ни е подарила всичко потребно за живота и за благочестието чрез познаването на Този, който ни е призовал чрез своята слава и добродетел; чрез които ни се подариха най-големи и скъпоценни обещания, за да станете чрез тях участници в божественото естество, като сте избягали от произлязлата от страстите поквара в света".

Когато се възстанови духовният съюз между теб и Бога чрез новораждането, ти не *прибави* една нова, божествена природа към старата, грешна природа. Ти *размени* едно естество за друго. Спасението не е просто Божиата прошка за греховете и издаване на пропуск за влизане в небето след смъртта. Спасението е новораждане. Бог те взе от тъмнината и те сложи в светлина, направи те от грешник светия. Сега си нов,

каквото не беше преди това. Ако Бог не е променил своята същност при спасението, то ще си останеш със старата същност до смъртта. Как можеш да очакваш да израснеш, ако нямаш едно ново начало като променено дете на Бога? Да бъдеш участник в божественото естество е необходимо условие за християнската самоличност и зрелост.

Като новороден християнин, ти си приличал на буца руда: непривлекателна, доста крехка и неудобна за работа. С времето и натиска обаче рудата става по-твърда и красива. Макар първоначалната буца руда да не е диамант, тя съдържа необходимите съставки за диаманта: 100 процента руда. Ако е представлявала смес от руда и глина, то тя още в началото не е била диамант. Антъни Хоукема прави следния коментар: „Вие сте нови създания сега! Не напълно нови, със сигурност, но истински нови. И ние, които сме вярващи, трябва да гледаме на себе си по този начин: вече не като покварени и безпомощни слуги на греха, а като такива, които са били създадени нови в Христос" (Антъни А. Хоукема, „Създадени по Божий образ")

### ***Или едното, или другото***

Ефесяни 5:8 разкрива съществената промяна в човешкото естество, която настъпва при спасението: „Защото някога бяхте тъмнина, но сега сте светлина в Господа Живейте като деца на светлината." Не се казва бяхте в тъмнина; казва се вие бяхте тъмнина. Тъмнината беше вашата природа, самото ви естество като невярващи. Нито пък се казва, че сега сте в светлината; казва се вие *сте* светлина Бог е променил самата ви същност от тъмнина на светлина Тук не става въпрос за усъвършенстване на твоето естество. Твоето ново естество е вече определено. Въпросът е да се научим да ходим в съответствие с новото си естество. Как става това? Като се научим да ходим чрез вяра и да ходим по Духа; това ще бъде темата ни в следващите глави.

Защо ти е нужна Христовата природа в теб? За да *бъдеш* като Христос, не просто да *действаш* като Него. Бог не ни даде сила да го имитираме. Той ни направи участници в Неговото естество, за да можем наистина да *бъдем* като Него. Ти не ставаш християнин, постъпвайки като такъв. Той не казва: „Ето моите стандарти, сега живеете според тях". Той знае, че не можем да разрешим проблема със своята стара грешна природа, като просто усъвършенстваме поведението си. Той трябва да промени твоето естество, да ти даде напълно нова същност — живота на Христос в теб — и това е благодатта, от която се нуждаеш, за да отговориш на неговите стандарти.

Това е смисълът на Неговото послание в проповедта на планината: „Защото, казвам ви, че ако вашата праведност не надмине тази на книжниците и фарисеите, никак няма да влезете в небесното царство" (Матей 5:20). Книжниците и фарисеите бяха религиозните перфекционисти на онова време. Те бяха превърнали външното поведение в наука, но сърцата им бяха като вътрешността на гробница: с вонята на смърт. За Исус е важно да създаде нови личности вътре, като влее в човека ново естество и го направи нова същност. Едва когато Той промени своята самоличност и те направи участник на Своето естество, ще може да се промени поведението ти.

Някои приравняват термините „старо естество" и „плът". Английският превод „Ню Интърнешънъл вържън" понякога превежда думата за плът (саркс) като „старо естество", а след това в забележка под линия дава буквалния превод „плът". Разбирам защо преводачите са постъпили така, защото плът изразява начина ми на поведение като естествен човек. А тъй като плътта остава след спасението, изглежда логично да остане и старата природа.

Но аз не съм вече естествен човек. Аз съм духовен човек в Христос Това е истинската ми природа. Когато избира да ходя според стария начин, на който съм бил научен преди повярването, едно такова поведение накърнява новата ми природа. Когато това стане, аз се чувствам изобличен, защото поведението ми не съответства на

истинската ми същност. Действително, ако човек извърши нещо, за което знае, че е погрешно от морална гледна точка, но не се чувства изобличен, сериозно се съмнявам, че такъв човек е дете на Бога. Но за християнина изобличението е доказателство за присъствието на новото естество.

Ако искате, наричайте плътта си старото естество, няма да споря за термините. Но държа на библиейската истина, че последствията на моята самоличност в Адам вече не са част от моята истинска същност в Христос.

### **Жив, умираш, или вече мъртъв е „старият човек“**

Казано общо, всички невярващи са участници в старото естество, което се характеризира с греха. Конкретно, преди да дойдеш при Христос, ти бе един от тях. Беше грешник, защото природата ти беше да съгрешаваш. Тази отделна личност, различна от всички други участници в старото естество, беше твоята стара същност. Английският превод на „Кинг Джеймс“ често го нарича „стария човек“. 1 Коринтяни 2:14 в „Ню Американ Стендард Байбъл“ го нарича „естественият човек“, който не възприема това, което е от Божия Дух.

### ***Почивай в мир***

Какво стана със стария „ти“ при спасението? Ти умря — не физическия ти, разбира се, но онова вътрешно естество, което черпеше сили от старата природа, наследена от Адам (Римляни 6:2-6; Колосяни 3:3). Какъв беше методът на екзекуцията? Съразпване с Христос Римляни 6:6 заявява: „Нашият стар човек беше разпънат с Него, за да се унищожи тялото на греха, за да не робуваме вече на греха“. Апостол Павел обявява в Галатяни 2:20: „Съразпнах се с Христос“. А в Галатяни 6:14 апостол Павел отрича всяко право за хвалене „освен с кръста на нашия Господ, чрез който светът за мен е разпънат и аз — за света“. При спасението ти бе поставен в Христос, този, който умря на кръста за твоя грях. В Христос твоето старо естество умря заедно с Него там. *Грехът и Сатана са все още наоколо, силни и привлекателни. Но въз основа на разпъването на старото естество, силата на греха над теб е разчупена.*

Защо трябваше да умре старото естество? Римляни 6:6 ни казва, че старото естество бе независимо и непослушно на Бога, така че трябваше да умре, за да „се унищожи тялото на греха, за да не робуваме вече на греха“. Смъртта е край на взаимоотношенията, но не и на съществуването. Грехът не е умрял; той е все още силен и привлекателен. Но когато умря старото ти естество с Христос на кръста, връзката ти с греха умря завинаги. Ти не си вече в „плътта“, а „в Христос“ (Римляни 8:1). Старата ти същност — грешникът — и старото ти естество, — което се характеризираше с греха като неизбежен, тъй като ти бе отделен от Бога, — са си отишли завинаги, защото вече не си отделен от Бога.

Означава ли, че вече си безгрешен? В никакъв случай. Смъртта на старото ти естество официално прекъсна връзката ти с греха, но не сложи край на съществуването на греха. Грехът и Сатана са все още наоколо, силни и привлекателни. Но заради разпъването на старото естество, силата на греха над теб е пречупена (Римляни 6:7, 12, 14). Ти не си вече задължен да служиш на греха, да се подчиняваш на греха или да откликваш на греха.

Ти съгрешаваш, когато съзнателно си позволяваш да действаш независимо от Бога, както правеше всъщност и старото естество. Когато постъпваш така, ти действаш против новото си естество и новата си самоличност. Такива действия трябва да изповядваме и изоставяме. В следващите глави ще говорим повече за особената роля, която грехът играе в живота на вярващия.

### ***Умрял веднъж, завинаги умрял***

Един пастор ме посети преди няколко години. Преминаваше през големи трудности.

— В продължение на двадесет години се опитвам да живея победоносния християнски живот. Знам какъв е проблемът ми. Колосяни 3:3 казва:

„Защото умряхте и животът ви е скрит с Христос в Бога. През всичките тези години аз преминавах през борби, защото не съм умрял така, както казват тези стихове. Как да умра, Нийл?

— Проблемът ти не е в умирането — казах аз. — Прочети стиха отново, но малко по-бавно.

— „Защото умряхте и животът ви е скрит с Христос в Бога". Знам, Нийл. Точно тук е проблемът ми. Не съм умрял.

— Прочети го отново — настоях аз. — Още по-бавно.

— „Защото умряхте... — и внезапно нещо проблесна в ума му. — Хей, та това е минало време, нали?

— Разбира се. Проблемът ти не е умирането, ти вече си умрял. Ти умря при спасението. Нищо чудно, че като християнин си имал борби. Та ти си се опитвал да направиш нещо, което вече е било сторено, а това е невъзможно. Смъртта, за която говори апостол Павел в Колосяни 3:3, не е нещо, което Бог очаква ти да сториш; това е нещо, което Той очаква да знаеш, да приемаш и да вярваш. Не можеш да направиш нищо, за да станеш това, което вече си.

Благодарение на невероятното изкупително дело на Христос в твоя живот, старата ти същност е заменена с нова същност, управлявана от ново естество, което не е било там преди това (2 Коринтяни 5:17). Старата ти същност бе унищожена от смъртта на Христос, а новата ти същност оживя чрез възкресението на Христос (1 Кор. 15:20-22). Новият живот, който е белег на новото ти естество, е всъщност животът на Исус Христос вътре в теб (Гал. 2:20; Кол. 3:4).

Какво става с плътта?

Когато бях във флота, наричахме капитана на кораба си „Стареца". Стареца беше жилав и свадлив човек и никой не го обичаше. Той ходеше да пие с помощниците си, а с младшите офицери се подиграваше и ги дразнеше, като правеше живота на останалите от нас нещастен. Не беше добър пример за морски офицер. Така че, когато Стареца го преместиха на друг кораб, всички се радвахме. На кораба имаше голям празник.

Тогава дойде нов капитан — нов „Старец". Старият „Старец" вече нямаше власт над нас, беше си заминал — далеч зад хоризонта. Но аз бях обучен под неговото ръководство. Какво мислите бе поведението при новия „Старец"? Отначало реагирах точно както бях свикнал да реагирам на стария капитан. Минавах на пръсти покрай него, като очаквах всеки момент да се нахвърли върху мен. Така бях живял две години при стария си капитан.

### ***Отношение като към стария капитан***

Ти също си служил някога под ръководството на един жесток, егоистичен капитан — твоята стара същност с нейното старо естество. Адмиралът на флота е бил самият Сатана, князът на тъмнината. Но Божията благодат те „избави от властта на тъмнината" и те „пресели в царството на Своя възлюбен Син" (Кол. 1:13). Сега ти имаш нов капитан: твоята нова същност, която е ръководена от новото естество на Исус Христос, твоя нов адмирал. Като дете на Бога, светия, ти не си вече под властта на Стареца. Той е мъртъв, погребан, изчезнал завинаги.

Тогава защо продължаваш да живееш така сякаш старият капитан управлява поведението ти? Защото, докато си служил при него, старото естество те е обучило и програмирало твоите действия, реакции, емоционални преживявания, начин на мислене, спомени и навици в една част от мозъка ти, наречена „плът“. Плътта е тази тенденция във всеки човек да живеем независимо от Бога и да направляваме интересите си към себе си. Един спасен човек действа изцяло плътски (Римляни 8:7, 8), като се покланя и служи на творението, вместо на Твореца (Римляни 1:25). Такива хора живеят за себе си (2 Коринтяни 5:15), макар много от действията им да изглеждат подбудени от жертвоготовност и грижа за другите.

Когато се новороди, твоята стара същност умря, новата ти същност оживя и ти стана участник в божественото естество на Христос Но плътта ти остана Ти пристъпи към своето посвещение като християнин с изцяло програмиран начин на живот, свикнал да не се съобразяваш с Бога, и насочен към себе си. Тъй като си се родил физически жив, но духовно мъртъв, ти не си познавал нито Божието присъствие, нито Божиите пътища Така че си се научил да живееш самостоятелно без Бога. Този навик за независимост прави плътта враждебна на Бога

През годините, които си прекарал отделен от Бога, светският ти опит е програмирал изцяло твоя ум с определен начин на мислене, следи от спомени, реакции и навици, чужди на Бога. Така че дори и да си е отишъл старият капитан, твоята плът остава в опозиция на Бога, като предварително програмирана склонност към грях, което означава живот независим от Бога

### ***Отношение към новия капитан***

Трябва да се направи внимателно разграничение във връзка с твоите взаимоотношения с плътта като християнин. В Писанието се прави разлика между това да бъдеш *в* плътта и да ходиш *плътски*. Като християнин ти не си вече *в* плътта Този израз описва хората, които са духовно мъртви все *още* (Римляни 8:8), живеещите независимо от Бога. Всичко, което правят, морално добро или зло, е *в* плътта.

Ти не си *в* плътта, ти си *в* Христос Не си вече независим от Бога, заявил си, че си зависим от Него, като си положил вярата си в Христос. Но макар и да не си *в* плътта, можеш все пак да предпочетеш да ходиш *плътски* (Римляни 8:12, 13). Възможно е пак да действаш независимо от Бога, като откликваш на начина на мислене, модела и навиците, вкоренени в теб от света, в който живееш. Апостол Павел смърри незрелите християни в Коринт, като ги нарече „плътски“, заради тяхната завист, кавги, разцепления и неправилна самоличност (1 Коринтяни 3:1-3). Той изброи белезите на плътския живот в Галатяни 5:19-21. Невярващите нямат друг избор, освен да следват плътта, защото те са изцяло *в* плътта. Но твоят стар капитан си е отишъл. Ти не си вече *в* плътта и не си длъжен повече да живееш според нейните страсти.

Да те освободи от старата ти същност е дело на Бога, но да направим плътта и нейните дела безсилни е наше задължение (Римляни 8:12). Бог е променил естеството ти, но ти си длъжен да промениш поведението си, като „умъртвяваш действията на тялото“ (Римляни 8:13). Как става това? Два основни елемента осигуряват победата над плътта.

Първо, трябва да настроиш поведението си според новия капитан, новата си същност, която е резултат на Христовото естество. Апостол Павел обещава: „Ходете по Духа и няма да угаждате на плътските страсти“ (Галатяни 5:16). Да се научим да ходим по Духа е тема на глава 5.

Второ, старият начин на мислене и реагиране спрямо обучената в греха плът трябва да се преобрази „чрез обновяването на ума“ (Римляни 12:2). Процесът на обновяване на ума ще разгледаме в глави 6-9.

### *Каква е ролята на греха в борбата за свят живот?*

Грехът е условието, в което се раждат всички потомци на падналия Адам (Римляни 5:12). Грехът означава живот, който не се съобразява с Бога. Това е резултатът от лъжата на Сатана, когато повярваме, че животът може да има смисъл и цел без личната връзка и послушанието към създателя на живота (Второзаконие 30:19, 20; 1 Йоан 5:12). При невярващия грехът прониква цялото старо естество, управлява старата същност и увековечава делата на плътта. Сатана е в сърцевината на всеки грях (1 Йоан 3:8). Той заблуждава хората, като ги кара да вярват на една лъжа и им дава съвети да се бунтуват срещу Бога.

Когато прие Христос, силата на греха не бе пречупена, но силата му над *теб* бе пречупена чрез смъртта, възкресението и праведността на Христос (Римляни 6:7; 8:10). Вече не си длъжен да грешиш, защото си мъртъв за греха и жив за Бога в Христос (Римляни 6:11). Грехът все *още* примамва плътта ти да продължи да живее без Бога. Но ти вече не си принуден да участваш, както беше преди да приемеш Христос Твоята отговорност е да не позволяваш „да царува греха във вашето смъртно тяло, та да не се покорявате на неговите страсти" (Римляни 6:12).

### ***Правя, каквото не искам***

Може би най-яркото описание на борбата с греха, който все още се проявява в живота на вярващия, намираме в Римляни 7:15-25. В стихове 15 и 16 апостол Павел разкрива проблема: „Защото не зная какво правя, понеже не върша това, което искам, а онова, което мразя, него върша. Но ако върша това, което не искам, съгласен съм със закона, че е добър."

Забележете, че и в двата стиха има само едно действащо лице — „Аз"-ът, който се споменава девет пъти. Забележете също, че това лице има добро сърце, той е съгласен със закона на Бога. Но този добронамерен християнин има проблеми с поведението. Той знае какво трябва да прави, но по някаква причина не може да го прави. Той е съгласен с Бога, но в крайна сметка върши точно това, което мрази.

Стихове 17-21 разкриват причината за този проблем в поведението: „И така, сега вече не аз върша това, грехът, който живее в мен. Защото зная, че в мен, тоест в моята плът, не живее нищо добро; понеже желание за доброто имам, но не и сила да го върша. Защото доброто, което желая, не върша, а злото, което не желая, него върша. Но ако върша това, което не желая, то вече не го върша аз, а грехът, който живее в мен. И така намирам този закон; че при мен, който желая да върша доброто, злото присъства." Сега колко са участващите герои? Двама: грехът и аз. Но грехът очевидно не е равен на аз; той само живее в мен. Грехът ми пречи да върша това, което искам, но аз съм отговорен за това, че позволявам на греха да владее. Казват ли тези стихове, че не ставам за нищо, че съм лош или че съм грях? Съвсем не. Те казват, че нещо живее в мен, което не е добро, което е зло и грешно, не че аз съм такъв. Ако в ръката ми се е забила треска, бих могъл да кажа, че в мен има нещо недобро. Но това не означава, че съм лош. Аз не съм треската. Треската, която се е забила в пръстта ми, е лошото нещо. Аз не съм греха и не съм грешен. Аз съм светия и се боря с греха, който ме кара да върша това, което не желая.

### ***На бойното поле***

Стихове 22 и 23 очертават бойното поле на борбата между мен и греха: „Защото, колкото за вътрешното ми естество, аз се наслаждавам в Божия закон; но в частите на тялото си виждам различен закон, който воюва против закона на ума ми и ме заробва под закона на греха, който е в частите ми".

Откъде е желанието ми да върша доброто? Апостол Павел използва израза „вътрешното ми естество“, с който назовава новата си същност, където човешкият дух и Божият Дух са в единство. Това е вечната страна на отношенията ми с Бога. А къде ме напада грехът, за да ми пречи да върша това, което всъщност желая? Плътта, заучената независимост, продължава да поощрява бунта срещу Бога (Яков 4:1). Това е временната ми страна. Къде тогава се срещат тези две враждуващи страни (Галатяни 5:17)? Бойното поле е моят ум. Ето защо е изключително важно да обновяваме ума си (Римляни 12:2), като пленяваме всяка мисъл под волята на Христос (2 Коринтяни 10:5).

*Старата ти същност е мъртва, но плътта и грехът продължават да живеят и да воюват срещу новата ти същност всеки ден, за да управляват живота ти.* Апостол Павел завършва описанието си на борбата между греха и новото естество с възклицанието: „Окаян аз човек! Кой ще ме избави от това тяло на смъртта?“ (Римляни 7:24). Забележете, че той не казва „Грешен аз човек!“. Окаян означава нещастен, а няма по-нещастен човек от този, който е позволил на греха да управлява смъртното му тяло. Ако употребяваме телата си като оръдия на неправдата, даваме на дявола възможност в живота си, и това води само до нещастие.

Хубавата новина е, че Римляни 7:24 е последвано от Римляни 7:25 и Римляни 8:1: „Благодаря на Бога чрез Исус Христос, нашия Господ!... И така, сега няма никакво осъждане за ония, които са в Христос Исус“ Битката за ума е борба, която можем да спечелим, както ще видим в глава 9.

Термините, разгледани в тази глава, ни дават нов поглед върху оправданието и освещението. В момента на твоето възкресение ти бе оправдан напълно в Божиите очи. Старата ти грешна същност бе унищожена завинаги. Бе направен участник на божественото естество, Христовото естество. Стана нов човек в Христос и бе обявен от Бога за светия. Това е промяна, която се извършва само веднъж. Не можеш да добавиш нищо към Божието дело на промяната и оправданието. Той иска просто да вярваш в това, което е направил, и да приемеш своята самоличност на Божие дете.

Освещението обаче е процесът, при който в поведението си ставаш това, което вече си като самоличност. Старата ти същност е мъртва, но плътта и грехът все още живеят и воюват срещу новата ти същност всеки ден, за да управляват живота ти. Духовното израстване и зрелост идват, когато вярваш на истината за това, което си, и правиш това, което се иска от теб, за да обновяваш ума си и да ходиш в Духа.

## ГЛАВА 5

### БЪДИ ДУХОВНАТА ЛИЧНОСТ, КОЯТО ИСКАШ ДА БЪДЕШ

В началото на двадесети век в предградията на Бостън имало приют за душевно болни, който се занимавал с изключително тежки случаи на забавено развитие и побърканост. Една от пациентките било момиче, наречено просто малката Ани. Тя изобщо не реагирала на хората в приюта. Персоналът опитал всичко, за да ѝ помогне, но безуспешно. Накрая я затворили в една килия в мазето на приюта и я отписали като безнадежден случай.

Но една красива християнка работела в приюта и вярвала, че всяко Божие създание се нуждае от любов, грижа и внимание. И така тя решила да прекарва обедната си почивка пред килията на Ани, като ѝ четяла и се молела Бог да я измъкне от затвора на тишината ѝ. Ден след ден тази християнка идвала при вратата на малката Ани и четяла, но момичето не реагирало. Минавали месеци. Жената се опитвала да

разговаря с Ани, но все едно, че говорела на стената. Тя носела малки неща за хапване на момичето, но никога жестът ѝ не бивал приет.

Един ден, когато вземала обратно чинията от килията на малката Ани, жената забелязала, че едно парче шоколадов сладкиш липсвало. Насърчена от това, тя продължила да ѝ чете и да се моли за нея. В крайна сметка малкото момиче започнало да ѝ отговаря през решетките на килията. Скоро жената успяла да убеди лекарите, че трябва отново да дадат шанс на малката Ани и да я лекуват. Извели я от мазето и продължили лечението.

След две години малката Ани можела да напусне приюта и да заживее като всеки нормален човек.

Но тя предпочела да остане. Била толкова благодарна за любовта и вниманието, които ѝ показвала тази посветена християнка, че решила да остане и да показва и на други любовта, с която и тя била обичана. И така малката Ани останала в приюта, За да работи с други пациенти, които страдали, така, както страдала и тя по-рано.

Близо половин век по-късно Кралицата на Англия приветствала със специална тържествена церемония най-вдъхновяващата жена на Америка, Хелън Келър. Когато я запитали на какво дължи успешното преодоляване на двойния недъг на слепота и глухота, Хелън Келър отвърнала: „Ако не беше Ан Съливан, днес нямаше да съм тук“, Ан Съливан, която упорито обичала и вярвала в непоправимо сляпото и глухо момиче Хелън Келър, била Малката Ани. Заради една жертвоготовна християнка в една лудница, която вярвала, че едно безнадеждно малко момиче се нуждаело от Божията любов, светът получи този прекрасен дар Хелън Келър.

Какво е нужно, за да бъдеш такъв християнин? Какво се изисква, за да се откъснем от своите незначителни егоистични плътски цели и да показваме служение на любов към Бога и другите? Каква е била тази християнска зрелост, подтикнала благодетелката на Ан Съливан към такова значимо служение?

Първо, необходимо е да осъзнаваме Кои сме в Христос (Не можеш да обичаш като Исус, докато не приемеш) че всъщност, тъй като си в Христос, Неговото божествено естество представлява твоята действителна същност.

Второ, трябва да разпъваме всекидневно старата, обучена в греха плът, и Да ходим според знанието за своята самоличност, дете на Бога, чийто дух е изпълнен със Святия Дух.

Обходата в съгласие с истинската самоличност на Христос се нарича ходене по Духа (Галатяни 5:16-18). Как Ходим по духа? Това е може би една от най-трудните за разискване теми. тук има някаква тайна, която така и няма да разберем напълно. Апостол Йоан казва: „Вятърът духа, където си иска, и чуваш шума му, но не знаеш откъде идва и накъде отива; така е всеки, който се е родил от Духа“ (Йоан 3:8) Да се опитваме да смалим Духа до някаква формула е все едно да се опитваш да хванеш вятъра.

Може би най-добре би било, Както казва един човек, да приберем греблата и да свалим платното". Вместо да се опитваме с пълни сили да определим всички детайли на духовния живот, нека насочим вниманието си към упованието в Христос и да Го оставим Той да ни води в правилна посока. С тази цел в сърцето нека разгледаме някои от насоките в Писанието за ходене по Духа.

### **Три личности и Духът**

В 1 Коринтяни 2:14-3:3 апостол Павел прави разграничение между три типа хора, що се отнася до живота в Духа: естествения човек, духовния човек и плътския човек. Простичките схеми в тази глава ще ви помогнат да видите нагледно огромните

различия, отнасящи се до духовния живот, които съществуват между тези три типа хора.

Ефесяни 2:1-3 съдържа сбито описание на естествения човек, за когото говори апостол Павел в 1 Коринтяни 2:14 (виж схема 5-А).

### **СХЕМА 5-А**

**ЕСТЕСТВЕНИЯТ ЧОВЕК Живот „в плътта“ 1 Коринтяни 2:14**

**ПЛЪТ** (Римляни 8:8)

Макар че плът може да означава и тялото, тя е навика за независимост, който дава повод на греха.

Естественият човек, който се опитва да намери тяло цел и смисъл на живота си без Бога, ще се бори с чувството за малоценност, несигурност, неспособност, вина, тревога и съмнения.

**УМ**

Натрапващи се мисли, фантазии и т.н.

**ТЯЛО**

Напрежение и мигрена, нервен стомах, обриви, алергии, астма, някои видове артрит, коремен спазъм, сърцебиене, проблеми с дишането и т.н.

**ЕМОЦИИ**

Горчивина, тревога, депресия и т.н.

**ВОЛЯ**

(Галатяни 5:16-18) ходене по плът

**ДУХ**

Човешкият дух е мъртъв за Бога (Ефесяни 2:1-3); затова естественият човек не може да изпълни целта, за която бе създаден. Когато липсва животът от Бога, грехът е неизбежен.

блудство

нечистота разпътство

идолопоклонство чародейство

вражди разпри

ярости ревнования

партизанства раздори

разцепления зависти

пиянства пирувания

**край на СХЕМА 5-А**

Този човек е духовно мъртъв, отделен от Бога. Като живее независимо от Бога, естественият човек приема греха като нещо в реда на нещата

Естественият човек има душа с която мисли, чувства и избира. Но както показват стрелките на диаграмата неговият разум, а съответно и чувства и воля са направлявани от плътта му, която действа независимо от Бога, неговия създател. Естественият човек може да си мисли, че е свободен да избира поведението си. Но тъй като живее в плътта, той неизменно ходи по плът и решенията му отразяват „делата на плътта“, изброени в Галатяни 5:19-21.

Естественият човек има и тяло, разбира се. Но все пак, тъй като живее независимо от Бога и Неговите намерения, той не откликва на живота според Божия план. Тъй като живее в стресово време, без духовна основа за справяне с трудностите в живота или насока за правилен избор, естественият човек лесно става жертва на физическите заболявания, изредени в схемата. Лекарите са единомисленици, че повечето физически проблеми са на психическа основа. Ако притежаваме душевен мир и

спокойствието и сигурността на Божието присъствие в живота си, това оказва положително влияние на физическото ни здраве (Римляни 8:11).

Действията, реакциите, навиците, спомените и отговорите на естествения човек се управляват изцяло от плътта, даваща поле за действие на греха. Тъй като грешната плът действа безпрепятствено в живота му, естественият човек ще се бори с чувството за малоценност, несигурност, неспособност, вина, безпокойство и съмнение. Духовният човек също има тяло, душа и дух. Но както се вижда на схема 5-Б този човек е променен невероятно в сравнение с естествения човек, който е бил преди новораждането.

### **СХЕМА 5-Б**

Живот „в Духа“ **1 Коринтяни 2:15**

**ПЛЪТ** (Римляни 8:8) Отговорност на вярващия е да разпъва плътта всеки ден, като счита себе си мъртъв за греха.

### **ТЯЛО**

Храм на Бога (1 Коринтяни 6:19, 20) Представено като жива и свята жертва пред Бога (Римляни 12:1)

### **УМ**

Обновен (Римляни 12:2) В мир (Филипяни 4:6-8) Препасан за действие (1 Петрово 1:13)

### **ЕМОЦИИ**

Мир (Колосяни 3:15)

Радост (Филипяни 4:4)

**ВОЛЯ** (Галатяни 5:16-18).

ходене по Духа

любов радост

мир дълготърпение

благодат милост

вярност кротост

себеобуздание

**ДУХ** (Римляни 8:9)

Спасение (Йоан 3:3, 1 Йоан 3:9)

Прощение (Деяния 2:38; Евреи 8:12)

Сигурност (Римляни 8:16)

Спокойствие (Ефесяни 1:13, 14)

Приемане (1 Йоан 3:1)

Стойност (Ефесяни 2:10)

**(край на) СХЕМА 5-Б**

При повярването духът му се е съединил с Божия Дух. Духовният живот, който е резултат от това съединение, води до прощение на греха, приемане в Божието семейство и осъществяване на личността.

Душата на духовния човек също отразява промяна, породена от духовното раждане. Сега той получава импулс за действие от Духа, не от плътта. Умът му е обновен и преобразен. Чувствата му са чувства на мир и радост, а не на безпокойство. Той е свободен да избере да *не* ходи по плътта, а да

Бъди духовната личност и ходи по Духа. Когато духовният човек упражнява живее в Духа, животът му принася плода на Духа (Галатяни 5:22, 2)

Тялото на духовния човек също е променено. Сега то е Дух и се принася като жива жертва на поклонение и служи на Плътта, обучена да живее независимо от Бога

при старото естество, че още съществува в духовния човек. Но той съзнателно разпъва плътта и помни и своите страсти всеки ден, защото се смята мъртъв за греха. „Всичко това звучи прекрасно“, бихте казали. „Но аз съм християнин и все пак имам проблеми. Зная, че съм духовно жив, но понякога в ума ми се пораждат погрешни мисли. Понякога се поддавам на делата от погрешния списък: делата на плътта, а не плода на Духа. Понякога откликвам на плътските страсти, вместо да ги разпъвам.“ Описанието на духовния човек е идеалът. Това е моделът на зрелост, към който израстваме всички. Бог е осигурил всичко необходимо, за да станем духовния човек от Словото Му (2 Петрово 1:3). Но повечето от нас живеят някъде между върха на духовната зрелост и подножието на плътското поведение, описано в схема 5-В.

#### **СХЕМА 5-В**

##### **ПЛЪТСКИЯТ ЧОВЕК Живот „по плът“ 1 Коринтяни 3:3**

**ПЛЪТ** (Римляни 8:8) Вкоренените навици все още изкушават ума да живее независимо от Бога.

##### **ТЯЛО**

Напрежение и мигрена, нервен стомах, обриви, алергии, астма, някои видове артрит, коремен спазъм, сърцебиене, проблеми с дишането и т.н.

##### **УМ**

Раздвоен (Римляни 8:9) Жив, но угаснал (1 Колосяни 5:19)

##### **ЕМОЦИИ**

Нестабилни

Ходене по плът (често)

Блудство

Разпътство нечистота

Партизанства

Ревнувания раздори

разцепления вражди

Идолопоклонство чародейство

Разпри зависти Ярости

Пирувания пиянства

Ходене по Духа (рядко)

Любов радост

Мир дълготърпение

Благост милост

Вярност кротост

Себеобуздание

**(край на) СХЕМА 5-В**

Но когато ходиш по Духа, можеш да бъдеш сигурен, че вървиш нагоре към израстване, зрелост и освещение — идеалния модел.

Забележи, че духът на плътския човек е като този на духовния. Плътският човек е християнин, духовно жив в Христос и обявен за праведен от Бога. Но приликата свършва дотук. Вместо да бъде ръководен от Духа, този вярващ избира да следва импулсите на плътта. В резултат на това неговият ум е зает с плътски мисли, а емоционалният му свят е обладан от негативни чувства. И макар че е свободен да избере да ходи по Духа, той продължава да се заплита в грешни действия, като по собствена воля ходи по плът.

Физическото му тяло е храм на Бога, но в окаяно състояние. Той често проявява същите безпокоящи физически симптоми, които видяхме и при естествения човек,

защото не действа така, както Бог го е създал да действа. Той не представя тялото си на Бога като жертва на хваление, но се наслаждава на физическите си апетити по прищявка на грешната си плът. Тъй като се поддава на плътта, вместо да я разпъва, плътският човек също страда от чувство за малоценност, несигурност, неспособност, вина, безпокойство и съмнения.

Преди няколко години аз направих малко лично изследване, като целта ми бе да разбера колко християни все *още* са жертви на плътта си. Задах един и същи въпрос на 50 души християни последователно — хора, които идваха да разговаряме за проблемите им в живота: „Колко от следните характеристики наблюдавате в живота си: чувство за малоценност, несигурност, неспособност, вина, безпокойство и съмнение?" Всеки един от тези 50 души отговори: „И шестте". Ето 50 новородени, оправдани деца на Бога, затънали толкова в блатото на плътта, че се борят със същите проблеми на духовният човек.

Несигурността, с които се бори и изцяло потопения в блатото невярващ, който живее непрекъснато по плът.

Ако ти задам същия въпрос, как ще отговориш? От опита си като съветник предполагам, че за повечето от вас някои от тези шест черти са валидни. Очевидно е за мен, че изумително много вярващи все още са объркани относно духовната си самоличност в Христос и нейното значение за всекидневния ни живот. Имаме проблеми с поведението си в своето израстване като християни, защото все още имаме проблеми с възгледите си в своето израстване: кои сме в Христос.

Задушено ли е твоето израстване заради чувството на малоценност? Пред кого или пред какво не си ценен? Ти си Божие дете, което седи с Христос в небесни места (Ефесяни 2:6).

Чувстваш ли се несигурен? Твоят Бог никога няма да те остави или напусне (Евреи 13:5).

Неспособен? Всичко можеш чрез Онзи, който те укрепва (Филипийци 4:13).

Виновен? Няма никакво осъждане за онези, които са в Христос Исус (Римляни 8:1).

Безпокойство? Бог ти предлага да замениш тревогата си с Неговия мир (Филипийци 4:6; 1 Петрово 5:7; Йоан 14:27).

Съмнение? Бог дава мъдрост на всички, които искат (Яков 1:5).

Защо има често несъответствие между тези два вида християни: духовния и плътския? Защо има толкова вярващи, които живеят твърде ниско в сравнение с потенциала си в Христос? Защо толкова малко от нас се наслаждават на изобилния, плодоносен живот, който вече сме наследили?

Част от отговора е свързан с процеса на израстване и зрелост, по който върви всеки отделен вярващ, като прилага своята духовна самоличност във всекидневния си живот. И все пак има безброй християни, които са новородени от години — дори десетилетия — и още не са преживели значителни победи над греха и плътта, победа, която е наследството им в Христос

Друга част от отговора е незнанието ни за влиянието, което царството на тъмнината оказва върху пътя ни на израстване. Ние имаме жив, личен неприятел — Сатана, — който активно се опитва да пречи на опитите ни да израстваме като Божии деца. Трябва да знаем как да му противостоим. Апостол Павел писа за Сатана: „Неговите замисли не са ни неизвестни" (2 Коринтяни 2:11). Но може би апостол Павел и коринтяните наистина са познавали неговите планове, но много християни днес със сигурност не ги познават. Живеем така сякаш Сатана и царството на тъмнината не съществуват. И нашата наивност в тази област взема своя дял от свободата ни в

Христос Ще говорим повече за активната роля на Сатана, който се противопоставя на нашето израстване, когато разглеждаме темата за крепостите в нашите умове, в глава 9.

*В момента, в който си мислиш, че си намерил формулата за изпълнен с Духа живот, ще разбереш вероятно, че той не е вече изпълнен с Духа.*

### **Параметрите на изпълнения с Духа живот**

Когато станем християни, ние сме като маломощна косачка с двигател една трета конска сила. Можем да направим някои неща, но не сме достатъчно зрели. Целта ни като християни е да станем мощен булдозер — истински електроцентрали за Господа. Но нито косачката, нито булдозерът могат да се задвижат без бензин. Така и ние не можем да постигнем нищо без Христос (Йоан 15:5). Без значение колко зрели сме като християни, никога няма да можем да дадем плод, ако не ходим по Духа. Що се отнася до живот по плът и живот по Духа, нашата воля е като причинно затваряне. Пружината на новия християнин е заредена сякаш към плътско поведение. Той все *още* е безпомощна жертва на една, изцяло обучена да действа независимо от Бога, плът. Волята на зрелия християнин е насочена към Духа. Той понякога също прави погрешен избор, но всеки ден се учи как да разпъва плътта и да ходи по Духа.

Ако се надяваш на някаква магическа формула как да ходим по Духа или списък, който предпазва от погрешни стъпки, ще те разочаровам. Ходенето по Духа е до известна степен една тайна, която не може да се изрази с просто уравнение. Всъщност в момента, в който си мислиш, че си намерил формулата за изпълнен с Духа живот, ще разбереш вероятно, че той не е вече изпълнен с Духа.

Ходенето по Духа е по-скоро взаимоотношение, а не режим. Помисли си за брака си като една илюстрация. Може да сте разчитали в началото на някои правила за успешни взаимоотношения, като посрещане един друг на сексуалните си нужди и т.н. Но ако след няколко години все още не можете да разговаряте или да се обичате без да следвате списък от правила, значи бракът ви едва прохожда. Целта на един брак е създаването на взаимоотношения, които надвишават правилата.

Или помислете за молитвата. Може би си се научил да се молиш, като следваш простата последователност: преклонение, изповед, благодарение, молба. Но ако си християнин от няколко години и молитвеният ти живот не е отишъл по-далеч от тази последователност, ти си пропуснал целия смисъл на молитвата. Молитвата не е формула; тя е езикът на твоите взаимоотношения с Бога. По същия начин ходенето по Духа е в същността си взаимоотношение с пребъдващия в нас Дух, който не се поддава на количествено измерване.

Макар Писанието да не ни дава формула, то ни помага да разберем какво *е* и какво *не е* ходенето по Духа. Тук може да ни помогне Галатяни 5:16-18: „И така, казвам: ходете по Духа и няма да угаждате на плътските страсти. Защото плътта силно желае противното на Духа, а Духът — противното на плътта, за да не правите това, което искате.”

### ***Какво не е ходенето по Духа***

Апостол Павел казва, че ходенето по Духа не е разрешително: една неограничена или недисциплинирана свобода, която представлява злоупотреба с привилегиите. Като християнин може би често срещаш фразата „Не сме под закон” и си казваш: „Ей, свободен съм! Да ходя по Духа означава, че мога да правя каквото си искам!” Съвсем не. В стиха, който цитирахме преди малко, апостол Павел пише: „За да не можете да правите това, което искате”. Да си воден от Духа не означава, че можеш да правиш каквото си искаш. Това означава, че най-сетне си свободен да живееш един

отговорен, морален живот — нещо, което ти бе невъзможно преди, когато бе пленник на плътта.

Веднъж бях поканен да говоря в час в един католически университет на тема „Протестантското християнство“. В края на моето изказване един от студентите, момче с вид на атлет и хитра физиономия, ме запита:

— Има ли много забрани в църквата ви?

Почувствах, че мотивът му бе по-дълбок и затова отговорих:

— Всъщност ме питаш дали имаме свобода, нали? Той кимна.

— Разбира се, свободен съм да правя каквото искам — отговорих му аз. На лицето му се изписа съмнение.

— Питам сериозно — каза той.

— И аз говоря сериозно — отвърнах аз. — Свободен съм да ограбя банка. Но съм достатъчно зрял, за да съзнавам, че заради това действие ще отговарям до края на живота си. Ще трябва да скрия престъплението си, да се крия и в крайна сметка да заплащам за деянието си. Свободен съм също да излъжа. Но ако го сторя, ще трябва да продължа да лъжа, трябва да запомня също кого съм излъгал и какво съм казал, иначе ще ме разкрият. Свободен съм да вземам наркотици, да се напивам и да живея сексуално неморален живот. Всички тези свободи обаче водят до нови окови. Свободен съм да направя своя избор, но когато се замислим за последствията, ще бъде ли наистина свободен?

Това, което на някои хора прилича на свобода всъщност не е свобода, а връщане към оковите (Галатяни 5:1). Божиите закони, от които търсим освобождение, не са ограничителни, а предпазващи. Истинската ти свобода е във възможността да избереш да живееш отговорно в контекста на предпазващите мерки, които Бог е установил за живота ни.

Да ходим по Духа не е също и легализъм, другата крайност на пълната свобода. Апостол Павел казва: „Ако се водите от Духа не сте под закон“ (Галатяни 5:18). Опити за строго спазване на християнските правила и постановления не помагат да ходиш по Духа; често дори задушават всеки опит (2 Коринтияни 5:6). В Галатяни 3:13 ни се казва, че всъщност законът носи проклятие, а в Галатяни 3:21, че той е безсилен да даде живот.

Излагането на закона — да кажеш на някого, че нещо е погрешно и не трябва да го върши — не му дава сили да спре да го върши. Християните са прословути с опитите си да легализират духовно своите забрани: християните не пият, не пушат, не танцуват, не ходят на кино, не играят на карти, не се гримират и т.н. Но легализмът не може да ограничи неморалността. Всъщност излагането на закона може само да разгори още по-силно изкушението. Апостол Павел казва, че законът дори стимулира желанието за забраненото (Римляни 7:5)! Когато кажеш на детето си да не пресича дадена линия, накъде се насочва то веднага? Забраненият плод е най-желаният.

По същия начин не можем да накараме едно сърце да се изпълни с Духа, като изисква от някого да следва религиозния кодекс на поведение. Често приравняваме християнската дисциплинираност — редовното изучаване на Библията, молитвата, посещаването на църковните служби и свидетелстването — с духовна зрелост. Всичко това са добри и полезни неща за духовното израстване. Но простото изпълнение на тези прекрасни християнски правила не гарантира изпълнения с Духа живот.

Означава ли това, че правилата за поведение в Библията не са добри? Разбира се, че не. Божият закон е необходим, предпазващ морален стандарт и пътеводител. В рамките на Божия закон ние сме свободни да подхранваме едно взаимоотношение с Бога, с Духа, което е същността на ходенето по Духа.

### ***Какво е ходенето по Духа***

Ходенето по Духа не означава нито анархия, нито легализъм, а свобода. Апостол Павел заявява, че *сме* „служители на нов завет — не на буквата, а на Духа; защото буквата убива, а Духът оживотворява... А Господ е Духът; и където е Господният Дух, там е свобода" (2 Коринтяни 3:6, 17).

Вярвам, че нашата свобода в Христос е едно от най-ценните преимущества, които сме получили от духовната си връзка с Бога. Тъй като Господният Дух е в теб, ти си свободен да действаш морално. Вече не си принуден да ходиш по плът, както е било преди повярването ти. Сега не си принуден дори и да ходиш по Духа. Ти си свободен да ходиш или по Духа, или по плът.

Да ходим по Духа предполага две неща. Първо, това не е пасивно действие. Говорим за *ходене* в Духа, а не за *седене* в Духа. Едно от най-опасните и вредни за духовния живот неща е пасивността -умът ти стои неутрален, в изчакване. Класическата християнска книга „Воина на светиите" от Джеси Пен-Луис целеше именно борба срещу такова пасивно мислене. Да си стоиш и да чакаш Бог да направи всичко не е Божият път към духовна зрелост.

Второ, ние говорим за *ходене* в Духа, а не бягане в Духа. Изпълненият с Духа живот не се постига чрез безкрайни измерителни дейности. Ние погрешно смятаме, че колкото по-усилено работим за Бога, толкова по-духовни ще станем. Това е една коварна лъжа на неприятеля. Сатана знае, че едва ли ще може да те спре да служиш на Бога, като те направи неморален, но би могъл вероятно да забави твоя растеж, просто като те държи зает.

Матей 14:8-30 съдържа едно красиво описание на целта и мира на изпълнения с Духа живот. Исус каза: „Елате при мен всички, които сте отрудени и обременени и аз ще ви успокоя. Вземете Моето иго върху себе си и се научете от Мен, защото съм кротък и смирен по сърце; и ще намерите покой на душите си. Защото Моето иго е благо и Моето бремe е леко."

Исус ни кани на една отморяваща разходка заедно с Него, също както два вола вървят заедно под един ярем „Как е възможно яремът да бъде отморяващ?" - ще попиташ ти. Тъй като това е Исусовото иго, то е леко. Като водещ впряга, Исус върви напред с твърда крачка. Ако крачиш след Него, бремето ти ще бъде леко. Но ако заемеш пасивна позиция във взаимоотношенията, ти мъчително ще се влачиш отзад, защото Исус ще продължи да върви. Ако пък се опиташ да го изпревариш или да се отклониш в друга посока, яремът ще охлузи врата ти и животът ти ще стане нелек. Ключът за отморително иго заедно с Исус е да се научим от Него и да приемем Неговата кротост и смирение.

Картината на ходене по Духа заедно с Исус ни помага също да разберем служението си към Бога. Какво би постигнал, ако Исус не теглеше до теб ярема? Нищо. Бог е решил да работи заедно с теб, за да извършите делото Му в днешния свят. Има неща, които само Той може да стори, и ако се опиташ да ги извършиш ти, само ще провалиш делото. А има неща, които Бог ясно ти е казал да сториш, и ако не ги сториш, ще останат така. Всъщност нищо не би могло да стане, ако ти и Господ не вървите заедно.

Бог *няма* да те накара да вървиш насила по Духа, а дяволът *не може* да те накара да ходиш по плът, *макар че сигурно ще се опита да те отклони в тази посока.*

### ***Ходене под ръководството на водач***

Ходенето по Духа е също и въпрос на управление от страна на Духа (Римляни 8:14). Вярвам, че именно заради това Господ непрекъснато равняваше нашите взаимоотношения с Него със взаимоотношенията между пастир и неговите овце.

Овцете се нуждаят от пастир. Те са толкова глупави, че ако ги оставиш на някоя поляна, ще ядат докато преядат до смърт. Нуждаят се от пастир, който да ги „успокоява на зелени пасища" (Псалм 23:2), така че да не се забравят, като ядат.

Онези, които живеят на Запад нямат правилна представа какво означава да бъдеш воден като овца. Пастирите на Запад подкарват овцете изотзад, като често пускат кучета, които лаят по петите им. Пастирите на Изтока, подобно на онези в библейски времена, водят овцете отпред. Наблюдавал съм пастир в покрайнините на Витлеем по време на посещението си в Израел. Пастирът седеше на един камък, докато овцете пасяха. След известно време той стана, каза на овцете няколко думи и тръгна. Овцете го последваха. Беше великолепно! Думите на Исус в Йоан 10:27 изведнъж придобиха за мен ново значение: „Моите овце слушат гласа Ми и аз ги познавам, и те Ме следват". Ходенето по Духа означава да бъдеш воден, а не подкарван. Същото е и с ходенето по плът. Бог *няма* да те накара насила да ходиш по Духа, а дяволът *не може* да те накара насила да ходиш по плът, макар че ще се опита да те отклони в тази посока. Ти имаш възможност да избираш ръководителя си — Духа, или желанията на плътта.

### ***Доказателството е плодът***

Как можеш да разбереш дали си воден от Духа или от плътта? Много просто: виж поведението си. Ако на дадена ситуация реагираш с любов, радост, мир, дълготърпение, благодат, милост, вяност, кротост, себеобуздание, значи следваш ръководството на Духа (Галатяни 5:22, 23). Ако твоите реакции и поведение отразяват делата на плътта, описани в Галатяни 5:19-21, значи следваш плътта в тази ситуация. Сбъркал си стъпката във впряга с Исус Или избързваш напред, или се влачиш отзад. Това е белег, че е нужно да се приближиш по-плътнo в своите взаимоотношения с Исус, да се научиш от Него и да уеднаквиш стъпката си с Неговата.

Какво трябва да направиш, когато разбереш, че си на погрешен път, че следваш плътта, а не Духа? Трябва да го признаеш и да се поправиш. Ходенето по Духа е ежедневен и ежечасен процес. Когато се отклониш от пътеката на Духа, признай греха си пред Бога и онзи, срещу когото евентуално си съгрешил, получи прошка и се върни в правилния път.

Една неделя сутрин, бях още пастор, казах на семейството си, че трябва да тръгнем за църква в единадесет часа. Когато стана време за тръгване, аз седнах в колата сам и запалих. Вместо да последвам пътя на Духа, любовта и търпението, аз бавно заках по пътя на гнева и негодуването.

След около две минути жена ми и синът ми излязоха от къщи. Около пет минути по-късно Хейди изскочи навън. Вместо Библия под мишница държеше последния брой на списание за тинейджъри.

— Връщай се обратно и си вземай Библията — извиках й грубо аз. Не мога да кажа, че беше много приятна неделна сутрин. Бях обидил семейството си с плътското си поведение и трябваше да се извиня. След църква се прибрахме въщи и седнахме на масата.

— Преди да се молим — казах аз, — искам да ви помоля за прошка. Избухнах преди църква. Това беше дело на плътта.

Те ми простиха и добрите взаимоотношения се възстановиха.

„Но ако трябва да изповядвам всяко дело на плътта пред онези, които съм наранил, ще кажеш ти, ще трябва непрекъснато да се извинявам и хората ще загубят уважението си към мен." Вярно, ежедневните ни взаимоотношения — на нас, които искаме да ходим по Духа, — са изпълнени сякаш с неправилни решения, диктувани от плътта. И може да ти се струва унижително да признаваш неуспехите си. Но ето две неща, които трябва да имаме предвид, когато поправяме грешките си.

Първо, обхватът на нашата изповед трябва да бъде такъв, какъвто е бил обхватът на обидата. Ако си казал на свой роднина няколко груби думи, трябва да изповядаш това пред Бога и пред този човек. Не е честно да го съобщаваш на неделното училище или на цялата църква, защото те нямат нищо общо.

Ако таиш в себе си тайни, похотливи помисли или горделиво отношение, трябва да изповядаш това пред Бога, защото само Той е засегнат в случая. Изповедта означава буквално да се съгласиш с Бога. Когато забележиш, че си реагирал плътски, признай го веднага пред Бога. И толкова; това е всичко.

Второ, процесът на възстановяване на отношенията чрез изповядването и прошката е стъпка в духовното израстване. Твоята роля като съпруг, родител, приятел, колега или брат в Господа трябва да отразява израстване, а не съвършенство. Ти не си съвършен — и всички наоколо знаят това! Ако се опитваш да създаваш впечатление за християнско съвършенство, за да насърчиш светиите и да спечелиш грешниците, забрави го, никога няма да го бъде. Но когато открито си признаеш и поискаш прошка за плътските си дела, ти отразяваш онова духовно израстване, което ще докосне и светиите, и грешниците.

Ходенето по Духа е въпрос на свобода. Свободен си да избираш дали да следваш плътта, или да следваш Духа. Но внимавай: Сатана не се радва на твоята свобода. Той ще опита всякакви измами, за да ти попречи да осъзнаеш и да използваш свободата, която ти е дал Христос. Познаването на Божията природа и Неговите пътища ще ти помогне да разпознаваш лъжливите духове. Ако тихият вътрешен глас те кара да действаш импулсивно, въвлича те към изкушения или те обвинява неуморно, това не е Божият глас. Когато вървиш редом до Исус и се учиш от Него, ще бъдеш подготвен добре срещу лъжите на Сатана и ще разоръжаваш стратегията му.

## **ГЛАВА 6**

### **СИЛАТА НА ПОЛОЖИТЕЛНАТА ВЯРА**

Преди около 50 години близо до Нешвил, Тенеси, се родило едно малко момиче със здравословни проблеми, които я правели саката. Имала прекрасно голямо християнско семейство. Но докато нейните братя и сестри с радост тичали и играели вън, тя била ограничена от патерици.

Родителите ѝ периодично я водели на физиотерапия в Нешвил, но надеждите за малкото момиченце били слаби.

— Ще мога ли някога да тичам и да играя като другите деца? — питала родителите си тя.

— Скъпа, трябва само да вярваш — отвръщали те. — Ако вярваш, Бог ще направи чудото.

Тя приела в сърцето си съвета на родителите си и започнала да вярва, че ще може да ходи без патерици. Без знанието на родителите си и на лекарите тя се упражнявала да ходи с помощта на своите братя и сестри. На дванадесетия си рожден ден изненадала своите родители, като оставила патериците и закрачила без чужда помощ из лекарския кабинет. Лекарите не могли да повярват на напредъка ѝ. Оттогава нататък тя не носела патерици.

Следващата ѝ цел била да се научи да играе баскетбол. Продължила смело да вярва — и да упражнява недоразвитите си крака — и кандидатствала за отбора по баскетбол. Треньорът приел по-голямата ѝ сестра, но на храброто момиченце казали, че не може да играе. Баща ѝ, мъдър, любящ човек, казал на треньора: „Дъщерите ми вървят заедно. Ако искате да вземете едната, трябва да вземете и другата." Треньорът с

неудоволствие се съгласил да прибави момичето към отбора. Дали й един стар екип и й позволили да тренира с останалите играчи.

Един ден тя се приближила до треньора и споделила:

— Ако ми отделяте десет минути допълнително всеки ден, ще получите атлет от световна класа.

Той се разсмял, но разбрал, че му говори сериозно. Съгласил се с нежелание да й отделя време, като играели с най-добрата й приятелка и няколко момчета. Не след дълго нейната решителност започнала да се отплаща. Показала невероятни атлетически способности и смелост и скоро станала една от най-добрите състезателки в отбора. Отборът й отишъл на състезание от шампионата на щата. Един от реферите на турнира забелязал изключителните й способности и попитал дали не е опитвала някога бягането. Не била опитвала. Реферът, треньор на международно известния клуб „Тайгър Белис“, я окуражил да опита в бягането. След баскетболния сезон тя се записала в бягане. Започнала да печели състезания и си осигурила участие в шампионата на щата по щафетно бягане.

На шестнадесетгодишна възраст вече била една от най-добрите състезателки по бягане в страната. Отишла на олимпиадата в Австралия и спечелила бронзов медал на щафетно бягане. Недоволна от постижението си, не спряла да тренира в продължение на четири години и през 1960 година се явила на олимпиадата в Рим. Там Уилма Рудолф спечелила бяганията на 100 и 200 метра и финиширала като победител в щафетното бягане — все световни рекорди във времената. Като венец на успешната година получила престижната награда на името на Съливан, като най-забележителен атлет-аматьор в Америка. Вярата на Уилма Рудолф и сериозната работа дали резултат.

Когато слушате вдъхновяващите истории за вярата на хора като Уилма Рудолф, сигурно се питате: „Наистина ли вярата върши всичко това, тя ли помага на някои хора да се издигнат над привидно невъзможните обстоятелства и да постигнат неща, които другите не могат? Може ли вярата да направи нещо толкова велико и за мен?“

Би трябвало вече да сте си отговорили с „да“ на тези въпроси. Вярата е жизнено необходима за християнина. Авторът на Посланието до евреите синтезира тази идея: Да без вяра не е възможно да се угоди на Бога, защото, който идва при Бога, трябва да вярва, че Той съществува и че възнаграждава тези, които Го търсят" (Евреи 11:6). Да вярваш на това, което Бог е, което Той е казал и прави, е ключът за Божието царство.

Освен това, вярата е същността на всекидневния християнски живот. Апостол Павел писа: „И така, като сте приели Христос Исус, Господа, така и ходете в Него" (Кол. 2:6). Как приехте Христос? Чрез вяра. Как трябва да ходите в Него следователно? Чрез вяра. В Писанието ходенето се отнася до поведението във всекидневния живот. Успешното духовно израстване и зрелост на християнина всеки ден се крепи на неговото ходене с вяра в Христос. Да вярва в това, което Бог е извършил за нас и в това, което сме заради Неговата благодат, е основата на християнското израстване.

## **Практичната вяра**

Склонни сме да мислим за вярата като нещо мистично, което принадлежи към сферата на духовното, далеч от практичната, банална арена на всекидневието. Но вярата е много по-конкретна, отколкото осъзнаваме или признаваме. Бих искал да споделя с вас три прости страни на вярата, които ще я изведат от тайнствената абстрактност и ще я въведат в практическата арена, в която живееш.

### ***1. Качеството на вярата зависи от обекта ѝ***

Казваш, че вярваш, но това не е същността на проблема за вярата. В *какво* вярваш или в *кого* вярваш определя дали вярата ти ще бъде възнаградена. Всеки ходи с вяра всеки един ден. Всеки път, когато караш по улиците, правиш го с вяра. Когато

наближиш кръстовище със зелен светофар, ти го пресичаш с вяра, че водачите, пред които стои червена светлина, ще спрат, макар да не виждаш тяхната червена светлина. Ако не вярваш, че щом видят червения светофар, ще спрат, нямаше да минеш през кръстовището без да намалиш и да се огледаш дали няма някой, който пресича на червено.

Можем ли да разчитаме на предмета на такава вяра при пресичане на кръстовище? В повечето случаи да, защото обикновено шофьорите са внимателни. Но може и да катастрофирате, защото сте разчитали на шофьор, който се е оказал неблагоприятен.

Какво става, когато обектът на нашата вяра ни измени? Отказваме се от него — може би не веднага, но колко пропуска ще толерирате, преди да кажете „никога повече“. След като веднъж е нанесен удар на вярата ни или сме я изгубили, много трудно е да я върнем отново. Не е проблем да вярваме; предметът на нашата вяра е този, който възнаграждава или унищожава вярата ни. След няколко произшествия доверието ти в другите шофьори може да падне толкова, че да си много предпазлив, когато караш по улиците. Ако брачният ти партньор ти е изменил или например приятел или роднина те е наранил жестоко, вярата ти в този човек ще бъде слаба, защото той или тя не са оправдали доверието ти. Когато вярата на някого се разклати, нужни са месеци или години, преди да я възстановим отново. Някой предмети на вярата ни обаче са твърди. Ти си нагласяш часовника, планираш календара си и определяш графика си за деня с вярата, че Земята ще продължи да се върти около оста си и да обикаля около Слънцето с обичайната си скорост. Ако орбитата на Земята се измести само с няколко градуса, животът ни би се превърнал в хаос. Но засега поне законите, управляващи физическата вселена, са били едни от най-стабилните предмети на вярата ни.

*Ако имаш малко познание за Бога и Неговото Слово, ще имаш и малка вяра. Ако имаш голямо познание за Бога и Неговото Слово, ще имаш голяма вяра.*

Крайният обект на вярата ни, разбира се, не е Слънцето, а Синът: „Исус Христос е същият вчера, днес и вовеки“ (Евреи 13:8).

Именно Неговата неизменност — фактът, че той не се променя никога — го прави неизбежно заслужаващо доверие (Числа 23:19; Малахия 3:6). Това, което е казал, че е и че ще направи, той винаги е бил и е правил. Той е винаги верен.

Много хора се опитват да живеят чрез вяра с малко или никакво знание за Бога и Неговите пътища. Те се опитват да живеят чрез вяра във вярата, а не вяра в Бога. Вярата зависи от обекта си.

## ***2. Дълбочината на вярата ни се определя от дълбочината на знанието ни за нейния обект***

Когато хората имат проблеми с вярата си в Бога, причината не е в несъвършенството на обекта на вярата. Просто тези хора имат нереални очаквания спрямо Бога. Очакват Той да действа по точно определен начин и да отговори на молитвата им точно едн как си — техният начин, а не Неговия — и когато той не се съгласи, казват: „Забрави я тази история за Бога“. Но Бог не се променя; Той е съвършен обект на вярата ни. Вярата ни в Бога се проваля, само когато имаме неправилен възглед за Него.

Ако искаш вярата ти в Бога да расте, трябва да расте и знанието ти за Него, като обект на твоята вяра. Ако имаш малко познание за Бога и Неговото Слово, ще имаш и малка вяра, ако имаш голямо познание за Бога и Неговото Слово, ще имаш голяма вяра. Вярата не може да бъде напompвана, като сам се навиваш: „Ако можех само да повярвам! Ако можех само да повярвам!“ Всеки опит да надскочиш това, което знаеш за Бога и Неговите пътища, означава от вяра да минеш към предположения.

Предпочитай да вярваш в Бога според това, което вече знаеш за Него от Неговото Слово. И единствения начин да стане вярата ти по-силна е да увеличаваш знанието си за Бога, обекта на твоята вяра.

Ето защо апостол Павел писа: „Вярата е от слушане, а слушането — от Христовото слово." (Римляни 10:17).

„Хм, — ще възкликнеш може би, — това означава, че вярата ни е ограничена" Да, ограничена е. Но не Бог определя къде е границата, а ти самият. Като обект на твоята вяра Той е безкраен. Единственото ограничение на вярата ти идва от познаването и разбирането ни за Бога, което расте всеки път, когато четеш Библията, запомняш нови стихове наизуст, участваш в изучаване на Библията или размишляваш над библейските истини. Разбираш ли практическия, видимия потенциал, до който може да израсне вярата ти, когато желаеш да познаеш Бога чрез Словото Му? Той е без граници! Не мисля, че е живял някога християнин, който е изчерпал потенциала на вярата си.

Нещо повече, важно е да знаеш, че Бог не ни е длъжен. Колкото и хитро да съставиш молитвата си, не можеш да го задължиш да действа на твоя страна. Ако Бог обяви нещо за истина, ти просто му вярваш и живееш според тази истина. Ако Бог не го е казал, всичката вяра на света не може да подейства. Вярването не прави Божието Слово истинно; Божието Слово е истинно и затова ние го вярваме.

### **3. Вярата е активна**

Когато синът ми Карл едва прохождаше, често го изправях на масата и му извиквах да скочи от там в ръцете ми. Вярваше ли Карл, че ще го хвана? Да. Откъде знам, че е вярвал ли? Той скачаше. Бих могъл да се опитам да го придумам: „Карл, вярваш ли, че ще те хвана?" и той би поклатил утвърдително глава. Но ако изобщо не скочи, вярвал ли е наистина, че ще го хвана? Не. Вярата е активна, не пасивна. Вярата застава твърдо. Вярата действа. Вярата говори.

Има много християни, които претендират за голяма вяра в Бога, но са лениви и не действат. Вярата без действия не е вяра: тя е мъртва, безсмислена (Як. 2:17, 18). Ако не намери израз, не е вяра. Ако вярваме на Бога и Неговото Слово, трябва да правим това, което Той ни казва. Ако не вършиш това, което ти казва Той, всъщност не вярваш в Него. Вярата и действието са неразлъчни.

За жалост, една от най-обичайните представи за църква днес е група от хора, които си мислят, че имат вяра, но не действат. Благодарни сме, че греховете ни са простени и че Исус ни е приготвил място на небето, но в общи линии треперим от страх, провалени пред света, и чакаме да дойде по-скоро грабването. Гледаме на църквата като на болница. Събираме се, за да сравним раните си и да се държим за ръка в копнеж Исус да дойде и да ни вземе.

Но такава ли е представата за църквата, която дава Новият Завет? Съвсем не. Църквата не е болница, тя е преден страж, който чака нареждане за шурмуване вратите на ада. Всеки вярващ е мобилизиран днес, призван да даде своя дял за изпълнение на поръчението (Матей 28:19, 20).

Чудесно е, че църквата има и болница, където можем да служим на ранените и това служение е необходимо. Но основната ни цел не е тази. Истинската ни задача е да променяме този свят, да заемем поста си, да живеем чрез вяра, като работим за Бога. Може би ще кажеш, че вярваш в Бога и Словото Му. Но ако не работиш активно за каузата му, не вярваш изобщо.

*Ако вярваш, че можеш, ще можеш*

Ако мислиш, че си победен — такъв си.

Ако мислиш, че не си достоен — така е.

Ако искаш да победиш, но мислиш, че не можеш, загубата ти е вързана в кърпа.

Ако мислиш, че губиш — загубил си вече.

Защото в света ще открием, че успехът започва от волята; да, успехът започва в ума ни.

В живота не винаги печеливш е най-силният или най-бързият; но рано или късно печели този, който мисли, че може.

Това стихотворение отразява популярния възглед за живота, наречен силата на положителното мислене. Християнските общества гледат с известно недоверие на този възглед — и с право. Мисленето е функция на мозъка, която не може да надмине собствения си потенциал и качества. Да се опитаме да насилим ума си над неговите възможности ще ни накара само да преминем от света на реалното към фантазията

Но християнинът има много по-голям потенциал за успех в силата на положителната вяра. Вярата всъщност прекрачва ограниченията на ума и се съединява с реалния, но невидим свят. Вярата на вярващия е толкова истинна, колкото е нейният обект, а това е живото (Христос) и писаното (Библията) Божие Слово. С безкрайния Бог на вселената като обект на християнската вяра, буквално няма граници за духовните висоти, на които може да те издигне положителната вяра

Някой беше казал, че успехът идва с „мога“, а неуспехът с „не мога“. Вярата, че можеш да успееш, изисква също толкова усилие, колкото и вярата, че не можеш. Защо тогава да не вярваш, че *можеш* да ходиш с вяра в Духа, че *можеш* да противостоиш на изкушенията на света, плътта и дявола и че *можеш* да израснеш като зрял християнин. Следващите „Двадесет „мога“ на успеха“, взети от Божието Слово, ще разширят познанието ти за обекта на твоята вяра, Всемогъщия Бог. Като изграждаш вярата си с проумяването на тези истини, ще се издигнеш над калта на всички „не мога“ и ще седнеш с Христос в небесни места;

### ***Двадесетте „мога“ на успеха***

1. Защо да казвам, че не мога, щом Библията казва, че мога всичко чрез Христос, който ме укрепва (Филипийци 4:13)?

2. Защо да страдам в лишения, щом знам, че Бог ще снабди всяка моя нужда според Своите богатства в слава в Христос Исус (Филипийци 4: 19)?

3. Защо да се страхувам, щом Библията казва, че Бог ни е дал дух не на плахост, а на сила, любов и себевладение (2 Тимотей 1:7)?

4. Защо да не ми достига вяра да изпълня призиванието си, щом знам, че Бог ми е разпределил мярка от вярата (Римляни 12:3)?

5. Защо да съм слаб, щом Библията казва, че Господ е сила на живота ми и ще се укрепя и ще върша подвизи, защото познавам моя Бог (Псалм 27:1; Данаил 11:32)?

6. Защо да позволявам на Сатана да управлява живота ми, щом Този, който е в мен, е по-велик от онзи, който е в света.

7. Защо да приемам поражението, щом Библията казва, че Бог ме води в победно шествие (2 Коринтяни 2:14)?

8. Защо да ми липсва мъдрост, щом Христос стана за мен мъдрост от Бога и Бог дава мъдрост щедро на всички, които му поискат (1 Коринтяни 1:30; Яков 1:5)?

9. Защо да се чувствам потиснат, щом помня Божиата милост, състрадание, вяроност и имам надежда (Плачът на Еремия 3:21-23)?

10. Защо трябва да се ядосвам и вайкам, щом мога да възложа на Него всяка моя грижа (1 Петрово 5:7).

11. Защо да бъда вързан, след като знам, че там, където е Духът на Господа, е свобода (Галатяни 5:1)?

12. Защо да се чувствам осъден, щом Библията казва, че не съм под осъждение, защото съм в Христос (Римляни 8:1)?

13. Защо да се чувствам самотен, щом Исус е казал, че никога няма да ме остави и никога няма да ме напусне (Матей 28:20; Евреи 13:5)?

14. Защо да се чувствам проклет или без късмет, щом Библията казва, че Христос ме е изкупил от проклятието на закона, за да получа Неговия Дух (Галатяни 3:13, 14)?

15. Защо да се чувствам неудовлетворен, щом аз, както апостол Павел, мога да се науча да бъда доволен при всякакви обстоятелства (Филипяни 4:11)?

16. Защо да се чувствам безполезен, щом Христос е взел греха ми вместо мен, за да стана аз праведен пред Бог в Него (2 Коринтяни 5:21)?

17. Защо да страдам от чувството, че съм преследван, като зная, че ако Бог е с Мен, никой не може да бъде срещу мен (Римляни 8:31).

18. Защо да бъда объркан, щом Бог е Бог на мира и Той ми дава знание чрез Духа, който е в нас (1 Коринтяни 14:33; 2:12)?

19. Защо да се смятам за неудачник, щом съм победител във всичко чрез Христос (Римляни 8:37)?

20. Защо да позволявам трудностите в живота да ме притесняват, щом мога да се насърчавам, като знам, че Исус е победил света и неговите скърби (Йоан 16:33)?

### **Какво става, когато се спъна в своя път на вяра?**

Случва ли ти се да чувстваш, че Бог вече ще се откаже от теб, защото вместо да ходиш уверено с вяра, ти често се спъваш и падаш? Страхуваш ли се понякога, че Божието търпение към твоя неуспех има граници и че вървиш опасно близко до последната линия или дори си я пресякъл? Срещал съм много такива християни. Те смятат, че Бог е недоволен от тях, че е готов да ги отхвърли или че вече се е отказал от тях, защото не достигат съвършенството във всекидневното си поведение.

Вярно, че ходенето ни с вяра се прекъсва понякога от моменти на лично неверие или бунт, или дори от сатанинска измама. Тогава започваме да си мислим, че Бог със сигурност е изгубил търпение и е готов да се откаже от нас. И каква е реакцията ни, когато се усъмним, че Бог се е отказал от нас? Ние също се отказваме. Напълно преставаме да ходим с вяра, отпускаме се унило отстрани на пътя и започваме да се питаме: „Какъв е смисълът?“ Чувстваме се победени, Божието дело за нас се отлага, а Сатана е възвисен.

*Божията любов към теб е една велика вечна константа сред всички непостоянни неща в твоето всекидневие.*

### **Бог те обича такъв, какъвто си**

Основната истина, която трябва да знаеш за Бога, за да остане вярата ти твърда, е че Неговата любов и приемане са безусловни. Когато вървиш твърдо с вяра, Бог те обича. Когато не вървиш добре и с вяра, Бог те обича. Когато си силен в един момент, а в другия слаб, силен днес, а утре — слаб, Бог те обича. Божията любов към теб е една велика вечна константа сред всички непостоянни неща в твоето всекидневие.

Когато Манди дойде да ме види, *сякаш* всичко в живота ѝ беше наред, беше активна християнка в църквата. Бе довела баща си, алкохолик, при Христос на смъртното му легло. Бе красива, имаше прекрасен съпруг и две очарователни дечица. Но поне три пъти бе правила опит за самоубийство.

— Как може Бог да ме обича? — хълцаше Манди. — Аз нищо не мога, всичко обърквам.

— Манди, Бог те обича, не защото си хубава, а защото да обича е Неговият характер. Бог просто те обича — точка, защото те обича

— Но когато извърша нещо лошо, не чувствам Бог да ме обича — опита се да спори тя.

— Не се доверявай на тези чувства Той обича всички свои деца непрекъснато, независимо дали вършим добро или лошо. Това е Божието сърце. Когато 99 овце бяха на сигурно място в кошарата, сърцето на пастира беше при онази, която се бе загубила. Когато блудният син пропиля живота си и наследството си, сърцето на баща му бе при него и той го посрещна с любов у дома. Тези притчи ни показват, че Божието сърце е пълно с обич към нас.

— Но аз се опитах да сложа край на живота си, Нийл. Как може Бог да пренебрегне това?

— Просто си представи, Манди, че твоят син се е обезверил и се е опитал да сложи край на живота си. Ще го обичаш ли по-малко? Ще му обърнеш ли гръб?

— Разбира се, че не. Сигурно ще го съжалявам и ще се опитам да го обичам още повече.

— Нима искаш да ми кажеш, че един съвършен Бог не е толкова добър родител, колкото си ти, несъвършения човек, към твоите деца?

Манди схвана идеята. Започна да разбира, че Бог като любящ баща може да пренебрегне слабостите ни и да прости греха ни.

### ***Бог ни обича, независимо от това какво правим***

Бог иска да вършим добро, разбира се. Апостол Йоан пише: „Това ви пиша, за да не съгрешите“. Но Йоан продължава и ни напомня, че Бог вече е промислил решение за нашия неуспех, така че любовта му да остане постоянна, въпреки действията ни: „Но ако някой съгреша, имаме Застъпник при Отец — Исус Христос Праведния. Той е умилиствеността за нашите грехове и не само за нашите, а и за целия свят“ (1 Йоан 2:1, 2).

Една от причините да се съмняваме в Божията любов се крие в това, че имаме противник, който използва всяко малко нарушение, за да ни обвини, че от нас не става нищо. Но твоят адвокат, Исус Христос, е по-силен от противника ти. Той е опростил дълга на миналите, настоящите и бъдещите грехове. Няма значение какво правиш или какво не успяваш да направиш, няма причини Бог да не те обича или да не те приема напълно.

Когато децата ни бяха малки, младото семейство, което ги наглеждаше, им подари по един хамстер. Нарече ги с имената на това семейство. Хамстерът на Карл се казваше Джони, а този на Хейди се казваше Пати.

Една вечер се върнах от работа и жена ми Джоан ме посрещна на вратата.

— Може би трябва да поговориш с Карл — каза тя със сериозен вид.

— Какво има?

— Мисля, че Карл е изхвърлил Джони днес следобед. Отидох при Карл и го запитах какво:

— Изхвърлил ли си Джони днес следобед?

— Не — отвърна той твърдо.

— Изхвърли го, изхвърли го — обвини го Хейди, както само една по-голяма сестра може да направи. Те започнаха да спорят, но Карл не искаше да признае, че е изхвърлил хамстера.

За нещастие на бедния Карл имаше очевидец на следобедната случка. Когато запитах приятеля му дали Карл е изхвърлил хамстера си, той каза: да... Отново застанах пред Карл, но този път с една от онези големи пластмасови пръчки, които предизвикват повече шум, отколкото болка.

— Карл, вече не е толкова важно, че си изхвърлил Джони. Трябва да си честен с мен. Изхвърли ли Джони?

— Не! — *пляс!*

— Карл, кажи ми истината Ти ли изхвърли Джони?

— Не! — *пляс!*

Без значение колко заплашвах Карл, той не искаше да си признае. Бях съвсем отчаян. Накрая се отказах.

След няколко дена Джоан отново ме посрещна на вратата.

— Трябва да поговориш с Карл.

— Какво има този път?

— Джони умря.

Намерих Карл в задния двор да оплаква малкия си хамстер, който лежеше проснат върху парче плат. Поговорихме за смъртта, след това погребяхме Джони и отидохме в магазина за животни да купим нов хамстер.

На следващия ден Джоан отново ме посрещна на вратата

— Какво има пак? — въздъгнах аз.

— Карл е изровил Джони.

Отново намерих Карл в задния двор да оплаква вдървения, целия покрит с пръст хамстер, проснат върху парчето плат.

— Карл, може би вчера не направихме християнско погребение.

Тогава направих малък кръст от две клончета и Карл и аз отново поговорихме за смъртта. После заровихме Джони и поставихме кръста върху малкия гроб.

— Мисля, че сега трябва да се помолиш — казах аз.

— Не, татко. Ти се моли.

— Карл, Джони беше твой хамстер. Мисля, че ти трябва да се помолиш. Накрая той се съгласи. Ето каква беше молитвата му: „Скъпи Исусе, помогни ми да не изхвърлям новия си хамстер". Това, което не можах да изкопча от него с пластмасовата пръчка, Бог чу, като трогна сърцето му.

Защо ме беше излъгал Карл? Той мислеше, че ако признае, че е изхвърлил животинчето си, няма да го обичам. Беше готов да излъже, само и само да задържи любовта ми и уважението ми към него, а се страхуваше, че ще ги изгуби, ако си признае, че е постъпил неправилно.

Протегнах ръце и прегърнах малкия си син.

— Карл, искам да знаеш нещо. Каквото и да направиш в живота, винаги ще те обичам. Може да не одобрявам всичко, което правиш, но винаги ще те обичам.

Това, което казах на Карл е бледо отражение на любовта, която Бог показва към нас. Той ти казва: „Искам да знаеш нещо. Каквото и да направиш в този живот, винаги ще те обичам. Може да не одобрявам всичко, което правиш, но винаги ще те обичам."

Бог иска да приемеш своята самоличност в Него и да живееш така, както живее едно дете на Бога. Но дори, когато забравиш кой си, Той пак те обича. Той иска да ходиш по Духа и с вяра. Но дори, когато се спънеш и отклониш от пътеката, Той пак те обича.

## ГЛАВА 7

### НЕ МОЖЕШ ДА НАДМИНЕШ ВЯРАТА СИ

Когато синът ми Карл беше на 10 години, го научих да играе голф. Дадох му комплект малки стикове за начинаещи и го взех на площадката с мен. Карл нагласяше топката и я запращаше със свистене колкото сила имаше. Обикновено пръскаше

топките по цялата площадка. Но тъй като дори най-лошият му удар можеше да изпрати топката най-много на 60 или 70 ярда *Един ярд се равнява на около 91 см (бел. прев.)*, колкото и погрешна да беше посоката, топката оставаше винаги в очертанията на игрището.

Когато порасна и получи по-голям комплект стикове, Карл можеше вече да изпраща топката на 150 ярда и дори по-далеч. Но ако посоката се отклонеше с 15 градуса от целта, тя вече не оставаше в рамките на игрището, обикновено отиваше в неравната част. Точността е даже още по-важна за играчи, които могат да запратят топката за голф на 200 до 250 ярда. Същите 15 градуса, които позволяваха на малкия Карл с неговите къси удари да остане в игрището, биха изпратили някой дълъг удар далеч зад всички рамки.

Тази проста илюстрация отразява един важен аспект на живота на вяра: твоят живот като християнин е пряк резултат на това, което вярваш за Бога и за себе си. Ако животът ти не е наред, значи нещо във вярата ти не е наред. Като новоповярвал ти е било необходимо да се научиш да „удряш направо“ в своята система от възгледи. Дори и с отклонение 15 градуса от целта в твоите възгледи, все още си бил в рамките на игрището, защото си израствал и си имал още много да учиш. Но когато продължаваш да следваш една погрешна система от възгледи, всекидневното ти ходене във вяра ще носи все по-малко ефект и удовлетворение. Докато си млад, можеш да минеш с погрешни възгледи, но с времето ще започнеш да се спъваш в неравната част на игрището. Някои християни смятат, че да ходиш с вяра означава да бъдеш воден от някакво тайнствено, ефирно, неопишуемо вътрешно чувство, наречено вяра — нещо като „силата“, популяризирана от филма „Звездни войни“. Но ходенето с вяра е нещо много по-практично и разграничимо от това. Да ходиш с вяра означава просто да действаш всеки ден въз основа на това, което вярваш. Всъщност ти вече ходиш с вяра; не можеш да *не* ходиш с вяра. Твоята система от възгледи определя поведението ти. Ако поведението ти се отклонява от нормите в някоя област, трябва да коригираш възгледите си в тази област, защото неправилното ти поведение е резултат на неправилни възгледи.

„Но как да знам в какво всъщност вярвам?“ ще попиташ може би. Ето един тест, който наричам „Оценка за личната стойност“ и той ще ти помогне да прецениш каква е сегашната ти система от възгледи. Отдели няколко минути да го попълниш, просто дай оценка за себе си за всяка от осемте категории, като заграждаш числото от едно до пет, което най-точно определя какъв си, като пет е най-високата оценка. След това завърши всяко от осемте изказвания колкото се може по-сбито и точно според истината.

### Оценка за личната стойност

Ниско      Високо

1. Доколко имам успех в живота?

1   2   3   4   5

Ще имам повече успех, ако...

2. Каква е стойността ми?

Ще имам по-висока стойност, ако...

3. Доколко се реализирам?

Ще се реализирам по-добре, ако...

4. Колко удовлетворен съм?

Ще бъда по-удовлетворен, ако...

5. Колко щастлив съм?

Ще бъда по-щастлив, ако...

6. Колко удоволствие изпитвам?

Ще изпитвам повече удоволствие, ако...

7. Колко сигурен се чувствам?  
Ще се чувствам по-сигурен, ако...  
8. Доколко имам мир?  
Ще бъда по-спокоен, ако...

Това, в което вярваш, е продължението на „Ще имам повече успех, ако.-“, „Ще имам по-висока стойност, ако...“ и т.н. То определя настоящата ти система от възгледи. Ако основните ти физиологически нужди са удовлетворени (храна, подслон, сигурност и т.н.), подтикът ти за действие ще бъде това, което ти носи успех, значимост, реализация, удовлетворение, щастие, удоволствие, сигурност и мир. И ако твоите възгледи за тези осем ценности не съответстват на това, което Бог е казал в тази връзка, твоето ходене с вяра ще се отклони от целта в такава степен, в каквата се отклоняват възгледите ти.

### **Чувствата са червената предупредителна лампичка на Бога**

Вярвам, че Бог иска всички Негови деца да имат успех, да се реализират, да бъдат сигурни и т.н. — не е ли така? От раждането си още си обмислял в ума си начин да изживяваш тези осем ценности, както и да постигнеш други цели в живота. Съзнателно или несъзнателно ти продължаваш да формулираш и нагласяш планове си така, че да постигнеш тези цели.

Но понякога добре нагласените ти планове и „благородни“ цели не са съвсем в хармония с Божиите планове и цели за теб. „Как да знам дали възгледите ми са правилни?“ — се чудиш може би. „Трябва ли да чакам, докато стана на 45 години или преживея някоя криза, за да открия, че възгледите ми за тези осем ценности са неправилни?“ Не мисля. Вярвам, че Бог ни е създал така, че да можем да разкриваме малко по малко дали ценностната ни система е в хармония с Божията истина. Бог е установил система за обратна връзка, която да привлича вниманието и да те кара да проверяваш валидността на своята цел. Тази система са твоите чувства. Когато някоя случка или връзка остави в теб яд, тревога или потиснатост, тези емоционални сигнали трябва да ти покажат, че може би преследваш погрешни цели, основани на погрешни възгледи.

### **Гневът сигнализира пречка за целта**

Когато твоята дейност в едни взаимоотношения или протест породят у теб чувство на гняв, причината обикновено е в това, че някой или нещо пречи на твоите цели. Каквато и да е цел в живота, която може да бъде осуетена от сили, които не си в състояние да управляваш (не свързани с Бога), не е стабилна цел, защото успехът ти в тази област е вън от твоите ръце. Една съпруга или майка може да каже: „Целта в живота ми е да имам любящо, хармонично, щастливо семейство“. Кой може да попречи на изпълнението на тази цел. Всеки член на семейството може да стане пречка — и не само *може*, но със сигурност ще *стане*! Една домакиня, вкопчила се в мисълта, че нейната стойност като човек зависи от семейството ѝ, ще бъде смазвана и унищожавана всеки път, когато съпругът ѝ или децата ѝ не покажат съответствие на модела за семейна хармония. Вероятно тя ще се превърне в много гневна жена, което ще отдалечи членовете на семейството ѝ *още* по-далеч един от друг.

Някой пастор би могъл да каже: „Моята цел в служението е да спечеля това събрание за Христос“. Добра цел ли е? Това може да бъде едно прекрасно желание, но ако неговата стойност като човек зависи от изпълнението на това желание, той със сигурност ще изпита огромно емоционално напрежение. Всеки човек в църквата може да попречи на изпълнението на целта му. Нещо повече, сигурно половината от църквата и двама от членовете на духовния съвет *наистина* ще му попречат. Пастори, които

продължават да вярват, че успехът им зависи от другите, в крайна сметка ще се скарат с духовните си съвети, като изгонят опозицията си от църквата, или ще напуснат.

Чувството на гняв трябва да ни накара да погледнем отново в какво вярваме и какви цели сме си поставили в живота в отговор на своите възгледи. Дъщеря ми Хейди ми помогна за това една неделна утрин, докато се опитвах да изведа семейството си навън към църквата. Вече бях чакал няколко минути в колата, когато се върнах с трясък у дома и извиках сърдито: „Трябваше да сме тръгнали за църквата още преди 15 минути!"

Всичко беше тихо известно време, след това мекият глас на Хейди се чу от стаята ѝ: „Какво има, татко, някой е станал пречка за целите ти?" Това е въпросът, който трябва да чуете, когато започнете да се разгорещавате, защото нещо не върви така, както си го планирал.

### ***Тревогата сигнализира несигурна цел***

Когато се чувстваш обезпокоен за някаква задача или взаимоотношения, твоята тревога е може би сигнал, че целта, която си си поставил е несигурна. Надяваш се, че нещо ще се случи, но нямаш никаква гаранция за това. Можеш отчасти да контролираш нещата, но не всичко.

Например едно момиче може да смята, че щастието ѝ в училище зависи само от това дали родителите ѝ ще ѝ позволят да посещава училищните танци. Тъй като не знае как ще реагират, тя изпитва тревога. Ако кажат не, ще се ядоса много, защото някой слага пречка пред целта ѝ. А ако от самото начало знае, че в никакъв случай няма да се съгласят, тя ще се чувства потисната, защото целта ѝ никога няма да бъде постигната.

### ***Тъгата сигнализира невъзможна цел***

Когато основаваш бъдещия си успех на нещо, което никога не може да се изпълни, ти си поставяш една невъзможна, безнадеждна цел.

Твоята потиснатост е сигнал, че целта ти, независимо от това колко духовна или благородна е тя, не може да бъде достигната никога. Зная, че някои видове депресии са предизвикани от химично неравновесие в организма. Но ако няма физическа причина за депресията, то тази депресия е израз на безнадеждност.

Говорих веднъж на една църковна конференция, когато една жена, която слушаше, ме покани на гости у тях. Тази жена бе християнка от 20 години, но съпругът ѝ не беше християнин. Не ми отне много време, след като пристигнах, да разбера, че целта на поканата бе да спечеля съпруга ѝ за Христос

По-късно научих, че жената страдала от остра депресия от доста години. Нейният психиатър настоявал, че депресията ѝ била физиологически обусловена и тя упорито поддържаше тази идея. Но според мен депресията ѝ идваше от невъзможната цел, която си бе поставила. От 20 години тя основаваше успеха си като християнка на това да спечели мъжа си и децата си за Христос. Бе се молила за тях, бе свидетелствала и канеше на гости проповедници. Беше казала всичко, което можеше, беше направила всичко, което бе по силите ѝ, но полза нямаше. Колкото по-ясно ставаше, че усилията ѝ бяха безсмислени, вярата ѝ отпадала, надеждата ѝ се замъгляваше и депресията ѝ растеше.

За нещастие аз не ѝ помогнах много да осъществи целта си. Прекарахме една чудесна вечер и аз започнах приятен разговор със съпруга ѝ. Той беше добър човек, който успешно снабдяваше физическите нужди на семейството си. Просто не виждаше нужда от Бог в живота си. Споделих с него живота си и служението си, но не му наложих вярата си. Вярвам, че съм бил един положителен християнски пример за него. Последния път, когато видях тази жена, тя се беше вкопчила в сетните искрици

надежда. Колкото повече се задълбочаваше депресията ѝ и оказваше влияние на доброто отношение в дома, толкова повече свидетелството ѝ пред съпруга намаляваше силата си и допълнително осуetyаваше целта ѝ.

*Потиснатото настроение често сигнализира, че отчаяно си се вкопчил в някаква цел, за чието изпълнение имаш малки или никакви шансове, а това не е добра цел.*

Разбира се, че трябва да желаем близките ни да дойдат при Христос като се молим и работим в тази насока. Но когато основата за стойността ти като християнски приятел, родител или дете, е спасението на близките ти, трябва да разбереш, че тази цел може да бъде извън обсега на твоите възможности или право на контрол. Всеки твой близък може да избере да не откликне на Христос. Потиснатото настроение често сигнализира, че си се вкопчил отчаяно в някаква цел, за чието изпълнение имаш малки или никакви шансове, а това не е добра цел.

Понякога депресията се поражда в резултат на невъзможна цел, свързана с погрешна представа за Бога. Давид писа: „Докога щеш, Господи, съвсем да ме забравиш? Докога ще криеш лицето Си от мене?... Докога ще се превъзнася неприятелят ми над мене?“ (Псалм 13:1, 2).

Наистина ли Бог беше забравил Давид? Криеше ли се в действителност Той от Давид? Разбира се, че не. Давид имаше неправилно разбиране за Бога, като чувстваше, че Бог го е оставил пред неприятелите му. Неправилният възглед на Давид за Бога го водеше към една неправилна цел: победа над враговете без Божията помощ. Нищо чудно, че Давид се чувстваше потиснат!

Но най-забележителното у Давид беше, че той не остана в това окаяно положение. Той прецени ситуацията и разбра: „Хей, аз съм дете на Бога. Ще гледам на това, което знам за Него, а не на негативните си чувства“. От дъното на депресията си той писа: „Но аз уповам на твоята милост; сърцето ми ще се радва в спасението ти“ (стих 5). След това реши да изрази положително желание: „Ще пея Господу, защото се е показал щедър към мене“ (стих 6). Той съзнателно отхвърли погрешните си възгледи за Бога и свързаната с тях депресия и се върна към източника на своята надежда.

Ако Сатана унищожи вярата ти в Бога, ти ще изгубиш и източника си на надежда. Но с Бога всичко е възможно. Той е източника ни на надежда. Трябва да се научиш да реагираш на безнадеждните наглед ситуации така, както Давид реагираше: „Защо си отпаднала, душе моя? И защо се смущавах дълбоко в мене? Надявай се на Бога, защото аз още ще го славословя; той е помощ на лицето ми и Бог мой“ (Псалм 43:5).

### ***Неправилна реакция срещу онези, които осуetyават целта ни***

Когато самочувствието на някого или успехът му се крепят на постигането на дадена цел, която може да бъде осуetyена, а може би е несигурна или невъзможна, каква е реакцията му към онези, които пречат на изпълнението на целта му? Често той ще се опита да управлява или манипулира хората или обстоятелствата, които се изпречат по пътя му към успеха.

Да речем, че целта на един пастор е да има най-хубавото младежко служение в общността. Но един от членовете на духовния съвет настоява, че служението с музиката е по-важно и по този начин пречи на целта му. Всеки опит на пастора да намери младежки пастор среща опозицията на този влиятелен член на духовния съвет, който иска първо да се наеме диригент. Чувството на пастора за лично достойнство и успех в служението е поставено под заплаха. И така той преминава към сила, за да премахне пречката по пътя към целта. Той се опитва да прокара идеята си сред другите членове на духовния съвет. Настоява за помощ пред други водачи на деноминацията.

Проповядва за значението на младежкото служение, за да получи подкрепата на църквата. Търси начини да промени мнението на опозицията си или да го отстрани от духовния съвет, защото смята, че успехът на неговото служение зависи от постигането на тази цел — голямо младежко служение.

Или да вземем примера за майката, която смята, че нейната стойност като човек зависи от това, как се държат децата ѝ. Целта ѝ е да отгледа идеални малки християни, които ще станат пастори и мисионери. Но когато децата стават вече юноши и девойки и започват да проявяват независимост, поведението им не съответства винаги на идеала на тяхната майка. Така че вместо да им помогне да израстват в самостоятелност, тя им налага ограничения. Ако не ходят там, където тя им казва, няма да излизат въобще. Ако не слушат музиката, която тя иска да слушат, губят правото си да слушат радио и да гледат телевизия изобщо. Тя не умее да не налага управлението си над тяхното поведение, защото вярва, че от това зависи успеха ѝ като майка.

Не е трудно да разберем защо хората се опитват да управляват другите. Те смятат, че от другите хора или обстоятелствата зависи тяхната стойност като личности. Това е един неправилен възглед, както личи от факта, че най-неуверените хора, които ще срещнете, са тези, които се опитват да манипулират и управляват другите.

Онези, които не успяват да наложат контрола си върху хората, осуетяващи целите им, стават жлъчни, гневни или възмутени. Могат да прибегнат до чувството на мъченици, което забелязах в жената, чийто съпруг не желаше да приеме Христос. Тя не успяваше да го доведе до Бога и нейната вяра и надежда се смаяваха, като отстъпваха място на депресията. Така че тя не отказваше да носи кръста си на безнадеждна цел и предпочиташе да упорства до грабването. Но ако не адаптира целта си, ще живее до края на живота си с чувство на горчиво поражение.

Как неправилните ми цели могат да се превърнат в добри цели?

Нека ви задам един въпрос, който изисква вяра: ако Бог желае нещо, ще стане ли то? С други думи, ако Бог има някаква цел за твоя живот, може ли тя да бъде осуетена или нейното изпълнение да бъде несигурно или невъзможно?

Лично аз съм убеден, че никоя Божия цел за моя живот не може да бъде невъзможна или несигурна, нито да бъде осуетена. Представете си, че Бог каже: „Аз съм те създал, направил съм те Мое дете и имам задача за теб. Зная, че няма да можеш да я изпълниш, но все пак дай най-доброто от себе си.“ Това е смешно! Все едно да кажеш на детето си: „Искам до окосиш ливадата. За жалост ливадата е пълна с камъни и косачката не върви, пък и бензин няма. Но дай най-доброто от себе си.“

Бог имаше смайващо намерение за едно малко девойче на име Мария. Един ангел ѝ каза, че ще роди син, докато е още девица и този син ще бъде Спасителят на света. Когато тя се зачуди как ще стане това невъзможно нещо, ангелът просто ѝ каза: „За Бога няма нищо невъзможно“ (Лука 1:37).

Ти не би заръчал на детето си задача, която то не може да извърши, така и Бог не поставя пред теб цели, които не можеш да постигнеш. Неговите цели за теб са винаги реални, сигурни и постижими. Единственото изискване за успеха е твоят отговор. Трябва да кажеш като Мария: „Ето Господната слугиня; нека ми бъде, както ти си казал“ (Лука 1:38).

### ***Цели и желания***

Тайната за изпълнението на Божиите цели е да се научим да правим разлика между богоугодна цел и богоугодно желание. Много важно е да правим разлика между двете, защото това ще реши нашия успех или поражение, душевен мир или душевна болка.

Божествената цел е онзи определен резултат, който отразява Божието намерение за твоя живот и което не зависи от твоите възможности или право на управление. Кого имаш възможност или право да управляваш? Практически никой, освен себе си. Единственият човек, който може да осуети богоугодната цел или да я направи несигурна, невъзможна, си ти. И ако ти решиш да съдействаш на Божиите цели, както направи Мария, ще постигнеш целта си.

Богоугодното желание е всеки определен резултат, който зависи от съдействието на други хора или успеха на определени събития или благоприятни обстоятелства, които не са под твоя контрол. Не може основа на твоето самочувствие или личния ти успех да бъдат желанията, без значение колко богоугодни са те, защото не можеш да контролираш тяхното изпълнение. Някои твои желания могат да бъдат осуетени, други да са несигурни, а трети дори невъзможни.

Когато едно желание се издигне погрешно като цел и тази цел не се осъществи, трябва да се справиш с всичкия гняв, тревога и депресия, които могат да се появят в живота ти. Но затова пък, когато не се изпълни дадено желание, в теб може да се появи само разочарование. Животът е пълен с разочарования и ние всички трябва да се научим да ги преодоляваме. Да преодоляваме разочарованията от несбъднатите желания е много по-лесно от това да се справим с гнева, тревогата и депресията от целите, основани на погрешни възгледи.

Ще бъде добре, ако правим разлика между желания и цели така, както Бог прави разлика. Какво казва Бог например за греха? „Дечица мои, това ви пиша, за да не съгрешите“ (1 Йоан 2:1). Със сигурност Бог желае да не съгрешаваме, но дали това е цел според определението, което дадохме по-рано? Това не е Неговата цел, защото тя може да се осуети от всеки един, който откаже да се покае. Но Божието *желание* е да се покае всеки един, макар че не всички ще се покаят.

Но има ли в такъв случай Бог истински цели — определени резултати, които не могат да бъдат осуетени? Слава на Бога, Например Исус Христос ще се върне и ще ни вземе у дома на небето, за да бъдем с Него завинаги — това ще стане. Сатана ще бъде хвърлен в бездната за цялата вечност — можете да разчитате на това. На светиите ще бъдат раздадени награди за тяхната вяност — очаквайте го. Това не са желания, които човешката свободна воля може да осуети... Това, което Бог е решил да направи, Той ще го направи.

Когато започнеш да съобразяваш целите си с Божиите цели и желанията си — с Божиите желания, ще се освободиш от много гняв, тревога и депресия в живота си. Домакинята, която иска да има щастливо, хармонично семейство, изразява едно богоугодно желание, но не може да гарантира, че то ще се сбъдне. Така че по-добре е да не си го поставя като цел в живота, за да не стане източник на гняв или възмущение за своето не толкова хармонично семейство.

Вместо това може да реши: „Ще бъда съпругата и майката, която Бог желае да бъде“. Това е една великолепна цел! Невъзможна ли е или несигурна ли е? Не, защото това е и Божията цел за нея, а за Бога няма нищо невъзможно. Кой може да осуети тази цел? Единствено самата тя. Докато съдейства на Божията цел за живота си, успехът ѝ е сигурен.

„Ами ако съпругът ми преживява криза или децата ми не се подчиняват?“, може да се усъмни тя. Подобни проблеми не са препятствие за целта ѝ. Всъщност трудностите трябва само да заздравят нейното посвещение. Именно в тежки моменти съпругът ѝ ще се нуждае от богоугодна съпруга, а децата ѝ — от богоугодна майка. Трудностите в семейството са само нови възможности за нея да осъществи целта си да бъде жена, каквато Бог иска да бъде.

Пасторът, чието самочувствие зависи от целта му да спечели своя град за Христос, да има най-доброто младежко служение в района или да увеличи даренията за мисионерите с 50 процента, със сигурност ще се провали. Това са чудесни желания, но неразумни цели, защото хората и обстоятелствата могат да ги осуетят. По-скоро той трябва да каже: „Ще бъда пастор, какъвто Бог желае да ме види". Това е една прекрасна цел, защото нищо не може да му попречи за нейното осъществяване.

### **Богоугодните цели са насочени към развитие на характера**

Би трябвало вече да е ясно, че основната цел на Бога за твоя живот е развитието на характера ти: да станеш човека, който Бог иска да бъдеш. Тъй като това е богоугодна цел, никой не може да я осуети освен самия ти. Но със сигурност ще има много неща, които ще се опитат да те разсеят, отклонят, много разочарования, изпитания, изкушения и травми, които ще нарушат процеса. Всеки ден ще трябва да се бориш срещу света, плътта и дявола, като всеки един от тях ще застава на пътя ти към успеха

Но апостол Павел ни напомня, че скърбите, през които преминаваме, са всъщност начин да постигнем крайната цел — да станем зрели: „И не само това, но се и хвалим със скърбите си, като знаем, че скръбта произвежда твърдост, а твърдостта — опитност, а опитността — надежда, а надеждата не посрамя, защото Божията любов е изляна в сърцата ни чрез Святия Дух, който ни е даден" (Римляни 5:3-5). Яков отправя подобно насърчение: „Считайте го за голяма радост, братя мои, когато падате в разни изпитни, като знаете, че изпитанието на вашата вяра произвежда твърдост. А твърдостта нека извърши делото си съвършено, за да бъдете съвършени и завършени, без никакъв недостатък".

Може би си смятал, че твоята цел като християнин е да отбягваш изпитанията. Но Божията цел за теб е да станеш зрял християнин, да станеш такъв, какъвто Той е предвидил. А скръбта просто е едно от стъпалата по пътя. Ето защо апостол Павел казва, че ликуваме, — което означава да изразя изключителна радост, — в нашите скърби. Защо? Защото твърдостта в изпитанията е пътят към изпитания характер, а това е Божията цел за нас. Представете си, че една християнка дойде при мен със „скърби": съпругът ѝ я е напуснал. Тя ми казва, че си е поставила за цел да го върне обратно. Богоугодна цел ли е това? Не, защото съпругът ѝ може да я осуети. Това е богоугодно желание, което или ще я зарадва или ще я разочарова, според отговора на отчуждения ѝ съпруг.

Жената се нуждае от малко надежда в своя проблем. Ако ѝ кажа: „Не се тревожи, ще си го върнеш", аз я изправям пред една несигурна цел и всички отрицателни емоции, които идват от това. Опитите да го манипулираме да се върне ще породят може би точно онова поведение, което го е накарало да си тръгне. Вместо това бих могъл да кажа: „Искам да ти помогна да преодолееш тази криза (упоритост), за да станеш такава, каквато Бог иска да бъдеш (изпитан характер). Ако досега не си показала като съпруга най-доброто от себе си, ето твоята възможност да израснеш. Тази криза може да те направи по-добра от преди (надежда), независимо от това дали той ще се върне или не."

Между другото, едно посвещение за постоянство и развитие в характера при проблем във взаимоотношенията обикновено води до двойна победа. Не само ще станеш по-добър човек в този процес, но това е най-добрият начин да спечелиш доверието на своя съпруг(а), приятел или колега. Вниманието ти е изцяло насочено към това, което Бог иска да представляваш в тези взаимоотношения и нямаш време да правиш опити да променяш другия или обстоятелствата.

Ами ако проблемът е 90 процента негов?" — ще протестираш може би. В такъв случай изобщо нямаш контрол върху ситуацията. Като се посветиш на промяната вътре

в себе си, ти с отговорност се насочваш към нещата, които *можеш* да контролираш. Промяната вътре в теб е може би точно това, от което се нуждае в живота си и другия човек, за да се възстановят взаимоотношенията.

Може би най-добрата услуга, която ни правят изпитанията и скърбите, е да разкриват неправилните цели. В тези моменти на натиск твоите чувства вдигат предупредителен флаг и сигнализируют осуетени цели, несигурни цели и невъзможни цели, които се основават на желанията ни, а не на Божията цел за един изпитан характер.

Хората казват. „За брака ми няма надежда“, после „разрешават“ проблема, като сменят партньора си. Но ако смяташ първия си брак за безнадежден, трябва да знаеш, че процентът на нещастните втори бракове е още по-голям. Други смятат, че работата им е безнадежден случай. И затова сменят работата си, за да разберат след това, че новата работа е още по-безнадеждна. Хората са склонни да търсят бързи и лесни решения на трудните ситуации. Но Божият план е да постоиш и да израстваш.

Има ли по-лесен начин да станем хора по Божиите намерения от това да преминаваме през трудности? Повярвайте ми: търсил съм такъв начин. Но трябва честно да кажа, че именно тъмните трудни времена на изпитанията в моя живот са ме направили това, което съм днес. Нужни са ни понякога моментите, когато стоим на върха на планината, но богатата почва за израстването ти е винаги долу в долините на изпитанията, а не на върха на планината. Апостол Павел казва „А целта на тази заръка е любов“ (1 Тимотей 1:5). Забележи, че ако това е твоята цел, то плодът на Духа е любов, радост (а не депресия), мир (а не тревога), дълготърпение (а не гняв) и т.н.

## ГЛАВА 8

### БОЖИИТЕ НАСОКИ ЗА ХОДЕНЕ ВЪВ ВЯРА

Преди няколко години приех покана да говоря на семинар в една църква седмицата след деня на майката. Месец преди семинара пасторът ми се обади, за да ми съобщи, че залата, която щяхме да използваме, била заета и трябвало да изместим лекциите с една седмица напред. Попита ме съгласен ли съм при тези условия да говоря в петък, събота и неделя — точно в деня на майката.

Нямах намерение да насрочвам каквото и да било, което би ме отделило от семейството ми точно в деня на майката. Но жена ми Джоан дочу разговора и предложи да отида все пак. Казах ѝ, че не искам точно в този ден да бъда далеч от дома. Но тя настоя. И аз се съгласих.

През една от почивките по време на семинара посетих малкото магазинче за подаръци в центъра за конференции и ми дойде чудесна идея да наваксам отсъствието си в деня на майката. Един от подаръците в магазина беше сладка, неголяма кошничка, в която имаше пакет полуготова смес за малки кексчета и буркан ябълково желе. Реших, че ще стана рано сутринта в понеделник и ще направя вкусна тържествена закуска за Джоан, Хейди и Карл — с яйца, салам и кексчета.

И така, в понеделник сутринта станах по тъмно, помолих се и започнах да правя закуска. Вече бърках тестото за кексчетата, припяхах си и се чувствах великолепно, когато Карл влезе сънен в кухнята. Той сграбчи кутия с царевична каша и една празна купичка и се запъти към масата.

— Хей, Карл, почакай малко. Тази сутрин няма да ядем царевична каша. Ще седнем заедно на масата и ще ядем богата закуска с кексчета.

— Не обичам кексчета, татко, — измърмори той, като отваряше кутията с каша.

— Почакай, Карл, — настоях аз, като започнах да се нервирам — Ще седнем заедно на масата и ще ядем богата закуска с кексчета.

— Но аз не обичам кексчета — отвърна той и се приготви да напълни купичката си.

**Вече изгубих** търпение. „Карл, ще седнем заедно на масата и ще ядем богата закуска с кексчета!“, изляях аз. Карл затвори кутията с каша, захвърли я в шкафа и се втурна обратно в стаята си. Моята прекрасна идея, великолепната ми цел и чудна сутрин изведнъж се сгромолясаха. Следващите няколко минути трябваше да се извинявам на Карл за изблика си.

Сигурно и ти като мен си преживявал своите неосъществени цели, като тези, които описях в предната глава. Имал си някои чудесни планове да направиш нещо прекрасно за Бога, църквата, семейството или приятеля си. После плановите ти са се объркали във водовъртежа на ежедневните събития, които не можем да контролираме. Задръстване на магистралата не ти е позволило да отидеш на работа навреме. Съпругът ти е закъснял за особената вечеря, която си организирала. Детето ти е решило да бъде китарист в някоя рок група, вместо доктор, както си смятала ти. Не си успял да прокараш идеята си в духовния съвет.

Когато основаваш своята стойност на успеха на личните си планове, животът ти ще бъде една безкрайна емоционална агония. А единственият начин да излезеш от нея е да започнеш да ходиш с вяра според истините в Божието Слово.

### **Верните насоки водят до вярна обхода**

Що се отнася до дявола, след това да те държи в духовна тъмнина или да те кара да живееш като емоционална развалина, най-доброто за него е да обърка ценностната ти система.

Той те е изгубил завинаги, когато си станал дете на Бога. Но ако успее да обърка ума ти и да отслаби вярата ти със своите полуистини, ще може да неутрализира влиянието ти като християнин.

Ние вече разбрахме, че Бог иска да имаш успех, да си удовлетворен, щастлив и т.н. Но задължително за твоето духовно израстване е възгледите ти за успеха, значението, реализацията, удовлетворението, щастието, удоволствието, сигурността и мира да са почерпени от Писанието. В тази глава искам да прегледаме всеки от тези възгледи въз основа на Божието Слово. Сравни тези осем определения с осемте изказвания, които написа в теста за личната стойност от миналата глава. Тези определения могат да ти помогнат да направиш някои особено важни промени, които да те върнат отново в центъра на равната площадка.

### **1. Успех. Ключова идея: Цели**

Преди няколко години една млада жена прелетя със самолет от източния бряг на Щатите до Лос Анжелис, за да поговори с мен за съвет. Мати беше християнка, но животът ѝ бе напълно объркан. Чуваше демонични гласове и бе преследвана от много проблеми.

Мати ми каза, че бе приела първата част от 3 Йоан, 2 стих за обещание лично към нея: „Възлюбени, моля да благоуспяваш във всичко и да си здрав“.

— Ако Бог ми е обещал благоденствие, успех и здраве, защо всичко върви наопаки? — оплака се тя.

— Този стих продължава — казах аз, — дочети го до края.

— Както благоуспява душата ти — продължи тя. Запитах я направо:

— Как е душата ти?

Мати ми разказа тогава тъжната си история. Приела три аборта в резултат на незаконни връзки и в момента живеела с друг мъж, с когото нямала брак. Но Мати отчаяно се беше хванала в този неправилно цитиран стих и животът ѝ не вървеше добре в резултат на всичко това. Тя нямаше успех в него, защото вярваше в погрешни възгледи за целта си в живота. Успехът е пряко свързан с нашата цел. Ако смяташ, че си в категорията на хората без успех, вероятно не можеш да постигнеш целта си в живота. А щом не можеш да постигнеш целта си в живота, вероятно работиш за неправилна цел

Едно добро обобщение на Божиата цел за нас намираме във 2 Петрово 1:3-10:

Неговата Божествена сила ни е подарила всичко потребно за живота и за благочестието чрез познаването на Този, който ни е призовал чрез Своята слава и добродетел; чрез които ни се подариха най-големи и скъпоценни обещания, за да станете чрез тях съучастници на божественото естество, като сте избягали от произлязлата от страстите поквара в света.

Точно за това, като положите всяко старание, прибавете на вярата си добродетел, на добродетелта — знание, на знанието — себеобуздание, на себеобузданието — търпение, на търпението — благочестие, а на благочестието — братолюбие и на братолюбието — любов. Защото, ако тия добродетели се намират у вас и се умножават, те ви правят да не сте безделни, нито безплодни в познаването на нашия Господ Исус Христос. Защото онзи, в когото те не се намират, е спял, късоглед и е забравил, че е бил очистен от старите си грехове. Затова, братя, постарайте се още повече да затвърдявате вашето призвание и избиране; защото, като вършите тези неща, никога няма да се спънете.

Забележете, че Божиите цели започват с това кой си въз основа на делото, което Бог вече е направил за теб. Той ти е дал „всичко потребно за живота и за благочестието“; оправданието е вече факт, а освещението вече е започнало. Ти вече си участник в божественото естество, като си избягал — в минало време — от покварата на греха. Какво прекрасно начало!

Основната ти задача сега е да придобиеш чрез старание целите на Бога във връзка с твоя характер — морални добродетели, знание, себеобуздание, търпение, благочестие, братолюбие и християнска любов — и да ги приложиш в живота си. Като насочиш вниманието си към Божиите намерения за теб, ще достигнеш до най-важния успех: успех според Божиата терминология. Апостол Петър обещава, че когато тези качества се затвърждават в твоя живот чрез постоянство, ще бъдеш полезен, ще носиш плодове и никога няма да се спънеш. Ето това е успех!

Обърни внимание, че никъде не се споменава списък от таланти, интелигентност или дарби — неща, които не са разпределени по равно сред вярващите. Твоята стойност не се определя от тези качества. Твоята стойност като личност се определя от твоята самоличност в Христос и твоето израстване в характера, а и двете са напълно достъпни за всеки християнин. Тези християни, които не се посвещават на Божиите цели за техния характер, са тъжните истории на поражението като Мати. Според апостол Петър те са забравили кои са. Не са в течение на своята истинска самоличност и смисъл в Христос

Друга полезна насока за успеха виждаме в опита на Исус Навиев, когато въвеждаше Израел в обещаната земя: „Само бъди силен и твърде дързостен, та да постъпваш внимателно според целия закон, за който слугата Ми Мойсей ти даде заповед; не се отклонявай от него ни надясно, ни наляво, за да имаш добър успех, където и да идеш.

*Ако искаш това, което правиш, да има значение, насочи енергията си към значителни неща: онези, чиято стойност е за вечността.*

Тази книга на закона да се не отдалечава от устата ти; но да размишляваш върху нея денем и нощем, за да постъпваш внимателно според всичко, каквото е написано в нея и тогава ще напредваш в пътя си, и тогава ще имаш добър успех" (Яков 1:7, 8).

Зависеше ли успехът на Исус Навиев от другите хора или от обстоятелствата? Изобщо не. Успехът зависеше изцяло от неговото послушание. Ако Исус Навиев вярваше на казаното от Бога и вършеше това, което му казваше Бог, щеше да има успех. И естествено Бог веднага подложи Исус Навиев на проверка, като му даде една доста нетрадиционна военна стратегия за победа над Ерихон. Да марширува около града седем дена и после да надуе тръбите, не беше особено популярна военна тактика в дните на Исус Навиев!

Но успехът на Исус Навиев се осланияше на послушанието му към Бога, без значение колко абсурден изглеждаше Божият план. Както виждаме от Исус Навиев 6 глава, успехът на Исус Навиев нямаше нищо общо с обстоятелствата на битката и беше свързан изцяло с послушанието му към Бога. Това трябва да е модел и за теб. Приеми Божието намерение за твоя живот и го следвай с послушание. Ще полетиш право към целта на успеха.

## **2. Значимост. Ключова идея: Време**

Значимостта е въпрос на време. Това, което се забравя с времето, е от малко значение. Това, което се помни за цяла вечност, е от огромно значение. Апостол Павел писа на коринтяните: „Този, на когото работата... устои, ще получи награда" (1 Коринтяни 3:14). Той поучаваше Тимотей: „Обучавай себе си в благочестие... тъй като има обещанието и за сегашния, и за бъдещия живот" (1 Тимотей 4:7, 8). Ако искаш това, което правиш, да има значение, насочи енергията си към значими неща: онези, чиято стойност е за вечността.

Брайън беше пастор на малка църква, когато посети една от лекциите ми в семинара. Беше към средата на тридесетте и женен, когато разбрал, че е болен от рак.

Лекарите му давали не повече от две години живот.

Един ден Брайън дойде да говори с мен.

— Преди десет години някой даде пророчество за мен в църквата — започна той, — че ще извърша велики дела за Бога. Аз съм довел няколко стотин души при Христос, но все още не съм извършил велики дела за Бога. Смяташ ли, че Бог ще ме изцери, за да се изпълни това пророчество?

### **Зяпнах от изненада**

— Ти си довел няколко стотин души при Христос и не смяташ, че си извършил велико дело за Бога? Брайън, познавам няколко много известни пастори на големи църкви, които не могат да се похвалят със същото. Познавам някои големи богослови, които сигурно не са довели и един човек при Христос. Ако днес има няколко стотин вярващи благодарение на теб, а те на свой ред са оказали влияние върху не знам колко други хора със своята вяра, аз бих нарекъл това едно велико дело за Бога. (Днес Брайън е при Господа, завършил своето значимо служение да достигне стотици за Христос.)

Един от малките герои на моя живот е Били Грeъм. Стреляли са по него и от дясно, и от ляво, но той е останал верен на своето призвание да проповядва Евангелието. Един ден, преди доста години, го видях случайно да пресича фойето на „Сенчъри плаца хотел" в Лос Анжелис. Никога не бях го срещал преди това и не можех да пропусна тази възможност.

Настигнах го и му казах: „Искам да говоря с Вас, доктор Грeъм, макар да съм само един обикновен пастор".

Той отвърна топло на моя поздрав, после ме смъмри: „Няма такова нещо „обикновен пастор“.

Беше прав. Няма обикновени пастори, нито пък обикновено дете на Бога. Ние сме заангажирани в един важен бизнес — да събираме съкровища за вечността. Това, което правим и казваме за Христос, колкото и незначително да изглежда за света, има вечна стойност.

### **3. Реализация. Ключова идея: Роля**

За християнина истинското реализиране като личност в живота може да се обобщи с популярния лозунг, който често виждаме залепен на броните на колите: „Цъфти там, където си посят“. Апостол Петър го казва така: „Според дарбата, която всеки е приел, служете с нея един на друг като добри настойници на многообразната Божия благодат“ (1 Петрово 4:10). Най-голямото си осъществяване като личности в живота ще намерите, когато откриете своя уникален дар и способности и ги използвате, за да служите на другите и да прославят Господа.

Бог ми позволи да разбере този основен принцип преди да започна служение, докато работех още като инженер по космическите полети. Знаех, че Бог искаше да бъда негов посланик в Ханиуел, така че започнах сутрешно изучаване на Библията в съседната на кабинета ми зала за боулинг. Съобщението ми за изучаване на Библията беше окачено в офиса само от час, когато един колега, евреин, го свали от стената и ми го донесе с думите:

— Не можеш да водиш тук Исус — възрази той.

— Нямам друг избор — казах аз. — Всеки ден, когато влизам тук, Исус влиза заедно с мен — отговорът не му направи впечатление!

Един от хората, които дойдоха при Христос чрез това изучаване на Библията, стана запален евангелизатор. Той раздаваше брошури навсякъде. Когато напуснах Ханиуел, за да вляза в семинарията, той пое ръководството на събиранията.

Няколко месеца по-късно аз се върнах да посетя приятелите си в групата за изучаване на Библията.

— Помниш ли евреина? — попита ме водачът.

— Разбира се, че го помня — казах аз, като се сетих за неговата груба опозиция на нашето библейско изучаване.

— Ами той се разболя и едва не умря. Аз ходех в болницата при него и го посещавах всяка нощ. В крайна сметка го доведох при Христос

Бях завладян от възторг, когато разбрах, че съм станал духовен дядо. Чувството, че съм осъществил своя потенциал, ме въодушеви. И всичко това, защото започнах с една малка група за изучаване на Библията, където работех в послушание на думите на Павел: „Върши работата на благовестител, изпълни докрай службата си“ (2 Тимотей 4:5).

Бог е предвидил специално място на служение за всеки от нас. Изключително важно за теб е да разбереш точно къде е това място. Ключът е да откриеш онази роля, която заемаш, в която не можеш да бъдеш заменен, и да вземеш решение да поемеш тази роля. От петте милиарда хора на Земята например само ти изпълняваш тази уникална роля на съпруга, бащата, съпругата, майката или детето в твоя дом. Бог те е „посял“ там с особена задача да Му служиш, като служиш на семейството си в това обкръжение.

Освен това, само ти познаваш съседите си толкова добре. Ти изпълняваш уникалната роля на Христов представител там, където работиш. Това са твоите мисионерски полета, а ти си Божий работник, който Бог е определил, за да събира жетвата там. Най-доброто ти осъществяване като личност ще дойде, като приемеш и

заемеш уникалната роля, която Бог е приготвил за теб и дадеш най-доброто от себе си. За жалост толкова хора пропускат своето призвание в живота, докато търсят лична реализация в света. Открий своето място в Божието царство, като поемеш ролята на Христов посланик в света (2 Коринтяни 5:20).

#### **4. Удовлетворение. Ключова идея: Качество**

Удовлетворението идва от праведния живот и стремежа към качество във взаимоотношенията, услугите и продуктите, с които си обвързан. Целта ти трябва да бъде да можеш да повториш думите на Павел за лично удовлетворение от това, което Бог го бе призвал да върши: „Аз се борих в добрата борба, пътя свърших, вратата опазих“ (2 Тимотей 4:7).

Какво те кара да си недоволен от някого или нещо? Обикновено причината е в незадоволителното качество на взаимоотношенията, услугата или продукта. Често питам хората кога изпитват недоволство. Неизбежният отговор винаги е ниското качество на взаимоотношенията, извършената услуга или произведения продукт. Задоволството е въпрос на качество, а не на количество. Ще се чувстваш много по-удовлетворен, ако свършиш само няколко неща добре, отколкото ако свършиш много нещо, но безразборно и набързо. Ключът към личното удовлетворение не е в разширяване обхвата на твоите отговорности, а в задълбочаването им чрез стремеж за по-голямо качество.

Същото е вярно и за нашите взаимоотношения. Ако не си доволен от своите приятелства, може би си се раздал прекалено много. Соломон пише: „Човек, който има много приятели, намира в това погубването си; но има приятел, който се държи по-близо от брат“ (Притчи 18:24). Може да е приятно да познаваш много хора повърхностно, но всъщност ти е нужно да имаш няколко истински добри приятели, които държат на качествените връзки един с друг.

Точно това ни е оставил за пример и Господ. Той поучаваше множествата и обучи седемдесетте за служение, но най-голяма част от времето си отдели на 12 ученика. От тези дванадесет избра трима — Петър, Яков и Йоан — да бъдат с Него на планината на преображението, на Елеонския хълм и в Гетсиманската градина. И докато страдаше на кръста, Исус заръча на Йоан, може би най-близкия си ученик, да се грижи за майка му. Това е качествена връзка, а ние се нуждаем от удовлетворението, което може да ни дадат едни качествени взаимоотношения.

#### **5. Щастие. Ключова идея: Да искаш това, което имаш**

Представата на света за щастие е да имаш това, което искаш. Рекламите по Медисън Авеню ни казват, че се нуждаем от по-бърза кола, от сексапилен одеколон или ред неща, които са по-хубави, по-бързи или по-лесни за използване от тези, които вече притежаваме. Гледаме рекламите по телевизията, четем обявите по вестниците и ни се прииска да имаме най-последната мода, хита и луксозна дрънкулка. И не сме истински щастливи, докато не получим това, което искаме.

Божията идея за щастieto се обобщава от простата поговорка: „Щастлив е онзи, който иска това, което има“. Докато гледаме на нещата, които нямаме, ще бъдем нещастни. Но когато започнем да ценим това, което вече имаме, ще бъдем щастливи цял живот. Апостол Павел писа на Тимотей: „Благочестието със скромност е голяма печалба. Защото не сме внесли нищо в света, нито можем да изнесем нещо; но като имаме храна и облекло, нека бъдем доволни с това“ (1 Тимотей 6:6-8).

Всъщност ти вече притежаваш това, което може да ти даде вечно щастие. Имаш Христос. Имаш вечен живот. Обичан си от небесния Отец, който е обещал да снабди всички наши нужди. Нищо чудно, че Библията непрекъснато ни напомня да благодарим

(1 Солунци 5:18). Ако действително искаш да си щастлив, научи се да благодариш за това, което имаш, а не да ламтиш за това, което нямаш.

## **6. Удоволствие. Ключова идея: Искрена спонтанност**

Доколко умееш да се радваш като християнин? Някои хора смятат, че удоволствие е да отидеш в Дисниленд. Да, в Дисниленд можеш да прекараш доста интересно, но обикновено след това се връщаш напълно изтощен и със 100 долара по-малко.

Удоволствието е искрена спонтанност. Вероятно последния път, когато си се забавлявал истински, това е било едно спонтанно непредвидено събитие или дейност. Големите събития и скъпи мероприятия могат да бъдат интересни, но понякога с плановите си и разходите си извличаме от тях всичкото удоволствие. Много пъти съм прекарвал по-весело в един импровизиран бой с възглавници с децата си.

*Основна пречка да имаме удоволствия като християни е плътската ни тенденция да си придаваме вид.*

Тайната да се наслаждаваме на искрената спонтанност като християни се крие в премахването на пречките. Основна пречка за удоволствията ни като християни е плътската тенденция да си придаваме вид. Не искаме действията ни да изглеждат не на място или хората да ни помислят за по-лоши от другите, затова задушаваме своята спонтанност под образа на лъжливо приличие. Това представлява угаждане на хора, а апостол Павел намеква, че този, който угажда на хора, не е слуга на Христос (Галатяни 1:10).

Наистина ми харесва тази радост без задръжки, която виждам у цар Давид, който позна радостта от Божието присъствие. Той толкова се радваше, че ковчегът на завета се връщаше в Ерусалим, че скачаше и танцуваше пред Господа в тържество. Той знаеше, че в Божието присъствие има радост. Но Михала, неговата жена, сметна, че поведението му е неприлично за един цар и му го каза съвсем недвусмислено. Давид ѝ отвърна: „Пепел на устата ти, госпожо. Аз играя, за да угодя на Бога, а не на теб или някой друг. И ще продължа да играя, независимо дали ти харесва или не" (Мое перифразирание на думите от 2 Царе 6:21). Както се оказа, Михала получи Божието осъждане в случая, а не Давид (2 Царе 6:23). Ще разберете, че да угаждате на Бога е много по-приятно от това да угаждате на хората.

## **7. Сигурност. Ключова идея: Поглед към вечните неща**

Ключът за сигурността в твоя живот е въпросът умееш ли да разчиташ на вечните неща, а не на временните. Християните често изпитват несигурност, защото се осланят на временни неща, върху които не могат да упражняват контрол. Някои хора например разчитат на парите за материалната си сигурност, вместо да разчитат на Божието обещание да снабди всяка наша нужда. Къде беше най-сигурното място преди няколко години да държиш парите си? Спестяванията и заемните служби. Но много от тях банкрутираха и лъжливата сигурност, която имаха хората, инвестирали там, се разклати.

Сигурността идва само от инвестициите за вечността. Исус каза, че имаме вечен живот и никой не може да ни вземе от ръката Му (Йоан 10:27-29). Апостол Павел заяви, че нищо не може да ни отдели от Бога в Христос (Римляни 8:35-39) и че сме запечатани в Него чрез Святия Дух (Ефесяни 1:13, 14).

Каква по-голяма сигурност от тази? Когато се доверяваш на временни стойности и връзки, винаги ще бъдеш жертва на несигурността, защото тези неща често се провалят. Най-сигурен ще се чувстваш, когато се хванеш здраво за ценностите и връзките, които ще траят докато е жив Бог.

## **8. Мир. Ключова идея: Разрешаване на вътрешния конфликт**

Мир на Земята, благоволение към хората, това иска всеки. Но никой не може да гарантира външния мир, защото никой не може да управлява другите или обстоятелствата. Народите сключват и нарушават мирните договори с ужасяваща закономерност. Един мирен поход среща друг мирен поход и в крайна сметка двете групи се сбиват и налагат по главите с плакатите си. Семействата се оплакват, че у дома можело да има мир, само „ако той/ тя се промени“.

Ключът към мира е разбирането, че той е преди всичко вътрешен въпрос. Мирът с Бога е нещо, което вече имаш (Римляни 5:1). Това не е нещо, към което да се стремиш; то е нещо, което си получил при своето новораждане. Бунтът срещу Бога е приключил и вътрешният ти свят е завинаги в мир с Бога.

Мирът *на* Бога е това, което всеки ден трябва да присъства във вътрешния ни свят, макар в света отвън да бушуват бурите (Йоан 14:27).

Много неща могат да нарушат външния свят около теб, защото ти не можеш да контролираш всички обстоятелства и взаимоотношения. Но *можеш* да контролираш вътрешния свят на своите мисли, емоции и воля, като позволяваш на Божия мир да цари в сърцето ти всеки ден. Дори около теб да цари хаос, Бог е по-силен от всяка буря. На бюрото си държа една малка плочка с надпис: „Нищо не може да ми се случи днес, което Бог и аз да не можем да разрешим“. Личното хваление, молитва и общение с Божието Слово ни проправят пътя към Божия мир (Колосияни 3:15, 16; Филипяни 4:6, 7).

Често ми се случва, когато споделям тези важни осем точки на християнските ценности, да чуя: „Е, да, вярно е, но аз все пак вярвам, че...“ Според какво ще живеят такива хора: според това, което определят за вярно или това, в което „все пак вярват“? Винаги според последното — *винаги!* Това, в което вярваме, определя как ходим. Все едно, че състезател по голф казва: „Знам, че трябва да променя начина на държане на етика, за да не удрия топката настрани“. Но докато не се опита действително да промени начина на хващане, не можем да смятаме, че наистина вярва в това, което казва Действията разкриват в какво всъщност вярват хората.

Когато прегледа своя живот на вяра и сравни своята ценностна система с тези осем категории, откри ли причини твоите действия да се отклоняват от целта? Готов ли си да промениш ценностната си система, за да насочиш отново ходенето си с вяра към правилната посока?

## **ГЛАВА 9**

### **КАК МОЖЕШ ДА СПЕЧЕЛИШ БИТКАТА ЗА СВОЯ УМ**

Преди доста години Шели, съпруга на един студент от Талбот, присъства на моята лекция за духовните конфликти. По средата на курса тя ме спря във фойето и просто ми каза: „Вие си нямате представа от това, през което преминавам в моя живот“. Вярно, няхах представа. Насърчих я да продължи да идва и да прилага истините, които научаваше в живота си.

Към края на курса Шели ми връчи следното писмо:

Скъпи, Нийл,

Просто искам да Ви благодаря отново за начина, по който Бог Ви използва в този курс, за да настъпи промяна в живота ми. През последните две години животът ми бе една постоянна борба за управление на моя ум. Аз не осъзнавах какво е положението ми и властта ми в Христос, както и способността на Сатана да ме мами. Непрекъснато

изпитвах страх. Умът ми бе бомбардиран от враждебни, гневни мисли. Чувствах се виновна и се чудех какво не е наред с мен. Не разбирах с какви връзки бях обвързана до момента, когато дойдох в този курс

Винаги са ми казвали, че демоните нямат особено влияние върху християните. Но когато започнахте да описвате човек, комуто влияят демони, изпитах шок. Вие описвахте мен! За първи път през живота си аз мога да определя атаката на Сатана и да му се противопоставя. Вече не съм обхваната от страх и умът ми е не е толкова объркан. Както виждате доста съм развълнувана!

Когато чета Библията сега, се чудя как преди не съм виждала всичко това Но както знаете, тогава бях мамена.

Отново Ви благодаря много.

Шели!

Шели беше християнка много преди да дойде в моя курс Но ходенето ѝ с вяра е било осуетено от най-големия неприятел на вярата: ум, преследван от демонични мисли. Тя беше Божие дете наистина, но победено Божие дете, несъзнаваща жертва на измамника. Тя не знаеше каква е нейната самоличност в Христос и беше от ония, които „загиваха от нямаване знание" (Осия 4:6).

Шели е представител на неизброимо множество християни, които нямат знание и търпят поражение в ежедневието си. Те не разбират, че за техния ум се води битка Когато вярващите, които се намират в такава битка, разберат естеството на конфликта и осъзнаят, че могат да се преобразят чрез обновяването на умовете си, те преживяват свободата, за която писа Шели.

## **Божият път и човешкият път**

### **План А СХЕМА 9-А**

### **План Б**

Вярата е Божият начин да живеем, а разсъдъкът е човешкият начин, но вярата и човешката способност да разсъждава са често в конфликт. Не че вярата изключва разума, нито пък искам да кажа, че трябва да спреш да разсъждаваш. Напротив, Бог изисква от нас да мислим и да избираме. Бог е разумен Бог и той действа чрез нашите умствени способности. Проблемът е в това, че нашите способности да разсъждаваме са ограничени. Господ каза: „Понеже както небето е по-високо от земята, така и Моите пътища са по-високи от вашите пътища и моите помисли от вашите помисли" (Исаия 55:9). Не можем да открием Божиите помисли чрез човешките разсъждения, затова трябва да разчитаме на божествено откровение.

И така, можем да живеем според Божия път като действаме с вяра и това аз наричам план А.

Или да живеем според нашия път като действаме чрез нашите ограничени възможности да разсъждаваме и това наричам план Б. План Б се основава на нашата склонност да даваме рационално обяснение: „Не ми се струва това да е Божия път" или „Не го вярвам", и вървим пак по нашия път. Соломон ни насочва да живеем винаги според Божия път, като казва: „Не се облягай на своя разум (план А), а във всичките си пътища признай Него" (план Б) (Притчи 3:5, 6).

Силата на план А в твоя живот се определя от личното ти убеждение, че Божият път е винаги прав и от това доколко си посветен да Му се подчиняваш. Силата на план Б зависи от времето и енергията, които влагаш в мисли, които са противни на Божието Слово. Ти знаеш всъщност, че Божият път е най-доброто и смяташ да ходиш 100 процента с вяра. Но в момента, в който допуснеш в ума си мисли или идеи, които са

противни на Божието Слово, вече си установил план Б като резервен маршрут в случай, че план А се провали. В такъв случай си решил да следваш два противоположни плана, както е илюстрирано на схема 9-А.

Божият план например за твоя брак е една моногамна връзка за цял живот. Но да речем, че една християнка съпруга започне да си мисли: „Не знам дали този брак наистина ще устои. За всеки случай ще си намеря работа, за да си осигуря бъдещето.“ В момента, в който тя дори отчасти се посвети на план Б, тя отнема нещо от цялостното си посвещение на план А за своя брак. Колкото повече мисли за план Б, толкова по-големи са шансовете той да ѝ потрябва.

Аз нямам план Б за своя брак — никакъв. Аз съм се посветил на Джоан до края на живота си — точка. Дори не допускам мисъл, която противоречи на посвещението ми към нея. Такива мисли са опасни, защото отклоняват от Божия план за 100 процентово посвещение.

Колкото повече време и енергия отделяш за размишление върху собствените си планове, толкова по-малко време и енергия ще имаш, за да търсиш Божия план. Ще започнеш да сновеш насам-натам между признаването на Божия план и разчитането на твоите собствени разбирания. Яков нарича такъв човек колеблив, „непостоянен във всичките си пътища“ (Яков 1:8). Когато започнеш да се двоумиш между Божия план А и твоя план Б, духовното ти израстване спира, не можеш да достигнеш духовна зрелост в Христос и във всекидневния ти живот като християнин се появяват разбитите илюзии, обезкуражаването и поражението.

Откъде идват мислите на план Б? Има два основни източника.

Първо, твоята плът все още ражда хуманистични мисли и идеи. Твоята плът е онази част от теб, тренирана да живее независимо от Бога преди да станеш християнин. По онова време в живота ти изобщо не е съществувал план А; ти си бил отделен от Бога, не си познавал Неговите пътища и си бил решен да успееш и да преживееш чрез собствените си възможности.

Когато си се новородил, Бог ти е дал ново естество и ти си станал нов човек, но никой не е натиснал копчето за „ТРИЕНЕ“ на твоя ум. В своята нова вяра ти доведе със себе си и всички навици и плътски начини на мислене от план Б. Така че макар новата ти същност да желае да живее в подчинение на Бога и да следва план А, плътта ти упорито те дърпа към пътя на план Б в живот, независим от Бога.

Второ, има личност, която действа активно в света днес и се противопоставя на план А в Божието творение човека още от Едемската градина. Сатана и неговите демони активно се опитват да те отклонят от твоя живот на вяра, като стоварват върху ума ти неговите мисли и идеи. Той е неуморен в опитите си да установи отрицателни, светски модели на мислене в твоя ум, които на свой ред ще се опитват да произведат отрицателни светски начини на поведение.

Същността на битката за твоя ум е конфликтът между план А, живот по Божия път чрез вяра, и план Б, живот по човешкия път в следване на светските импулси, плътта и дявола. Може да ти се струва, че си безпомощна жертва в тази борба, като шайба в хоккеен мач, която противниковите отбори мятат и блъскат насам-натам. Ти си обаче всичко друго, но не и безпомощен. Всъщност ти си този, който определя победителя във всяка престрелка между план А и план Б.

### **Крепостите са основната цел на нашата борба**

Природата на борбата е изразена много ясно във 2 Коринтяни 10:3-5: „Защото, макар да живеем в плът, ние не воюваме по плът. Защото оръжията, с които воюваме, не са плътски, а са силни пред Бога за събаряне на крепости. Понеже събаряме помисли

и всичко, което се издига високо против познанието на Бога, и пленяваме всяка мисъл да се покорява на Христос."

Първото нещо, което трябва да знаеш за битката за твоя ум, е, че тя не се води в сферата на човешките хитрости или способности. Не можеш да надхитриш или пребориш с мускули самичък плътта или дявола. Твоите оръжия трябва да бъдат „силни пред Бога", ако искаш да победиш в духовната борба.

Основните цели, които трябва да събориш, са „крепостите" в твоя ум. Версията на „Кинг Джеймс" превежда тази дума като укрепление. Укрепленията са тези отрицателни мисли, които се връзват в ума ни или чрез повторение във времето, или чрез някакъв болезнен случай. Как се установяват тези крепости в нашите умове? Обикновено те са резултат от редица незначителни стъпки, които ни отклоняват от Божия план за нас и ни забъркват в план Б.

### ***Стимулът на заобикалящия свят***

Ти бе създаден със замисъла да живееш в общение с Бога и да изпълняваш Неговите намерения, но се роди физически жив и духовно мъртъв в един враждебен свят (Ефесяни 2:1, 2). Преди да дойдеш при Христос, всички твои стимули идваха от този заобикалящ свят. Всеки ден това обкръжение ти е оказвало влияние и те е програмирало да действаш според него.

Светските стимули, на които си бил изложен, са били както кратки, така и продължителни. Кратките стимули включват отделни събития, ситуации, места или лични срещи, които си имал. Влияние са ти оказвали и книгите, които си четял, филмите, които си гледал, музиката, която си слушал и болезнените събития, през които си минавал или на които си бил свидетел, като пътно произшествие или смърт в семейството. Ти си научил някакъв начин (който може да е бил или да не е бил Божия начин) да се справяш с тези ситуации и да разрешаваш конфликтите, произтичащи от тях.

*Същността на всяко изкушение е поканата да заживееш независимо от Бога и да задоволяваш законните си нужди в света, плътта или дявола, а не в Христос.* Продължителните стимули се състоят от дълготрайното въздействие на твоята среда, като влиянието на семейството ти, добрите и лошите приятели, квартала ти, учителите ти и работата ти. Ако си израснал в нехристиянско обкръжение, ти си си изградил философия за това как да преживяваш, да се справяш и успяваш в този свят без Бога. Когато си станал християнин, греховете ти са били измити, но предразположението ти да мислиш и да постъпваш по определен начин, придобит при адаптацията ти към средата, е останало издълбано в твоята плът. Същност можеш да станеш новороден християнин и да продължиш да живееш на основата на онзи начин на живот, който си си изградил, когато си живял отделен от Бога. Ето защо апостол Павел настоява да се преобразяваме чрез обновяването на нашите умове (Римляни12:2).

### ***Изкушението***

Винаги, когато имаш стимул да действаш според план Б, а не според Божия план А за твоя живот, ти преминаваш през изкушение. Същността на всяко изкушение е поканата да живеем независимо от Бога и да задоволяваме законните си нужди в света, плътта и дявола, а не в Христос. Тук се води голямата битка. И Сатана знае точно кое копче да натисне, за да те изкуши да тръгнеш независимо от Христос. Той е наблюдавал поведението ти години наред и знае кои са слабите ти места и точно там те напада. Изкушенията, които идват до теб са уникални — според твоите слаби места.

### ***Обмисляне и избор***

В момента, в който до теб дойде изкушението да удовлетвориш нуждите си в света, а не в Христос, ти си на прага на едно решение. Ако не решиш веднага да „плениш“ тази мисъл „да се покорява на Христос“ (2 Коринтяни 10:5), ще започнеш да я обмисляш като вариант. А ако започнеш да мислиш върху нея и да я въртиш в ума си, веднага чувствата ти ще се повлияят и вероятността да се поддадеш на това изкушение се увеличава.

Срещнах една хумористична история в картинки, която илюстрира последствията от обмислянето на една изкушаваща мисъл, когато не я отхвърлим веднага. Кети е на отслабваща диета, но има проблеми с нея. Забележете как неконтролираните ѝ мисли я носят напред като отскубнал се товарен влак:

Картинка 1: Ще се поразходя малко, но няма да влизам в супера.

Картинка 2: Ще мина покрай супера, но няма да влизам вътре.

Картинка 3: Ще вляза в супера, но няма да минавам покрай щандовете с бонбони.

Картинка 4: Ще погледна бонбоните, но няма да вземам.

Картинка 5: Ще си взема, но няма да си купувам бонбон.

Картинка 6: Ще си купя, но няма да го отворя.

Картинка 7: Ще го отворя, но няма да го помирисвам

Картинка 8: Ще го помириша, но няма да го опитвам.

Картинка 9: Ще го опитам, но няма да го изяждам.

Картинка 10: *Ам, ам, ам, ам.*

Писанията ни учат, че Бог е предвидил изходен път от всяко изкушение (1 Коринтяни 10:13). Но както виждаме от илюстрацията с Кети, изходният път е още в първата картинка, в самото начало. Всъщност Кети губи борбата още с решението да се разходи. Ако не поемеш контрол над изкушението още в „първата картинка“, рискуваш да позволиш на изкушението да контролира теб. Рядко християнинът успява да се върне назад, след като веднъж е насочил волята си по план Б.

Да си представим мъж, който вижда порнографска снимка и тя го привлича към похот. Той има възможността да отвърне, като каже нещо подобно: „Отношенията ми с греха са приключили. Мога да не се поддавам на това. Решавам още сега да пленя тази мисъл да се покорява на Христос Няма да гледам повече насам и няма да мисля за това.“ Отдалечава се от снимката веднага и избягва от похотливите мисли.

Но ако се поколебае още в началото, продължи да гледа снимката и започне да фантазира, той ще отприщи една емоционална лавина, която произвежда физическа реакция и възпирането става много трудно. Той трябва да плени изкушаващата мисъл още в първия момент, иначе най-вероятно тя ще плени него.

### ***Действие, навик и крепост***

След като с обмислянето на изкушаващата мисъл ти си отприщил емоционалната реакция, която води до избор от план Б, ще започнеш да действаш според този избор и ще промениш цялостното си поведение. Може да мразиш действията си и да претендираш, че не си отговорен за това, което вършиш. Но всъщност ти *си* отговорен за действията си на този етап, защото не си успял да плениш изкушаващата мисъл още с появата ѝ на прага на твоя ум.

Хората, които изследват човешкото поведение, казват, че ако продължиш да повтаряш едно действие шест седмици, ще установиш навик. А ако упражняваш този навик достатъчно дълго, той ще се превърне в крепост. А укрепи ли се веднъж в ума ти една крепост от мисли и реакции, способността ти да избираш и действаш противоположно на този модел е практически сведена до нула.

Както стимулите на околната среда, така и крепостите в ума, са резултат на кратка среща или продължително въздействие. Да вземем например една жена, която изпада в дълбока депресия с чуването на звук от сирена. Оказва се, че когато преди 20 години са я изнасилили, в далечината се е чувал звукът на сирена. В седмиците и месеците след изнасилването звукът на сирената е предизвиквал болезнени спомени. Вместо да разреши конфликта, тя преживява трагедията в своя ум, като задълбочава емоционалните белези и утвърждава в себе си един модел на мислене, от който не може да избяга. Това е една крепост.

Други крепости са резултат на преобладаващ модел на мислене и реагиране. Представете си три момчета — на възраст 18, 13 и 9, — чийто баща става алкохолик. Когато бащата се връща вечер у дома пиян и враждебно настроен, най-големият син е достатъчно голям, за да се защитава. Той казва на баща си: „Само ме докосни, пиянищо, и ще си имаш проблеми“.

Средният син не може да се противопоставя физически на баща си, затова става класическия пример на лицемера, като се опитва да го успокои. Той го поздравява със „Здравей, тате. Добре ли си? Искаш ли нещо? Да повикам ли някого?“

Най-младият син е просто уплашен до смърт. Когато татко се върне в къщи, той избягва преди да го забележат и се скрива в килера или под леглото. Гледа да не се мярка пред баща си и избягва всякакви конфликти. Колкото по-дълго продължават да действат трите момчета в своя модел на защитна реакция срещу враждебния си баща, алкохолик, толкова по-стабилни стават моделите им на поведение. Десет години по-късно, когато тримата младежи срещнат враждебно отношение, как мислите ще реагират? Големият ще се нахвърли да се бие, средният ще се опитва да успокоява, а малкият ще избяга. Така са се научили да се справят с враждебността. Дълбоко вкорененият им начин на мислене и реагиране е оформил в умовете им крепости.

Враждебността е една крепост. План А от Бога ни учи и променя характера ни, за да обичаме неприятеля, да се молим за него и да обръщаме другата буза. Ако не можеш да се отучиш да заплашваш или да се заяждаш в сложните ситуации, това означава, че така си се научил да се справяш в живота и реакцията ти от план Б се е укрепила и е станала крепост.

Чувството за малоценност е крепост. План А казва, че си Божие дете, светия, и не стоиш по-ниско от никого. Ако постоянно се отдръпваш от хората, защото се чувстваш по-малоценен от тях, това е защото светът, плътта и дяволът са издълбали с годините в ума ти бразда на негативно мислене според план Б.

Манипулирането на другите е една крепост. Имаш ли чувството, че трябва да управляваш другите и обстоятелствата в живота си? Почти невъзможно ли ти е да предоставиш на Бога разрешаването на даден проблем и да не се тревожиш? Някъде в миналото си ти си развил начин на контрол, който сега управлява теб. Това е крепост. Хомосексуалността е крепост. В Божиите очи хомосексуалисти няма. Той ни е създал мъж и жена. Но има хомосексуално поведение, чието начало обикновено можем да открием в миналия отрицателен опит с родителите или секса. Такъв опит е накарал отделни хора да се съмняват в сексуалната си принадлежност и са започнали да вярват лъжата за своята сексуална самоличност.

Анорексията и булимията са крепости. Ето една жена с тегло 45 килограма, която стои пред огледалото и се смята за дебела. Виждали ли сте по-очевидна измама от тази? Тя е жертва на отрицателен начин на мислене за себе си, който се е врязал в ума ѝ и направлява всички нейни дейности, свързани с тялото ѝ и правилното хранене.

Всяко потрепване на тялото, насочващо мислите и действията ти в отрицателна посока според план Б, е крепост в ума. Всяка отрицателна мисъл или действие, които не можеш да контролираш, произлизат от крепостта. Някъде в миналото съзнателно или

несъзнателно си установил начин на мислене и поведение, които сега те управляват. Не смятай, че просто като сложиш Божието всеоръжие на този етап, ще разрешиш дилемата. Тези крепости вече са укрепени и затвърдени.

### **За да спечелиш битката за своя ум, ти се нуждаеш от стратегия**

Ако крепостите в твоя ум са резултат от условията, то ти можеш да създадеш нови условия, като обновиш своя ум. Можем да се отучим от всичко, което сме заучили. Във всеки случай това е пътят за обновление на Новия Завет. Чрез проповедите от Божието Слово, изучаването на Библията и лично израстване ти преставаш да се съобразяваш с този свят и се преобразяваш чрез обновяването на ума си (Римляни 12:2).

Ако опитът ти от миналото е бил духовно или емоционално опустошителен, среща със съветник или група за взаимопомощ като Асоциацията на възрастните деца на алкохолици, ще ти помогнат да се преобразиш. Тъй като някои от тези крепости са мисли против познанието на Бога (2 Коринтяни 10:5), като начало трябва да се научиш да познаваш Бога като любящ баща и себе си като прието Негово дете.

Но в ума ти минават всякакви мисли, също и тези, които са остатък от старите условия. Ти не воюваш само срещу света и плътта. Срещу теб се е изправил и дяволът, който замисля как да изпълни ума ти с мисли, противни на Божия план за теб.

Забележи как апостол Павел използва думата „мисли“ (поета) във 2 Коринтяни във връзка с дейността на Сатана. Ние видяхме вече във 2 Коринтяни 10:5, че „плениваме всяка мисъл (поета) да се покорява на Христос“. Защо се налага да пленяваме тези мисли? Защото са мисли на неприятеля.

Във 2 Коринтяни 3:14 и 4:3, 4 апостол Павел разкрива, че Сатана е виновен за духовното ни закоравяване и слепота в живота ни като невярващи: „Но техните умове (поета) бяха заслепени... за невярващите, чиито умове (поета) е заслепил богът на този свят“. Във 2 Коринтяни 11:3: „Но се боя да не би както змията измами Ева с хитростта си, така и вашите умове [поета] да се покварят и да отпаднат от простотата, която дължите на Христос.. Неговите (на Сатана) замисли (поета) не са ни неизвестни.“ *Ако Сатана може да вложи в ума ти мисъл — а той може — не е толкова трудно за него да те накара да си мислиш, че идеята е дошла от теб.*

Стратегията на Сатана е да вложи мислите и идеите си в твоя ум и да те измами да повярваш, че това са твои идеи. Това се случи и с цар Давид. Сатана „подбуди Давид да преброи Израел“ (1 Летописи 21:1), дело, което Бог бе забранил, и Давид послуша съвета на Сатана. Дали Сатана дойде при Давид един ден и му каза: „Искам да преброиш Израел“? Съмнявам се. Давид бе човек, който се подчиняваше на Бога, и едва ли би послушал Сатана. Но да речем, че Сатана е подхвърлил идеята в ума на Давид в първо лице единствено число? Да речем, че мисълта е дошла при Давид в този вид: „Трябва да знам колко голяма е армията ми, защо да не преброя войниците си?“

Ако Сатана може да вложи в ума ти мисъл, — а той може — не е толкова трудно за него да те накара да мислиш, че идеята е дошла от теб. Ако знаеше, че това е идея на Сатана, би я отхвърлил, нали? Но когато представя предложението си като твоя идея, по-вероятно е да се съгласиш. Това е основният му метод на измама.

Едва ли Юда е осъзнавал, че Сатана е вложил в него идеята да предаде Исус (Йоан 13:2). Вероятно мисълта е дошла при него като начин да предизвика Исус да спаси Израел от римското владичество. Ананий и Сапфира може би са смятали, че само тяхна е идеята да задържат част от парите за дарението, като в същото време привлекат вниманието и одобрението на другите, заблуждавайки ги, че дават всичко. Ако са знаели, че това е идея на Сатана, вероятно нямаше да постъпят по този начин (Деян. 5:1-3).

Един от студентите ни в Талбот доведе при мен за съвет Тина. Тина преминаваше през огромни емоционални трудности в резултат на невероятно минало. Като дете и девойка присъствала на принасяния в жертви и ритуално насилие, била изнасилвана много пъти от баща си, брат си и приятеля на брат си. Гледала как принасят в жертва с изгаряне малкото ѝ кученце в поклонение пред Сатана.

Начинът ѝ да избяга от своето минало бил занимания в сферата на психологията. Завършила университет и се опитала да се запише в програма за докторат. Но личният ѝ живот бил напълно объркан.

Казах на Тина, че Исус Христос може да я освободи, ако отвори сърцето си пред Него.

— Желаете ли да вземеш това решение да следваш Христос? — я попитах накрая. Тя поклати глава.

— По-нататък.

Но след като бях чул историята на Тина, подозирах какво става в нейния ум.

— Тина, чуваш ли в ума си мисли, които ти казват „Ако се съгласиш, ще бъдеш убита“?

— Да — отвърна Тина, пребледняла от шок и учудване.

— Това е лъжа, Тина, а Сатана е бащата на лъжите.

Прочетох ѝ още неща от Божието Слово и след десет минути тя предаде сърцето си на Христос.

Ако Сатана успее да те накара да вярваш на лъжата, той ще управлява живота ти. Ако не успееш да плениш някоя мисъл да се покорява на Христос, а я повярваш, Сатана ще те управлява.

Изобличи лъжата и печелиш битката

Силата на Сатана е в лъжата. Исус каза: „Дяволът... беше от началото човекоубиец и не стоеше в истината; защото в него няма истина. Когато говори лъжа, от своето си говори, защото е лъжец и на лъжата баща" (Йоан 8:44). Сатана няма сила над теб, освен тази, която му дадеш, като не успееш да плениш всяка мисъл и повярваш на лъжите му.

Мога само да предполагам колко измама броди сред християните днес В моето служение се срещам с тази измама почти на всяка среща с хора с проблеми. Много християни, с които разговарям, чуват в ума си гласове, но се страхуват да кажат за тях на някого, да не би другите да ги сметнат за душевно болни. Повечето християни, които срещам, са преследвани от мъчителни мисли, които оказват отрицателно влияние на личното им общение с Бога. Но много рядко те осъзнават, че тези отклоняващи мисли дават отражение върху битката, която се води за техния ум, макар апостол Павел да ни е предупредил: „Духът изрично казва, че в по-късните времена някои ще отпаднат от вярата и ще слушат измамни духове и демонични учения" (1 Тимотей 4:1).

Тъй като основното оръжие на Сатана е лъжата, твоята защита срещу него е истината. Победата над Сатана не е въпрос на сила, тя е въпрос на истина Когато разобличиш лъжата на Сатана с Божията истина, силата му се пречупва Ето защо Исус каза: „И ще познаете истината, и истината ще ви освободи" (Йоан 8:32). Ето защо Той се молеше: „Не се моля да ги вземеш от света, а да ги пазиш от лукавия... Освети ги чрез истината, Твоето слово е истина" (Йоан 17:15, 17). Ето защо първата част от всеоръжието, което споменава апостол Павел, за да устоим на хитростите на дявола, е „истина през кръста" (Ефесияни 6:14). Лъжата на Сатана не може да устои пред истината, както нощната тъмнина не може да устои пред изгряващото слънце.

Какъв е твойт дял в борбата? Първо, трябва да се преобразяваш чрез обновяването на ума си (Римляни 12:2). Как обновяваш ума си? Като го изпълваш с Божието Слово. За да спечелиш битката за ума си, трябва да позволиш в сърцето ти да

„царува Божият мир" (Колосяни 3:15) и „нека Христовото слово да се вселява във вас богато" (Колосяни 3:16). Колкото повече се изпълва умът ти с Божието Слово, толкова по-подготвен ще бъдеш, за да разпознаваш лъжата и да я пленяваш.

Второ, апостол Петър ни насочва да подготвим умовете си за действие (1 Петрово 1:13). Отърви се от безплодните фантазии. Само да си представяш как правиш нещо и в същото време да не правиш нищо е опасно. Ще изгубиш представа за реалността. Но ако си представяш как се подчиняваш на истината, можеш да подтикнеш себе си към плодоносен живот — стига да следваш с действията си своите представи.

Трето, пленявай всяка мисъл да се подчинява на Христос (2 Коринтяни 10:5). Упражнявай се да мислиш в първия момент, в първата картинка. Преценявай всяка мисъл с истината и не давай място на лъжите.

Четвърто, обърни се към Бога. Когато посвещението ти към план А е разколебано с мисли от план Б — мисли на света, плътта и дявола — кажи го на Бога в молитва (Филипийци 4:6). Като правиш така, ти признаваш Бога и излагаш своите мисли пред Божията истина. Твоето лицемерие ще се стопи и „Божият мир, който превъзхожда всеки разум, ще пази сърцата ви и мислите (поета) ви в Исус Христос" (стих 7).

Ето един прекрасен пример за това, какво може да се случи с един християнин, когато Божията истина превземе крепостите в ума.

Джийни е красива и талантива жена на двадесет и няколко години. Като активна християнка от 13 години тя пее в професионална група, пише песни, води хвалението в църквата си и води група за изучаване на Библията.

Джийни наскоро посети една от моите конференции. Когато я видях да ми се усмихва от стола си, все още не знаех, че страда от булимия и е в плен на крепостите на храната и страха в продължение на 11 години. Когато оставала вкъщи сама, ставала жертва на лъжите на Сатана за храната, външността си и личната си стойност и това продължавало с часове. Толкова се страхувала, че когато мъжът ѝ отсъствал през нощта, спяла на дивана с всички запалени светлини. Посещавала консултациите на психолози, но без резултат. През всичкото време смятала, че мислите, които я карали да повръща насила, идвали от самата нея в резултат на мъчително изживяване от детството.

Докато говорех на конференцията за крепостите, които трябва да паднат, случайно погледнах към Джийни — съвсем несъзнателно — и казах:

„Всеки човек с проблеми в храненето, когото познавам, е жертва на такава крепост, основана на лъжите на Сатана".

„Нямате си представа какво влияние оказва това изречение на живота ми", каза ми тя на следващата сутрин. „През всичките тези години аз се борех със себе си и внезапно разбрах, че моят неприятел съм не аз самата, а Сатана. Това беше най-дълбоката истина, която бях чувала някога. Сякаш в продължение на 11 години съм била спяла и изведнъж съм прогледнала. През целия път към къщи плаках. Когато снощи същите мисли се върнаха, просто ги отхвърлих заради истината. За първи път от години насам можах да си легна без да повръщам."

Две седмици по-късно, Джийни ми изпрати тази бележка:

Скъпи д-р Андерсън,

Не мога да Ви опиша всички прекрасни неща, които Господ направи за мен чрез истината, която споделихте на конференцията. Моите взаимоотношения с Господа са много по-различни. Сега, когато знам кой е неприятелят и че имам победа в Христос, моята благодарност към нашия мощен и милостив Спасител е *истинска*. Не мога да слушам песните за Него без да плача. Едва не се разплаквам от радост, докато водя

другите в преклонение пред Господа. Истината ме направи свободна в моя живот с Христос

Сега стиховете просто ми говорят от страниците на Библията, докато преди всичко беше замъглено пред погледа ми. Нощем спя без страх, дори когато съпругът ми отсъства. Мога да бъда у дома с кухня, пълна с храна, без да се безпокоя. Когато пред мен се изправи изкушение или лъжа, мога да се боря с нея чрез истината. За първи път през живота си имам чувството, че имам истинско общение с Господа. То не е вече резултат на думите на моя пастор или опит да имитирам живота на някой християнин... То е мое! Започвам да разбирам колко могъщ е Святият Дух и колко безпомощна съм без молитва. Копнея за Святия Дух.

Благодаря Ви за изпълненото с Божия сила и истина слово.

Искрено в Христос,

Джийни

Ако си мислиш, че свидетелството на Джийни за новата ѝ свобода в Христос е нещо уникално, лъжеш се. Победата в битката за твоя ум е неоспоримото наследство на всеки, който е в Христос.

## ГЛАВА 10

### ТРЯБВА ДА СИ ЧЕСТЕН, ЗА ДА СИ В ПРАВИ ОТНОШЕНИЯ С БОГА

Срещнах Дейзи по времето, когато току-що бях завършил семинарията, докато служех към студентската група на една много голяма църква. Тя бе на 26 години, завършила педагогика в университета, но изглеждаше като хипи от 60-те години. Носеше износени дънки и ходеше боса, а в ръцете си държеше доста използвана Библия.

Дейзи ходеше на църква нередовно, но посещаваше групата от жени за изучаване на Библията. Беше потърсила съвет от водача на групата няколко пъти за многото си проблеми. Но когато ръководителката разбрала, че Дейзи е регистрирана три пъти през последните пет години за параноична шизофрения, се почувствала напълно неспособна да ѝ даде съвет. Затова помоли мен да се срещна с Дейзи. Макар да няха официално образование в тази област на съветването, съгласих се да поговоря с нея.

Когато Дейзи ми разказа историята си, вече не помнеше всички подробности от последните няколко години. Опитах се да ѝ дам няколко прости психологически теста, но тя не се справи с тях. Към края на нашата среща, се чувствах отчаян, защото няха никаква представа как да ѝ помогна. Казах ѝ:

— Искам пак да се срещнем, но междувременно трябва да се присъединиш към тази църква и да се подчиниш на нейния авторитет.

Още щом изрекох тези думи, Дейзи скочи и се запъти към вратата.

— Трябва да се измъкна от тук — изсумтя тя. Инстинктивно извиках след нея.

1. Дейзи, Исус Господ ли е в живота ти?

Тя се извъртя рязко и изсъска през зъби:

— Питай Исус кой ми е Господ. После излезе с трясък навън.

Тръгнах след нея по коридора и продължих да я питам дали Исус е неин Господ. Всеки път тя ми отговаряше да питам Исус кой е нейният Господ. Накрая я хванах и отново я попитах:

— Дейзи, Исус твой Господ ли е?

Този път тя ме погледна с напълно изменено изражение.

— Да, — въздъхна тя.

— Можем ли да се върнем в кабинета ми и да поговорим за това? — попитах аз, без да съм сигурен какво ще й казвам точно.

— Разбира се, — съгласи се тя.

Когато се върнахме в кабинета ми, аз й казах:

— Дейзи, съзнаваш ли, че за ума ти се води борба?

Тя кимна.

— Говорил ли е някой за това с теб по-рано?

— Никой, с когото съм разговаряла, не е повдигал въпроса. Или не знаеха какво става вътре в мен, или се страхуваха да се справят с проблема — призна тя.

— Е, ние ще поговорим за това и ще се справим с проблема — уверих я аз. — Готова ли си да го направиш с мен?

Дейзи се съгласи. Започнахме да се срещаме веднъж седмично. Предположих, че проблемите й са резултат на морален неуспех в живота й или връзка с окулта — потърпевша или участничка. Затова я разпитах относно моралната област и открих, че там няма проблеми. Попитах я дали е била замесена с окулта. Дори не беше чела и книга на тази тема. Вече си блъсках главата, защото нямаше никаква представа кой е източникът на нейните толкова сериозни и очевидни духовни проблеми.

Един ден започнахме да говорим за семейството й. Тя ми описа как баща й, известен педиатър в околността, се развел с майка й и избягал с една медицинска сестра. Майката на Дейзи и другите членове на семейството дали открит израз на омразата си и отчаянието. Но Дейзи, единствената християнка в семейството, смятала, че трябва да бъде добро свидетелство. Била твърдо решена да представлява любящата, помирителна дъщеря. Така че мълчала, а в същото време емоциите й я раздирали отвътре.

— Нека поговорим за баща ти — предложих аз.

— Няма да говоря за баща си — изсъска тя. — Ако ще говорим за баща ми, излизам си.

— Почакай малко, Дейзи. Ако не можеш да говориш за баща си тук, къде можеш да говориш за него? Ако не можеш да се справиш с този проблем тук, къде ще се справиш с него?

Намерих два пасажа от Библията, които прибавиха значителен напредък в объркания живот на Дейзи. Първият бе Ефесяни 4:26, 27: „Гневете се, но не съгрешавайте; слънцето да не залезе в разгневяването ви; и не давайте място на дявола“. Дейзи никога не беше изповядала този гняв който я тормозеше, и тъй като потискаше гнева си, вместо да се справи с него, тя даваше на дявола възможност, „вратичка“ буквално, място в живота си.

Вторият пасаж бе 1 Петрово 5:7, 8: „И всяка ваша грижа възложете на Него (Бога), защото Той се грижи за вас. Бъдете трезви, бъдете бдителни защото вашият противник, дяволът, обикаля като ревящ лъв и търси Кого да погълне“. Вместо да предаде всичките си тревоги във връзка с баща си на Господа, Дейзи се бе опитвала да бъде духовна, като ги прикрие. Като не бе възлагала на Бога вътрешните си борби, Дейзи се бе превърнала в лесна плячка за дявола.

Дейзи започна да превъзмогва проблема с нерешените чувства спрямо баща си и да работи по въпроса за простителността, който беше ядката на проблема. След няколко месеца това младо момиче, което психиатрите бяха обявили за непоправим случай, направи огромен прогрес и започна да работи в служението с децата в нашата църква.

### **Емоциите разкриват начина ти на възприемане**

Твоите емоции играят основна роля в процеса на обновяването на ума. В най-общ смисъл твоите емоции са продукт на мисловния ти живот. Ако не мислиш правилно, ако умът ти не се обновява, ако нямаш правилна представа за Бога и

Неговото Слово, това ще се отрази и на емоционалния ти живот. И ако не разбереш сигнала на своите емоции, ставаш бавно движеща се цел за Сатана както Дейзи.

Една от най-добрите илюстрации на отношението между представи и емоции намираме в Плачът на Еремия, 3 глава. Забележете израза на отчаяние у Еремия, когато неправилно си представя, че Бог е против него и че Бог е причина за физическите му проблеми: „Аз съм човекът, който видях скръб от тоягата на Неговия гняв. Той ме е водил и завел в тъмнина а не във виделина. Навярно против мене обръща повторно ръката Си всеки ден. Застари месата ми и кожата ми; строши костите ми. Издигна против мене укрепления; и окръжи ме с горест и труд Тури ме да седна в тъмнина като отдавна умрелите" (стихове 1-6).

Чуйте чувствата му на страх, като на хванато в клопка животно-„Обгради ме, та не мога да изляза; отегчи веригите ми. Още и когато викам и ридая, отблъсква молитвата ми. Огради с дялани камъни пътищата ми - изкриви пътеките ми. Стана ми като мечка в засада, като лъв в скришни места. Отби настрана пътищата ми и ме разкъса; направи ме пуст., рекох: „Погина увереността ми и надеждата ми като отдалечена от Господа" (ст. 7-11, 18).

Ако надеждата ти бе в Бога и тези думи бяха вярно описание на Бога, вероятно и ти щеше да се чувстваш обезсърчен. Какъв бе проблемът на Еремия? Неговата представа за Бога бе далеч от истината. Бог не беше причината за страданието му. Не Бог го караше да върви в тъмнина. Бог не е диво животно, което чака да изяде някого. Но Еремия не мислеше правилно, нямаше правилна представа или неправилно тълкуваше обстоятелствата, затова и не се чувстваше добре, не реагираше правилно.

Но точно тогава, изненадващо, Еремия започна да пее нова песен: „Помни скръбта ми и изпъждането ми, пелина и жлъчката. Душата ми, като ги помни непрестанно, се е дълбоко смирила. Обаче това си наумявам, поради което имам и надежда: Че по милост Господна ние не се довършихме, понеже не чезнат щедростите Му. Те се подновяват всяка заран; голяма е твоята вярност. Господ е дял мой, казва душата ми; затова ще се надявам на Него" (стихове 19-24).

Какъв обрат! Променил ли се е Бог? Променили ли са се обстоятелствата на Еремия? Не. Представата му за Бога се е променила и емоциите му следват веднага.

Ти не се влияеш толкова от околната си среда, колкото от представата си за околната си среда. Събитията в живота не определят кой си, Бог определя кой си, а интерпретацията, която даваш на събитията в живота определя доколко ще се справяш с трудностите в живота. Често сме склонни да кажем: „Той ме вбеси!" или „Не бях потиснат, докато тя не влезе!" Все едно че казваме: „Не мога да контролирам своите емоции и воля". Всъщност ние имаме много малък контрол над емоциите си, но имаме контрол над мислите си, а мислите ни определят нашите чувства и реакции. Ето защо е толкова важно да изпълваш ума си със знанието за Бога и Неговото Слово. Трябва да виждаш живота от Божията перспектива и да откликваш съответно.

Ако това, в което вярваш, не отразява истината, то това, което чувстваш, също не отразява истината. Да кажеш на някого, че не бива да се чувства така, както се чувства, е прикрито отхвърляне. Той едва ли може да направи нещо за чувствата си. Действителният проблем е неправилната му представа за ситуацията, която го кара да се чувства по този начин.

Да предположим например, че мечтата ти да притежаваш собствен дом е в ръцете на дружество за заемане на пари, което разглежда молбата ти за заем. Всички твои приятели се молят заемът да бъде одобрен. Но когато се връщаш вкъщи една вечер, намираш известие, записано на телефонния секретар, че не са те одобрили. Къде ще се намериш емоционално само след няколко секунди? На дъното!

Да речем, че се подготвяш да съобщиш на съпругата си лошата новина, че мечтаният дом е все още само мечта. Обаче чуваш следващото съобщение по телефонния секретар, което ти казва, че първото съобщение е било грешка. Все пак са те одобрили! Къде ще се намираш емоционално сега? На върха! Това, в което вярваше отначало, не отразяваше истината, така че и чувствата ти тогава не отразяваха действителността.

Представи си, че посредникът за недвижими имоти, който знае, че молбата ти е одобрена, минава да те поздрави преди да си чул още второто съобщение. Той очаква да те намери много радостен, но вместо това, те вижда отчаян. „Защо си тъжен? Трябва да си щастлив.“ Но насърчителните му думи са безсмислени, докато не ти каже истината за твоя заем.

Редът, който дава Писанието, е да познаеш истината, да я повярваш, да ходиш в нея и да позволиш емоциите ти да бъдат продукт на твоето послушание. Точно това се опитваше да каже Бог на Каин в Битие 4:5, 7. Ако вярваш на чувствата си, а не на истината, как ще ходиш? Така непостоянно, както непостоянни са чувствата ти. Но когато вярваш и действаш според истината, чувствата ти ще отразяват действителността. Исус каза: „Като знаете това, блажени сте, ако го изпълнявате“ (Йоан 13:17). Знаенето и действието идват най-напред.

Емоциите ни са обаче нещо повече от ремарке. Те играят жизнено важна роля във всекидневието ни.

### **Не пренебрегвай предупредителните знаци на емоциите си**

Като млад спортувах и белезите по коленете ми могат да го докажат. Срязването при първата операция на коляното ми засегна нерв и в продължение на няколко месеца нямаш усещания в тази област. Понякога сядах да гледам телевизия, без да мисля, с чаша горещо кафе върху безчувственото си коляно. Не чувствах нищо, но не след дълго замирисваше на нещо: кожата ми гореше! За секунди на коляното ми се появяваше малко кафяво петно, резултатът от това, че не чувствах нищо там.

Емоциите ти са за душата, това, което са чувствата за тялото ти. Никой, който е с ума си, не се радва на болката. Но ако не чувстваш болка, има опасност да се получи сериозно нараняване или инфекция. И ако не чувстваш гняв, тъга, радост и т.н., душата ти е в опасност. Емоциите са Божиите индикатори, които ти известяват какво става вътре. Те не са нито добри, нито лоши, те нямат морална стойност, просто са част от човешката ти същност. Също както реагираш на предупреждението за физическа болка, трябва да се научиш да реагираш и на емоционалните индикатори.

Някой беше оприличил емоциите на червената лампичка на автомобилното табло, която известява за проблем с мотора. Можем да реагираме по няколко начина на предупреждението на червената светлина. Можем да я покрием с парче лейкопласт. „Вече не виждам светлината, ще си кажеш, значи не е нужно да мисля за проблема.“ Можеш да смажеш лампичката с чук. „Това ще те научи да не ми блестиш в очите друг път! Или можеш да реагираш, както производителите са смятали, че ще реагираш, като вдигнеш капака на мотора и оправиш проблема.“

Същите три алтернативи за реакция на твоите емоции стоят пред теб. Можеш да ги покриеш, да ги пренебрегнеш, да ги задушиш. Това се нарича *потискане* на чувствата. Можеш да реагираш, като неразумно излееш яда си на първия срещнат, накастриш го, изгубиш самообладание. Аз наричам това *необуздан израз*. Или можеш да погледнеш вътре, за да видиш какво не е наред. Това наричам *признание*.

### ***Лейкопластът на потиснатите чувства***

Един от членовете на нашата църква имаше син, който отиде в колеж, за да стане архитект. През третата година на следването си Дъг преживя някаква криза. Родителите му го доведоха вкъщи, но Дъг не се чувстваше добре. Не знаеха какво да правят, затова го дадоха в психоклиника -против волята му - да го наблюдават в продължение на три седмици. Дъг никога не прости на родителите си, че го пратиха там

Когато го срещнах четири години по-късно, Дъг беше станал гневен, жлъчен младеж. Работеше непостоянно като чертожник, но предимно го поддържаха родителите му. Чуваше гласове в главата ^ .Прекарваше повечето от времето си навън, като разговаряше с дърветата. Сякаш никои не можеше да му помогне. Родителите му ме попитаха дали мога да поговоря с него и аз се съгласих.

Прекарах три месеца с Дъг, като се опитвах да му помогна да приеме себе си и да признае чувствата си. Попитах го:

— Какво чувстваш към родителите си?

- Обичам родителите си - отвърна той. Но Дъг мразеше родителите си и те чувстваха това.

*Много важно е да отворим сърцето си пред Бога, докато това е възможно, защото ако прекалено дълго задържаш чувствата си, това ще наруши хармонията във взаимоотношенията ти с Него.*

— Защо обичаш родителите си? — настоявах аз.

— Защото Библията казва, че трябва да обичаме родителите си.

Всеки път, когато предложех възможността да мрази родителите си, Дъг отсичаше. Накрая го попитах:

- Би ли се съгласил с мен, ако ти кажа, че е възможно един християнин да изпитва омраза?

- Да, може би, - съгласи се той. - Но не и аз.

Вероятно твърде много съм притиснал Дъг, защото той не пожела да говори повече с мен.

Потискането е съзнателно отричане на чувствата (сподавянето е несъзнателно отричане). Тези, които потискат емоциите си, пренебрегват чувствата си и предпочитат да не разрешават проблема. Както илюстрира примера с Дъг и Дейзи, потискането е нежелателна реакция на твоите емоции.

Цар Давид има какво да каже за отрицателното влияние на чувствата върху взаимоотношенията с Бога: „Когато мълчах, овехтяха костите ми от охкането ми всеки ден... Затова нещо нека Ти се моли всеки благочестив навреме, когато може да се намери то; наистина, когато големите води преливат, те няма да стигнат до него" (Псалм 32:3, 6). Давид не казва, че Бог се отдалечава така, че да не можем да Го стигнем. Когато извънредни обстоятелства се изправят пред теб и ти изглеждат по-големи от Бога, много бързо ще те завладеят емоциите. Когато потиснатите емоции започнат да те разяждат като „големи води", няма да се обърнеш към Бога. Емоциите ти ще бъдат под контрол. Много важно е да отвориш сърцето си пред Бога, докато можеш, защото ако прекалено дълго задържаш емоциите си, това ще наруши хармонията във взаимоотношенията ти с Него.

Давид коментира също и влиянието на потисканите чувства във връзка с отношението му към хората: „Рекох: Ще внимавам в пътищата си, за да не съгреша с езика си. Ще имам юзда за устата си, докато е пред мене нечестивият. Станах ням и мълчалив, въздържах се да говоря и нямах спокойствие; и скръбта ми се раздвижваше" (Псалм 39:1, 2).

Не потискай чувствата си. Потискането не е най-доброто за теб, за другите или за връзката ти с Бога.

### ***Чукът на необуздания израз***

Друг недобър начин да реагираш на чувствата си е да излееш всичко без много мислене, да кажеш на който и да било, на всички, точно какво чувстваш. Апостол Петър е прекрасен пример в тази област. Апостол Петър бе Джон Уейн на Новия Завет — човек, който вечно затръшваше вратите. За него беше много лесно да разкаже на другите какво мисли или какво чувства. Обичам да го наричам импулсивният апостол.

Но безразборното изразяване на чувствата на апостол Петър го въвлечаше неведнъж в неприятни ситуации. В един момент той прави голямата изповед: „Ти си Христос, Син на живия Бог" (Матей 16:16). Но само след няколко минути Петър казва на Исус, че Той не знае какво прави и Исус го смъмря: „Иди зад Мен, Сатана!" (стихове 22, 23).

Именно Петър не разбра основната цел на планината на преображението и предложи да построят три скинии в чест на Мойсей, Илия и Учителя. Именно Петър импулсивно отсече ухото на един от слугите на Кайафа, когато арестуваха Исус в Гетсимания. И именно Петър обеща да следва Исус навсякъде, дори в смъртта. Само няколко часа по-късно Петър се кълнеше, че никога не Го е познавал. Фактът, че по-късно Петър стана водач на новозаветната църква, показва каква огромна промяна е извършил Святият Дух.

Безразборният израз на емоциите може да е полезен понякога за теб, но обикновено не действа добре на околните. „Е, олекна ми след като го казах", ще речеш може би след някой изблик. Но в този процес може да унищожиш жена си, мъжа си, децата си. Яков предупреждава: „Нека всеки човек бъде бърз да слуша, бавен да говори и бавен да се гневи; защото човешкият гняв не върши Божиата правда" (Яков 1:19, 20). Апостол Павел увещава: „Гневите се, но не съгрешавайте" (Ефесяни 4:26). Ако искате да се гневите и да не съгрешавате, то гневите се както Исус гневите се на греха Обръщайте масите, а не търговците.

### ***Откритото признаване***

Нанси беше студентка в друг град и пропътува пътя до Лос Анжелис, за да поговорим за трудните ѝ взаимоотношения с майка ѝ. Но в крайна сметка поговорихме повече за неспособността на Нанси да изразява гнева и възмущението, които изпитва от тези взаимоотношения.

— Съквартирантката ми понякога стига до момент, когато експлодира емоционално и дава изблик на чувствата си. Аз също изпитвам дълбоки чувства, но не смятам, че като християнка трябва да им давам такъв изблик.

Отворих Библията на псалм 109 и прочетох следните стихове:

Недей мълча, Боже, хвало моя; защото нечестиви уста се отвориха срещу мене, говориха против мене с лъжлив език; обиколиха ме тъй също с думи на омраза и воюват против мене без причина. За отплата на любовта ми те ми станаха противници, но аз все съм в молитва И въздадох ми зло за добро и омраза за любовта ми.

Господи, постави нечестив човек над него и противник нека стои отдясно му. Когато се съди, нека излезе виновен. И молитвата му нека стане грях. Дните му нека бъдат малко; друг нека вземе чина му. Децата му нека бъдат сираци и жена му вдовица; о, децата му нека се скитат винаги и станат просяци и далеч от развалените си жилища нека просят хляб. Лихвоимецът нека впримчи целия му имот и чужденци нека разграбят трудовете му. Да няма кой да простре милост към него, нито кой да пожали сирачетата му. Внуците му нека бъдат отсечени, в идното поколение нека се изличи името им (стихове 1-13).

— Какво правят тези думи в Библията? — сепна се Нанси. — Как може Давид да се моли всички тези лоши неща за неприятеля си? Та това си е чиста омраза

— Думите на Давид не изненадаха Бога — отвърнах аз. — Бог вече знаеше какво той мисли и чувства Давид просто даваше израз на болката и гнева си честно пред Бога, който разбираше как се чувства той и го приемаше такъв, какъвто бе.

Нанси помисли малко и попита

— Значи ли, че това, което правя е добро?

— Какво правиш?

— Ами, — изчерви се леко тя, — когато напрежението вътре в мен стане много голямо, качвам се на колата и просто карам. Крещя, вия, викам и блъскам. Когато се върна обратно в общежитието, се чувствам по-добре.

Насърчих Нанси, като ѝ казах, че когато може да излива болката и омразата си пред Бога, вероятно няма да я излива върху своята съквартирантка или майка си по един разрушителен начин. Напомних ѝ също, че Давид беше достатъчно честен и за нуждата си от Бога, както и в израза на чувствата си. Той завършва псалма с молитвата „Помогни ми, Господи, Боже мой... И аз ще благодаря много на Господа с устата си" (стихове 26, 30).

Мисля, че начинът, по който Давид и Нанси даваха израз на своите чувства, е добър. Може би твоите молитви във време на емоционално напрежение не са много благородни. Но те са истински и честни пред Бога Ако застанеш в молитва с чувства на гняв, болка или разочарование, но с устата си започваш да изричаш разни банални благочестиви думи, сякаш Бог не знае какво чувстваш, мислиш ли, че Бог ще бъде доволен? Не, освен ако не е променил мнението си относно лицемерието от времето на фарисеите. Фарисеите се опитваха да изглеждат много набожни отвън, макар отвътре нещата съвсем да не бяха наред. Те не бяха искрени, бяха фалшиви. Исус каза на учениците си: „Ако вашата праведност не надмине тази на книжниците и фарисеите, никак няма да влезете в небесното царство" (Матей 5:20).

В Божиите очи щом не си искрен, не стоиш право пред Него.

Да признаеш чувствата си изисква също да бъдеш искрен и пред няколко свои доверени приятели. Не трябва навсякъде да изливаш чувствата си, ей така, пред който и да е. Това е безразборният израз на чувствата и тогава рискуваш да нараниш другите повече, отколкото себе си — и това не е добро. Библейският пример сякаш предлага да имаш трима приятели, с които можеш да споделяш най-съкровеното. По време на своите пътувания апостол Павел имаше Варнава, Сила и Тимотей, на които можеше да разчита. В Гетсиманската градина Исус изрази болката Си на най-близкия Си кръг — Петър, Яков и Йоан.

Психолозите ни казват, че е трудно за човек да поддържа духовно здраве, ако няма поне един приятел, с когото може да бъде емоционално искрен. Ако има двама или трима такива души в твоя живот, наистина си благословен.

### **Емоционална честност: как да го изразяваме и как да го приемаме**

Рано в пасторското ми служение получих едно от онези телефонни обаждания, от които се страхува всеки пастор: „Пасторе, синът ми претърпя катастрофа. Не очакват да оживее. Би ли дошъл до болницата?"

Пристигнах в болницата в около един часа сутринта. Седнах с родителите в чакалнята, като се надявах и молах за най-доброто, но се страхувах от най-лошото. Към четири часа сутринта лекарят дойде, за да ни съобщи най-лошото: „Изгървахме го".

Естествено семейството беше смазано. Но аз бях толкова уморен и изчерпан емоционално, че вместо да им предложа утешителни думи, просто седях там и плаках заедно с тях. Не можех да измисля изобщо какво да им кажа. Прибрах се вкъщи с

подвита опашка и с чувството, че не съм оправдал доверието на това семейство в най-мрачния момент от живота им.

Скоро след произшествието родителите на младежа се преместиха в друг град. Но след около пет години те се обадиха в църквата и ме поканиха на обяд

— Нийл, никога няма да забравим какво направи, когато почина сина ни — казаха те.

— Какво направих? — попитах аз все още с гузна съвест. — Почувствах болката ви, но не знаех какво да ви кажа.

— Ние не се нуждаехме от думи, нуждаехме се от любов. Знаехме, че ни обичаш, защото плака заедно с нас.

*На емоционалните преживявания на хората трябва да реагираш не с думи, на емоциите реагираш с емоции.*

Едно от предизвикателствата в сферата на емоциите е въпросът да се научим как да реагираме към другите, когато честно признаят чувствата си.

Намирам много полезен принцип в разговора между Йов и неговите приятели. Йов каза: „Мислите ли да изобличите думи, когато думите на човек окаят са като вятър" (Йов 6:26). Йов искаше да каже, че в един силно емоционален момент думите са без значение. На емоционалните преживявания на хората не реагираш с думи, на емоциите реагираш с емоции. Когато обхванатите от мъка Мария и Марта поздравиха Исус с новината за смъртта на Лазар, той плака (Йоан 11:35). Апостол Павел заповяда: „Радвайте се с ония, които се радват, и плачете с ония, които плачат" (Римляни 12:15).

Освен това, не бива твърде сериозно да вземаш думите на човек, който дава честен израз на емоциите си. Например да кажем, че на едно християнско семейство, което познаваш, умре дете пеленаче. „Защо направи Бог това?" — ще те запитат гневно. Не отговаряй. Първо, ти не знаеш отговора. Второ, въпросът им е емоционална реакция, а не интелектуална любознателност. Всичките им думи разкриват силата на тяхната болка. Отвърни на емоцията, като я преживееш заедно с тях и изразиш своята загриженост, а не с отговор. Плачи с тези, които плачат, не поучавай тези, които плачат.

Макар думите да не са основният център в емоционалното признание, можеш да запазиш интимните си взаимоотношения, като следиш как изразяваш емоциите си към близките си. Да речем, че си имал ужасен ден в службата си, обаждаш се у дома и казваш на жена си: „Мила, ако знаеш какъв ден имам. Няма да мога да се прибера до шест часа вечерта, а в седем имам събрание в църквата. Може ли вечерята ми да е готова, когато се прибера?" Тя обещава.

Когато отвориш вратата, ти си физически изтощен и емоционално напрегнат до последно. Тогава разбираш, че жена ти не е направила вечерята. „За Бога!" — избухваш срещу нея. „Исках вечерята да е готова в шест часа! Затова ти се обадох!"

Дали жена ти в действителност е причината за този емоционален изблик? Всъщност не. Имал си ужасен ден и си уморен, гладен и изнервен. Вината не е нейна. Всичко можеше да те разгневи. Можеше спокойно да се спънеш в кучето. Но все пак ти насочваш атаката към жена си и наричаш това емоционална честност.

Не забравяй да обичаш в своя копнеж да бъдеш честен. Когато разбереш, че жена ти не е приготвила вечерята, както си искал, би могъл да кажеш: „Скъпа, вече съм на края на своите физически и емоционални възможности". Такъв вид не директна честност извършва две важни неща. Първо, като не хвърляш вината върху жена си, ти я измъкваш от затрудненото положение. Тя знае, че не си ядосан на нея. Второ, тъй като не се налага да се защитава, тя е свободна да посрещне твоите нужди. Би могла да каже: „Ще направя вечерята за около 20 минути. Ти отиди в спалнята и си почини, аз ще гледам децата да не са на главата ти. Ще бъдеш на срещата навреме."

Да речем, че ти си жената и си прекарала ужасен ден у дома. Съпругът ти се появява на вратата с весело подсвиркване и пита дали вечерята е готова. „Какво значи това: готова ли е вечерята?“ — избухваш ти. „Да не би да смяташ, че всичките ми задължения се изчерпват с готвенето? Децата ми ходиха по нервите цял следобед...“ Това наистина е емоционална честност, но ти пламваш и повличаш в огъня и съпруга си.

По-добре кажи: „Скъпи, много ми дойде. Машината за миене на чинии се счупи, а децата днес бяха малък ужас Вече съм на ръба.“ Твоята недириктна честност не кара съпруга ти да се защитава и му дава възможност да каже: „Хей, чуйте всички, днес ще ходим в Макдоналдс!“ Когато стане въпрос за споделяне на емоциите в най-близкия кръг, честността е най-добрата политика. Но гледай да говориш истината в любов (Ефесяни 4:15).

Друга важна насока за споделяне и изразяване на твоите емоции е да познаваш ограниченията си. Знай, че ако вече си на емоционален градус — ядосан, напрегнат, разтревожен, потиснат — не е най-подходящо точно в този момент да вземаш решения по важни въпроси. Емоциите ти могат да те тласнат към разрешаването на проблема, с който се бориш, но после може да съжаляваш за решението си, ако си действал малко по-грубо. Ще кажеш думи, за които ще съжаляваш. Някой може да се почувства обиден. По-добре е да познаваш емоционалните си ограничения и да кажеш: „Ако продължаваме да говорим, ще се ядосам Можем ли друг път да приказваме за това?“

Разбери също, че има много физически фактори, които оказват влияние на емоционалните ти граници. Ако си гладен, отложи някой потенциално разгорещен разговор за след вечеря. Ако си уморен, почини си добре през нощта Жени, не забравяйте, че някои периоди от месеца са по-предразполагащи за положителен емоционален израз от други. А вие, съпрузи, бъдете достатъчно мъдри да разбирате влиянието, което месечният менструален цикъл оказва на съпругата ви по същата причина.

Този важен процес на обновяването на ума включва старанието да овладеем емоциите си, като владеем мислите и начина си на възприемане, както и като признаваме чувствата си честно и с любов във взаимоотношенията си с другите. Да реагираме правилно на емоциите си е важна стъпка в борбата ни с дявола, който иска да намери място в живота ни.

## **ГЛАВА 11**

### **ИЗЦЕЛЕНИЕ ЗА ЕМОЦИОНАЛНИТЕ РАНИ ОТ МИНАЛОТО**

Дан и Синди бяха прекрасно младо християнско семейство, което се подготвяше за служение на мисионерското поле. Тогава в живота им се появи трагедията Синди бе изнасилена и това събитие просто обърка всичко в тяхното семейство. Травмата беше толкова жестока, че дори напуснаха града, в който това се случи. Колкото и да се опитваше Синди да се върне към нормалния живот, не можеше да се отърве от ужасните спомени и чувства на това преживяване.

Шест месеца след изнасилването Дан и Синди присъстваха на една християнска конференция, на която изнасях лекции. По време на конференцията Синди дойде при мен със сълзи.

— Нийл, не мога да се оправя от това нещо. Знам, че Бог може да преобърне всичко в нещо добро, но не знам как ще стане това този път? Винаги, когато помисля за това, което се случи, започвам да плача.

— Почакай малко, Синди, — казах аз. — Нещо си разбрала погрешно. Бог ще използва всичко за добро, но това не означава, че Той прави лошото добро. Това, което си преживяла, е много лошо. Божието добро нещо е да ти покаже как можеш да преживееш кризата и да станеш чрез нея по-добър човек.

— Но аз просто не мога да отделя себе си от това, което преживях — изхълца тя. — Аз бях изнасилена, Нийл, и ще бъда жертва на това до края на живота си.

— Не, Синди, — настоях аз. — Изнасилването ти се случило, но то не те е променило, нито има власт над теб. Ти си била жертва на една ужасна, грозна трагедия. Но ако виждаш себе си само като жертва на изнасилване до края на живота си, никога няма да успееш да преживееш тази трагедия. Ти си дете на Бога. Никое събитие или човек, добър или лош, не може да ти отнеме това.

### **Лоши неща се случват и на добрите хора**

Твоята история може да не е толкова жестока, колкото тази на Синди, но всички ние сме минали през болезнени травматични преживявания в миналото си, които са оставили емоционален белег. Може да си израснал с баща, който е злоупотребявал с теб физически, емоционално или сексуално. Може да си преживял голяма уплаха като дете. Може да си страдал от някоя болезнена връзка в миналото: раздяла с приятел, ранна смърт на близък, развод. Всяко мъчително емоционално събитие от миналото тежи като емоционален багаж в душата ти и сякаш ограничава твоята зрелост и пречи на свободата ти в Христос.

За разлика от всекидневните емоции, които са продукт на всекидневния ни мисловен живот, емоционалният багаж от миналото е винаги там. Годишите на преживявания и опит в живота са издълбали в емоциите ти бразди, които предизвикват точно определени реакции, когато се спомене дадена тема. Всъщност като възрастен човек някоя тема не е емоционално неутрална за теб.

Например ти може би реагира на емоционалната тема за изнасилването, когато прочете историята на Синди в началото на главата. Ако ти или твоя близка е преживяла подобно нещо в миналото, самото споменаване на изнасилването е вдигнало напрежението в теб. Веднага почувства надигащ се гняв, омраза, страх или справедливо възмущение. Обаче ако само си чел за жертви от изнасилване и никога не си бил жертва на подобно нещо, нито си срещал или съветвал такава жена, емоционалният ти багаж на тази тема ще бъде доста ограничен: може би съвсем малко ще се развълнуваш. Но не можеш да бъдеш неутрален.

Дори нещо просто като едно име може да предизвика емоционална реакция. Ако твоят мил, любящ баща, се е казвал Бил, вероятно ще реагираш благоприятно към хора с името Бил. Но ако си имал учител, наречен Бил, който е бил тиранин, или училищният побойник се е казвал Бил, първата ти реакция към всеки с име Бил, когото срещаш, ще бъде отрицателна. Ако съпругът ти предложи: „Да наречем първото си дете Бил“, сигурно ще отвърнеш: „Само през трупа ми!“

Тези дълготрайни емоции, които се появяват на повърхността, аз наричам *първични емоции*. Интензивността на първичните емоции се определя от твоето минало. Колкото по-болезнени са били преживяванията, толкова по-силна ще бъде първичната ни емоция. Забележи реда на събитията:

#### **Минало**

(Определя силата на първичната емоция)

#### **Настоящо събитие**

(Отприщва първичната емоция)

#### **Първична емоция**

### **Умствена преценка**

(Момент на овладяване)

### **Вторична емоция**

(Резултат от мисловния процес и първичната емоция)

Много от тези първични емоции ще дремят в теб и ще оказват малко влияние в живота ти, докато нещо не ги отприщи. Случвало ли ти се е някога да въведеш нова тема, която изведнъж разстройва някого и той излиза ядосан от стаята? „Какво му стана?“ — чудиш се ти. Той се е разстроил от някое неприятно преживяване от миналото, което се е активизирало от твоята тема. Само да се докоснеш до емоционалната сърцевина на някого може да предизвика сълзи в очите. Елементът, който отприщва емоционалния заряд, може да бъде всичко в настоящето събитие, което се свързва с минал конфликт.

Повечето хора се опитват да контролират първичните си емоции, като избягват лицата или събитията, които могат да предизвикат асоциации. Но не можеш да се изолираш напълно от всичко, което може да предизвика реакция в теб. Винаги ще видиш нещо по телевизията или ще чуеш разговор, който ще ти припомни неприятното преживяване. Трябва да се научиш да разрешаваш предишните си конфликти, иначе емоционалният ти багаж ще се натрупа в теб. колкото повече се отчуждаваш от живота. Миналото ще управлява живота ти, а твоите възможности за справяне със ситуацията ще намаляват.

### **Как да се научиш да разрешаваш първичните емоции**

Когато първичната реакция се отприщи, нямаш контрол над нея. Няма смисъл да чувстваш вина за нещо, което не можеш да контролираш. Но можеш веднага да прецениш настоящите обстоятелства, за да си възстановиш контрола. Представи си например, че си срещнал човек на име Бил. Той изглежда точно като онзи Бил, който често те налагаше като дете. Макар и да не е същият човек, първичните ти емоции веднага скачат на пет според скалата до десет. Но ти бързо си припомняш, че това не е същият Бил и чрез ума си снижаваш този показател до две в скалата. Ето как можеш да управляваш настоящата действителност. Резултатите в този процес наричам *вторични емоции*.

Не само си използвал този процес хиляди пъти, но си помагал и на други в него. Нечии нерви избиват, тогава ти хващаш човека и му казваш да съвземе в ръце. Помагаш му да се овладее, като го накараш да мисли. Забележи как действа това, когато гледаш следващия път някой футболен мач и някой избухне на полето. Някой играч сграбчва разгневения си съотборник и му казва: „Слушай, Мийтхед, ако не се овладееш, това може да ни струва някой жълт картон и дори самата игра“. По-късно играчът ще погледне на конфликта в перспектива и дори може да се почувства малко глупаво, че е допуснал това

В най-общ смисъл терапевтите се занимават предимно с вторичните емоции, а психотерапевтите с първичните емоции. Някои християни твърдят, че миналото не е важно. Ако става въпрос за истини, бих се съгласил Истината е истина, минала, настояща или бъдеща. Но ако става въпрос за това, което всъщност преживяват хората, не мога да се съглася. Повечето хора, които настояват, че миналото е без значение, имат нерешени конфликти от своето минало и се опитват да ги държат под повърхността. Или това, или са изключително щастливи с едно безконфликтно бъдеще. Тези, които са преживели мъчителни моменти и са се научили да ги разрешават в Христос, знаят колко разрушително влияние може да окаже миналото на настоящата действителност.

Повечето хора, с които се срещам, имат големи травми от миналото. Срещу някои са били извършени такива престъпления, че нямат никакъв съзнателен спомен от своето преживяване. Други непрекъснато отбягват всичко, което би стимулирало тези спомени. Всички тези хора са стигнали някога до десет в скалата — и мнозина дори са останали на това положение. Неспособни да преодолеят тези случаи от своето минало, те са се опитвали да преживеят и да се справят с живота чрез милион защитни механизми. Някои живеят в непрекъснато отричане, други се опитват да отхвърлят проблемите с обмисляне или като се опитват да потиснат болката с храна, наркотици или секс

*Като се опитваме да изпреварим Бога в изцелителния процес чрез лекарства или хипноза, може да вкараме някого в блатото на отчаянието, от което той не може да се измъкне.*

Това обаче не е Божият път. Бог върши всичко наяве. Като го знаеш, можеш винаги да си сигурен, че Бог ще извади конфликтите ти от миналото на повърхността точно навреме, така че всичко да излезе на светло и да се намери разрешение. Забелязал съм, че когато конфликтът е особено болезнен, Бог позволява на този човек да порасне до такава степен, до каквато той е способен да погледне реалността на миналото. Молил съм се с много хора Бог да разкрие всичко от миналото, което ги държи в окови — и Бог е отговарял на тези молитви. Защо не се молим по-често по този начин в нашето съветване? Удивен съм колко пъти „Чудният Съветник“ остава забравен при християнското съветване.

Лично аз съм против методите да се извади на повърхността някой потиснат спомен чрез лекарства или хипноза. Всичко, което чета от Писанието относно ума, кара вярващите да бъдат умствено активни, а не пасивни. Като изпреварваме Бога в изцелителния процес чрез лекарства или хипноза, може да вкараме някого в блатото на отчаянието, от което той не може да се измъкне.

Вярвам, че Божият отговор за потиснатите болки е псалм 139:23, 24: „Изпитай ме, Боже, и познай сърцето ми, опитай ме и познай мислите ми; и виж дали има в мене оскърбителен път; и води ме по вечния път“. Бог познава скритите болки в теб, дори тези, които ти не виждаш. Когато помолиш Бог да изпита сърцето ти, Той ще извади наяве тъмните места на твоето минало и ще ги изложи на светлина, когато е времето им.

### **Виж своето минало в светлината на това кой си**

И така, как иска Бог да разрешиш тези минали преживявания? По два начина. Първо, имаш привилегията да прецениш своето минало в светлината на това, което си сега, противопоставено на онова, което си бил тогава. Силата на първичната емоция зависи от това как си гледал на събитието тогава, когато се е случило. Помни: твоите емоции са продукт на начина ти на възприемане на дадено събитие. Не вярвай повече, че си продукт на своите минали преживявания. Като християнин, ти си най-вече продукт на делото на Христос на кръста. Ти си буквално ново създание в Христос. Старите неща, включително и болките от миналото, са отминали. Старият „аз“ го няма, тук: е новият „аз“. Плътта, която представя начина, по който си осмислил тези събития според света и без Христос, остава. Но ти можеш да я неутрализираш.

Хората, преживели нещо разрушително в живота си, са останали често на десетата степен в емоционалната скала. Когато някое събитие от настоящето активира първичната емоция, те вярват на това, което чувстват, а не на истината. Например хората, които са били нагрубавани от родителите си, трудно могат да повярват в безусловната любов на Бог Отец.

Първичните емоции им говорят, че никой, който се представя за родител, не може да обича безусловно. Ако цял живот са им казвали, че нищо не може да излезе от тях, ще им бъде трудно да вярват, че имат особена стойност пред Христос. Те вярват на това, което чувстват и вървят в погрешна посока. Да вярваш в истината и да ходиш с вяра е това, което може да ни освободи.

Сега ти си в Христос и можеш да погледнеш на тези събития от перспективата на това, което си днес. Може да те тревожи въпросът: „Къде беше Бог през всичкото това време?“ Не се тревожи за това, което е ставало тогава. Истината е, че Той е в живота ти сега и иска да те освободи от миналото ти. Това е Евангелието, благата вест, че Исус е дошъл да освободи пленниците. Когато погледнеш на тези събития от перспективата на своята нова самоличност в Христос, ще сложиш начало на процеса на изцеление за наранените си емоции.

Една много мила мисионерка, християнка, която познавам, се бореше с миналото си, защото с ужас беше открила, че баща ѝ е таен хомосексуалист. Запитах я как се е отразило това на истинското ѝ наследство. Тя започна да ми отговаря във връзка с естественото си семейство, после внезапно млъкна. Изведнъж разбра, че нищо не се е променило относно истинското ѝ наследство в Христос. С това знание тя можеше да посрещне проблемите на земното си семейство, без това да я смаже емоционално. Бе облекчена, когато осъзна каква сигурност има в отношенията си с Бога, истинския ѝ Баща. Последвалите емоции отразяваха действителността, защото начинът, по който възприемаше себе си, отговаряше на истината.

### **Прости на онези, които са те наранили в миналото**

Втората стъпка за разрешаване на конфликтите от миналото е прошката към онези, които са злоупотребили с теб. След като насърчих Синди да преодолее емоционалната болка от изнасилването, аз ѝ казах:

— Синди, трябва също да простиш на човека, който те е изнасилвал. Реакцията на Синди беше типична за много вярващи, които са станали жертва на физическа, сексуална или емоционална болка заради други:

— Как мога да му простя? Това, което направи той, беше лошо. Може би и ти задаваш същия въпрос. Защо трябва да прощавам на онези, които са ме наранили в миналото?

Първо, Бог изисква да прощаваме. Още щом Исус произнесе своето амин на молитвата модел, която включваше молба за Божията прошка, той заяви: „Ако вие простите на човеците прегрешенията им, то и небесният ви Отец ще прости на вас. Но ако вие не простите на човеците прегрешенията им, то и вашият Отец няма да прости вашите прегрешения“ (Матей 6:14, 15). Взаимоотношенията ни с другите трябва да се основават на същите критерии, на които Бог основава своите взаимоотношения с нас: любов, приемане и прошка (Матей 8:21-35).

Второ, прошката е необходима, за да попречим на Сатана да ни улови в примката си. От своето съветване съм разбрал, че непростителността е основният булевард, който Сатана използва, за да влезе в живота на вярващите. Апостол Павел насърчаваше да си прощаваме един на друг „да не би Сатана да добие преимущество над нас; защото неговите замисли не са ни неизвестни“ (2 Коринтяни 2:11).

Непростителността е отворена врата за оковите на Сатана в нашия живот.

Трето, прошката трябва да бъде обичайна процедура на действие сред всички вярващи. Апостол Павел писа: „Нека всякакво огорчение, ярост, гняв, вик и хула заедно с всяка злоба да се махнат от вас; и да бъдете благи един към друг, милостиви; прощавайте си един на друг, също както и Бог в Христос е простил на вас“ (Ефесяни 4:31, 32).

### ***Какво е прошката?***

Да простиш не значи да забравиш. Хората, които се опитват да простят, като забравят обидата, обикновено са провалят и в двете направления. Често казваме, че Бог е забравил греховете ни (Евреи 10:17). Но Бог е всезнаещ, така че дори и Той не може да забрави. По-скоро Той се разграничава от изповядания и простен грях, като решава никога да не го използва срещу нас (Псалм 103:12). Можеш да простиш, без да забравиш.

Прошката не означава, че трябва да толерираш греха. Изабел, една млада съпруга и майка, посети една от моите конференции и ми каза за решението си да прости на майка си, че непрекъснато я е манипулирала, за да получи вниманието ѝ. Но със сълзи на очи Изабел продължи: „Какво трябва да направя, когато я видя следващата седмица? Тя не се е променила. Вероятно ще се опита отново да застане между мен и семейството ми, както прави винаги. Трябва ли да я оставя да съсипва живота ми?“

Не, да простиш на някого не означава, че трябва да бъдеш изтривалка за продължаващия им грях. Посъветвах Изабел да застане срещу майка си с любов, но твърдо, и да ѝ каже, че няма да толерира повече никакво разрушително манипулиране. Съвсем естествено е да простим на някого за миналите грехове и в същото време да застанем твърдо срещу бъдещите му грехове.

Прошката не означава да искаме отмъщение или отплата за нанесената обида. „Значи да ги оставя да се измъкнат“ — ще протестираш може би ти. Да, оставяш ги да се измъкнат от *теб*, като осъзнаваш, че Бог няма да ги остави да се измъкнат от Него. Може да ти се иска да възстановиш правосъдието, но ти не си безпристрастен съдия. Бог е праведният Съдия, който ще поправи злините (Римляни 12:19). Твоето задължение е да покажеш милостта на прошката и да оставиш справедливостта в случая на Бог.

Прошка означава да решим да живеем с последствията от греха на другия човек. Всъщност, така или иначе, независимо дали ще простиш или не, ще трябва да живееш с последствията от греха на другия. Представи си, че някой от църквата дойде и ти каже: „Разпространявал съм клюки за теб. Ще ми простиш ли?“ Не можеш да върнеш клюките назад така, както не можеш да върнеш изстисканата паста за зъби обратно в тубичката. Ще трябва да живееш с клюките, които този човек е разпространявал за теб, независимо от това какво ще бъде отношението ти към него. Можеш да избереш да живееш с горчивина и непростителност или в мир и прошка, като решиш да не използваш обидата срещу него. Последното естествено е Божият начин.

*Очаквай положителни резултати в себе си от прошката. След време ще можеш да мислиш за хората, които са те наранили без болка, гняв или възмущение.*

### ***Дванадесет стъпки към прошката***

Може би ще кажеш: „Не мога да простя на този човек, защото той ме е наранил твърде много“. Да, болката е действителна. Никой всъщност не може да прости на никого, без да признае болката и омразата, които съществуват. Но докато не простиш на този човек, той ще продължи да те наранява, защото не си се освободил от миналото си. Прошката е единственият начин болката да спре.

Ето 12 прости стъпки, които можеш да използваш в процеса на прощаване на някого, който те е наранил в миналото. Като следваш тези стъпки, ще можеш да се отървеш от веригите на миналото и да продължиш живота си:

1. Напиши на един лист хартия имената на онези хора, които са те наранили. Опиши специфичното зло, което са ти сторили (например отхвърлили са те, лишили са

те от любов, несправедливи са били, злоупотребили са с теб физически, с думи, сексуално или емоционално, изменили са ти, пренебрегнали са те, и т.н.).

От стотиците хора, които са попълвали такъв списък в кабинета ми за съветване, 95 процента са слагали баща си и майка си на първо или второ място, три от първите четири имена в повечето списъци са имена на близки. Най-пренебрегваните личности в тези списъци са Бог и самия ти.

Бог не се нуждае от прошка, но понякога имаме неправилни очаквания от Бог, които водят до гняв и горчивина спрямо Него. Трябва да освободим Бога от тези очаквания и чувства. А някои от нас трябва да простят на самите себе си за слабостите и греховете, които Бог отдавна ни е простил.

2. Обърни се с лице към болката и омразата. Запиши как точно се чувстваш спрямо тези хора и това, което са ти направили. Запомни: не е грях да признаеш действителните си чувства. Бог знае как точно се чувстваш, независимо дали ти го признаваш или не. Ако заровиш чувствата си, ще подминеш възможността да простиш. Трябва да простиш от сърце.

3. Признай значението на кръста. Именно кръстът на Христос прави прошката законна и морално правилна. Исус взе на Себе Си греховете на света — включително твоите и на хората, които са те оскърбили — и умря „веднъж завинаги“ (Евреи 10:10). Сърцето вика „Не е справедливо! Къде е справедливостта?“ На Кръста

4. Вземи решение да носиш товара на греха на всеки човек (Галатяни 6:1, 2). Това означава, че няма да се връщаш в бъдеще, като използваш информацията за техния грях срещу тях. (Лука 6:27-34; Притчи 17:9). Всяка истинска прошка е заместническа, както прощението на Исус към нас.

5. Вземи решение да простиш. Прощката е криза на волята, съзнателен избор да оставим другия „да се измъкне“ и да се освободим от миналото. Може да не чувстваш желание за такова решение, това е криза на волята. Тъй като Бог ти казва да го направиш, ти избираш да го направиш. Другият човек може наистина да е на погрешен път и да се нуждае от църковно наказание или дори съдебно решение. Но това не е основната ти грижа. Твоето задължение е да го оставиш да се измъкне от *теб*. *Още* сега вземи това решение, чувството за прошка ще дойде, когато му е времето.

6. Представи списъка си на Бога и се моли така: „Прощавам на *(име)* за (оскърблението)“. Ако продължително време си изпитвал горчивина към този човек, може да потърсиш християнски съветник или доверен приятел, който ще се моли за теб (Яков 5:16).

7. Унищожи списъка. Сега си свободен. Не казвай на тези, които са те оскърбили какво си направил. Прощката е между теб и Бога! Човекът, на когото прощаваш, може дори да е мъртъв.

8. Не очаквай, че твоето решение да простиш ще доведе до значителни промени в другите. Вместо това, моли се за тях (Мат. 5:44), така че и те да открият свободата на прощението (Галатяни 5:1, 13, 14).

9. Опитай се да разбереш хората, на които прости. Те също са жертви.

10. Очаквай положителни резултати в себе си от прощението. След време ще можеш да мислиш за хората, които са те наранили без чувство на болка, гняв или възмущение. Ще можеш да бъдеш заедно с тях без да реагираш отрицателно.

11. Благодарни на Бога за уроците, които си научил, и зрелостта, до която си достигнал, в резултат на нараняването и решението да простиш на своя оскърбител (Римляни 8:28, 29).

12. Трябва да понесеш твоя дял от вината за оскърблението, което си понесъл. Признай неуспеха си пред Бога и другите (1 Йоан 1:9) и осъзнай, че ако някой има нещо против теб, трябва да отидеш при този човек (Матей 5:23-26).

## **Второ докосване**

Една от най-големите лични кризи, през които съм минавал в служението си, се отнасяше до въпроса за прошката и един член на духовния съвет, когото ще нарека Калвин. Имах в себе си душевна борба заради този човек и затова поисках да се срещнем Имах само една цел: да установим пълноценно общение помежду си.

Около четири месеца след като Калвин и аз започнахме да се срещаме, попитах духовния съвет дали мога да взема със себе си група от църквата и да отидем в Израел. Ръката на Калвин се вдигна моментално. „аз съм против, защото като водач на групата пасторът ще отиде безплатно, все едно, че му даваме награда". След като уверих Калвин и духовния съвет, че ще си платя сам пътя и ще използвам отпуската си за пътуването, те се съгласиха.

Въпреки това, който носех в сърцето си заради конфликта с Калвин, пътуването до Израел беше огромно духовно изживяване за мен. В един от първите свободни дни в Ерусалим прекарах няколко часа в Църквата на всички народи и излях сърцето си пред Бога за проблема си с Калвин. Стоях там и гледах камъка, където според твърденията големи капки кръв са потекли от челото на Христос в очакване на момента, когато щеше да вземе греховете на света Накрая казах на Бога, че ако Исус е могъл да вземе върху себе си греховете на света, то и аз бих могъл да понеса греха на един опак човек.

Две седмици след като се върнах, Калвин пренесе атаката си върху младежкия ни пастор. Това ме довърши. Можех да понасям опозицията на Калвин срещу мен. Но когато той започна да се нахвърля срещу моя младежки пастор, вече не издържах. Реших да си подам оставката.

Две седмици преди да представя молбата си за напускане, се разболях. Лежах по гръб с температура 103.5 градуса<sup>1</sup> по Фаренхайт 103. *(5 градуса по Фаренхайт се равняват на 39.7 градуса по Целзий (бел. прев.)* и напълно без глас Започнах да чета Евангелията и стигнах до Марк 8:22-26, където се говори за изцелението на слепеца. Забелязах, че след първото докосване на Исус човекът каза: „Виждам хората., като дървета" (стих 24). В един миг си дадох сметка, че и аз виждам Калвин по същия начин: едно голямо дърво, една пречка на пътя ми, чиито клони ме одраскват при всяка наша среща Тогава Исус се докосна отново до слепеца и той започна да вижда хората като хора, а не като дървета „Господи, и аз се нуждаю от второ докосване , прошепнах аз през сълзи. „Виждам, че Ти си сложил Калвин пред мен, за да ми помогнеш да обърна внимание на твоята цел за мен: да бъда пастора, който Ти искаш да бъда." В този момент реших да простя на Калвин напълно. На следващата неделна служба отидох в църквата не да си подам оставката, а да проповядвам Гласът ми все още беше толкова пресипнал, че едва говорех. Но с дрезгав глас успях да говоря върху Марк 7:22-26 за нашата склонност да живеем независимо от Бога, макар в същото време да имаме огромна нужда от Него и един от друг. Признах пред църквата своята собствена независимост и желанието ми Бог да ме докосне отново, за да виждам хората като хора, а не като пречки за моите цели.

В края на своята проповед поканих всички, които желаеха второ докосване от Господа да минат напред. Изпяхме една песен и хората започнаха да идват напред. Скоро мястото пред амвона и пътеките се напълниха с хора. Отворихме страничните врати и хората се изсипаха на поляната отвън, за да се молят. В крайна сметка само няколко души не излязоха напред. Беше истинско съживление!

Познайте кой беше единият от малкото, които не излязоха Доколкото знам Калвин не се промени изобщо, но аз се промених. Продължих да стоя твърдо срещу това, което смятах за неправилно, защото няха намерение да толерирам греха. Но вече

не реагирах с горчивина, И благодаря на Бога за този ден, когато той ме повали в леглото, за да променя начина си на възприемане спрямо Калвин и да ме направи пастор, какъвто иска да ме види.

## ГЛАВА 12

### ПРЕОДОЛЕЙ ОТХВЪРЛЯНЕТО ОТ МИНАЛОТО

В своите 40 години Руби бе видяла повече отношение на отхвърляне, от който и да било друг, за когото съм чувал. Била отхвърлена от неомъжената си майка още преди да се роди. По чудо оживяла след аборта в шестия месец от бременността на майка си. Майката на Руби я изоставила на баща ѝ, който на свой ред я дал на майка си. Бабата на Руби живеела в някаква странна смес от религиозни и окултни практики. Така че Руби израснала в атмосфера на сеанси и други странни демонични преживявания.

Руби се омъжила на 14 години, за да избяга от дома на баба си. А до 21 си година вече имала пет деца, като баща им успял да ги убеди, че Руби не струва нищо. В крайна сметка съпругът и децата я напуснали. Като се чувствала напълно отхвърлена, Руби опитала няколко пъти да се самоубие, но неуспешно. Приела Христос по това време, но онези, които я познавали, се опасявали, че ще отнеме живота си. „Не се самоубивай“, насърчавали я те. „Продължавай; животът ще се оправи.“ Въпреки това в главата ѝ звучали гласове, които изкушавали Руби, а в дома ѝ царяло някакво зловещо тъмно духовно присъствие.

Именно в това състояние Руби дойде на едноседмичната конференция, която водех в нейната църква. В сряда вечерта говорих за прощението, като накарах хората да направят списък с имената на онези, които се нуждаят от прошка. Точно по средата на лекцията Руби напусна стаята с нещо като астматичен пристъп. Всъщност Сатана се опитваше отчаяно да ѝ попречи да преживее свободата в Христос, за която говорех.

На следващата сутрин един от пасторите и аз се срещнахме с Руби, за да ѝ дадем съвет и да се молим с нея. Когато започнах да говоря за прошката, Руби извади списъка с имената на хората, който беше попълнила — четири страници с хора, които я бяха наранили и отхвърлили през годините! Нищо чудно, че Сатана имаше такъв успех в живота ѝ. Всъщност практически всеки я беше отхвърлил.

Ние я преведохме през стъпките на прошката и тя си тръгна от офиса напълно свободна. За първи път беше разбрала, че Бог я обичаше и никога нямаше да я отхвърли. Отиде си вкъщи развълнувана и с очакване. Злите гласове в нея престанаха и злият дух напусна дома ѝ.

Повечето от нас не са страдали от такова всеобщо отхвърляне, през каквото беше минала Руби. Но всеки един знае какво е да си критикуван и отхвърлян понякога, дори от най-близките ти хора в живота, онези, на които искаш най-много да угодиш. Ние се раждаме и израстваме в светско обкръжение, където се избират любимци, а другите се отхвърлят. И тъй като никой не може да бъде най-добър във всичко, всички сме били пренебрегвани, незначитани и отхвърляни понякога от родители, учители и приятели.

Освен това, тъй като се родихме в грях, дори Бог ни е отхвърлял до времето, когато сме Го приели в Христос при спасението (Римляни 15:7). От този момент нататък сме станали основната цел на Сатана, обвинителя на братята (Откровение 12:10), който не спира да ни лъже колко сме ненужни за Бога и другите. В този живот

на всички ни се налага да живеем с болката и напрежението на отхвърлянето.

### **Когато те критикуват или отхвърлят**

Мислите и чувствата на отхвърлянето, които често ни преследват, могат да се окажат основни пречки за нашия растеж и зрелост, ако не се научим да гледаме на тях положително. За нещастие вместо този положителен подход всички сме се научили от ранните си години да отвърщаме на отхвърлянето по един от три защитни начина (виж схема 12-А).

#### **СХЕМА 12-А**

#### **ОТХВЪРЛЯНЕТО Римляни 15:7**

**Мислиш или се чувстваш отхвърлен, без обич**

**Решен да угодиш на онези, на които държиш, за да спечелиш одобрението им**

**В резултат на една от трите защитни позиции, които приемаш, идва още повече отхвърляне**

#### **Да победиш системата**

Този човек в общи линии се приспособява към системата и се научава чрез борби или интриги да „побеждава“ или да става „важна клечка“

#### **Да се предадеш пред системата\***

Продължава да полага усилия да задоволи другите, но започва да вярва, че не е достоен да бъде приет и обичан

#### **Да се бунтуваш срещу системата\***

Този човек се бори срещу системата и казва: „Не ми е нужна, нито желая любовта ви“. Често се държат и обличат по неприемлив начин.

В крайна сметка, резултатът е повече отхвърляне, защото способностите намаляват

Резултатът е повече отхвърляне, защото приемането идва още по-трудно при онези, които сами отхвърлят себе си

Резултатът е повече отхвърляне, защото бунтовникът кара другите да защитават още повече системата

#### **Последствия в емоционалната сфера**

Неспособност да изразяваме

чувствата си, емоционална изолация, перфекционизъм, тревоги

Чувство на безполезност,

ниско самочувствие,

субективизъм, самоанализ,

самоосъждане

Желае никога да не се е раждал, недисциплиниран,

безотговорен, ненавижда себе си, горчивина

#### **Отношение и реакция спрямо Бога**

Отказва да се подчини на Божия авторитет, слабо общение с Бога

Отразява отношението към земните бащи, недоверие

спрямо Бога

Гледа на Бога като на тиранин и се бунтува срещу Него

**ЗАБЕЛЕЖКА:** „Системата“ на семейството е на първо място, след нея идват училището и обществото като цяло.

**(Край на) (СХЕМА 12-А)**

Дори християните се влияят и реагират защитно на отхвърлянето, което срещат в семейството, училището или обществото като цяло.

### ***Да победиш системата***

Един малък процент хора се защитават от отхвърлянето, като просмукват духа на тази вълча система и се научават чрез борби и интриги да изпреварват останалите. Това са инициаторите и хората, които напредват с лакти, онези, които печелят приемане и се борят за внимание чрез действията си. Те чувстват подтик да бъдат на върха на всяка ситуация, защото победата е техният паспорт за приемането. Отличават се с перфекционизма си, емоционалното си изолиране, тревога и стрес Духовно, онези, които се стремят да победят системата, отказват да се подчинят на божия авторитет и общуват малко с Бога. Такъв човек се стреми да управлява и манипулира хората и обстоятелствата за собствените си цели, така че за него е трудно да предаде управлението на живота си в Божиите ръце. В нашите църкви такъв човек се опитва да си проправи пътя до поста на председател на управителния съвет или най-влиятелния член на комитета. Неговият мотив не е да служи на Бога в тази позиция обаче, а да управлява своя свят, защото стойността му като човек в неговите очи зависи от това. Онези „управляващи“, които се стремят да победят системата, са едни от най-несигурните хора, които ще срещнете.

За жалост защитната система на тези „управители“ само забавя неизбежното отхвърляне. В крайна сметка способността на такъв човек да управлява семейството си, подчинените си и църквата си намалява и го заменят с някой по-млад, по-силен „управител“. Някои преживяват тази криза на средна възраст, но много, които стигат до пенсионирането, не могат да му се насладят. Изследванията показват, че влиятелните управници живеят средно до девет месеца след своето пенсиониране. Не могат повече да управляват или манипулират своя свят и затова умират.

### ***Да се предадеш, пред системата***

„Пасторе, аз съм губещ“, ми каза веднъж с омърлушен вид един гимназиален ученик. Той ми обясни, че искал да стане голяма футболна звезда, но го изключили от отбора. Вместо велик атлет, трябвало да се примири с членство в оркестъра. Но в сравнение с блестящите футболни защитници, кларнетистите били неудачници.

Най-голямата група хора днес отвръщат на отхвърлянето подобно на това момче, като просто се предават пред системата. Те продължават да се опитват с всички сили да задоволят другите, но неуспехите им ги карат да вярват, че всъщност никой не ги обича и са достойни за отхвърляне. Системата казва, че най-добрите, най-смелите, най-красивите и най-талантливите са „вътре“. Хората, които не отговарят на тези категории, — което означава повечето от нас, — са „отвън“ и ние се поддаваме на лъжливата преценка за нашата стойност. Като резултат, една голяма част от населението е преследвана от чувството за нищожност, малоценност и самоосъждане.

Такъв човек има проблеми също с отношението си към Бога. Той естествено обвинява Бога за своето състояние и му е трудно да се довери на Бога. „Ти ме направи един нищожен кларнетист вместо известен футболен защитник“, оплаква се той. „Ако ти дам достъп до други области на живота си, как да съм сигурен, че няма и там да ме направиш губещ?“

Като се предаде пред лъжливата преценка на системата, такъв човек може да очаква само нови и нови разочарования на отхвърляне. Той е приел лъжата и дори *сам*. отхвърля себе си. Затова всеки успех или приемане, които срещне, ще изживява с неверие и съмнение, заради това, което вече вярва за себе си.

### ***Да се бунтуваш срещу системата***

От шестдесетте години насам тази част от обществото изглежда расте. Това са бунтовниците и отцепниците, които реагират на отхвърлянето с думите: „Не ми трябваш нито ти, нито твоята любов“. Дълбоко в себе си те все още копнеят за приемане, но отказват да признаят нуждата си. Често съпровождат своето предизвикателство и бунт, като се обличат и държат по начини, които са неприемливи за повечето хора.

*Ако си критикуван... и критиката е правилна, всяка защитна реакция от твоя страна ще бъде търсене на рационално обяснение — в най-добрия случай, и лъжа — в най-лошия.*

Бунтовникът се характеризира с омраза към самия себе си и горчивина. Той иска никога да не се е бил раждал. Липсват му отговорност и дисциплина. Той вижда Бога просто като още един тиранин, някой друг, който се опитва да го напъха в социално приемлив калъп. Той се бунтува срещу Бога така, както се бунтува и срещу всеки друг.

Бунтовното отношение и поведение на този човек често го отчуждава от другите и го кара да защитава системата, която отхвърля. Ето защо реакцията на бунтовника спрямо онези, които го отхвърлят предизвиква само още повече отхвърляне.

### ***Защитното държание е беззащитно***

Две са причините, заради които не е нужно да реагираш защитно на критичната, отрицателна преценка на света за теб.

Първо, ако грешиш, не *трябва* да се защитава. Ако си критикуван за това, че си казал нещо, което не е прилично, или си направил нещо, което е погрешно, и критиката е правилна, всяка защитна реакция от твоя страна ще бъде търсене на рационално обяснение — в най-добрия случай, и лъжа — в най-лошия. Трябва да реагираш просто с „Прав си, аз сбърках“ и след това да вземеш мерки да поправиш своя характер и поведение.

Второ, ако си прав, не е *нужно* да се защитава. Апостол Петър ни насърчава да следваме стъпките на Исус, който „когато Го хулеха, с хула не отвърщаше; когато страдеше, не заплашваше; а предаваше делото Си на Този, който съди справедливо“ (1 Петрово 2:23). Ако си правият, не е нужно да се защитава. Праведният Съдия, който знае кой си и какво си направил, ще те реабилитира.

В началото на пасторското си служение отговарях за малка група активисти в младежкото служение на нашата църква, а между тях беше и Алис

Алис беше мило християнско момиче, което отговаряше за програмите на момичетата в църквата. За нещастие, макар и надарена в много области, Алис не притежаваше административните способности за тази длъжност. Тя се бореше със своето служение, чувстваше се разочарована и не на място. Тъй като нещата не вървяха към по-добро, Алис трябваше да си го изкара на някого и си избра това да съм аз. „Трябва да се видим“, каза ми ядосано тя един ден. Определихме среща.

Когато седнахме да говорим, тя извади лист хартия на масата

— Нийл, направила съм списък на всички твои добри черти и всички твои лоши черти.

Хвърлих поглед към листа и видях две колонки. В колонката с добрите черти имаше само една точка, докато тази с лошите черти продължаваше до края на листа и от другата страна. Тя прочете първо добрата черта, а след това прочете всички лоши черти.

Онази част от мен, която е направена от пръст, искаше да реагира защитно на всяко нейно обвинение. Но онази част от мен, която е съставена от Духа, ми казваше

непрекъснато: „Затваряй си устата, Андерсън". Така че просто стоях и слушах, докато тя изчерпа и двете колонки.

Накрая казах:

— Алис, трябва да имаш много смелост, за да дойдеш и да ми прочетеш този списък. Какво предлагаш да направя?

Въпросът ми я свари неподготвена и тя започна да плаче.

— О, Нийл, не е в теб вината, аз съм виновна... — изхълца тя.

Е, това също не беше съвсем вярно. Във всяка от критиките, които беше отправила към мен, имаше частица истина. Но ако бях започнал да се защитавам за всяка от тези точки, Алис щеше още по-твърдо да се опитва да ме убеди, че греша. Както се оказа, моята откровеност за нейната критика подготви пътя за една дискусия относно нейното разочарование от служението ѝ. Две седмици по-късно тя се отказа от ръководството на програмата за момичетата и сега с радост служи на Господа в служение, което отговаря на нейните дарби.

Ако можеш да се научиш да не заемаш защитна позиция, когато някой изложи на показ дефектите в характера ти или атакува твоите действия, ще имаш възможност да обърнеш ситуацията и ти да послужиш на този човек. Не си длъжен да отвърнеш на отхвърлянето, като се опиташ да биеш системата, като се предадеш пред системата или като се бунтуваш на системата. Системата на света за преценка на твоята стойност като личност не е това, което определя твоята стойност. Апостол Павел писа: „И така, както сте приели Исус Христос, Господа, така и ходете в Него, вкоренени и изградени в него и утвърдени във вярата така, както бяхте научени, като изобилствате в нея с благодарение" (Колосяни 2:6, 7). Твоята вяност е към Христос, твоя Господ, а не към света.

Апостол Павел продължава: „Внимавайте да не ви заплени някой с философия и с празна измама, според човешки предания и първоначалните учения на света, а не според Христос" (стих 8). В света има система, която оказва влияние. Но не е нужно да откликваш на тази система, защото ти не си от тази система. Ти си *в* света, но не *от* света (Йоан 17:14-16). Ти си в Христос. Ако усетиш, че реагираш на отхвърлянето със защита, нека това ти напомни да насочиш вниманието си към онези неща, които ще изградят и установят твоята вяра.

### **Когато си изкушен да критикуваш или отхвърляш другите**

Отхвърлянето е двустранен процес: може да е насочено към теб или да излиза от теб. Говорихме за начина си на реагиране спрямо системата в света. Нека погледнем сега как да отвърщаме на изкушението да заклеим другите с критика или отхвърляне.

Веднъж, докато бях пастор, ми се обадиха спешно по телефона. Молбата беше такава, че дори и полицаи не би желали да откликне. „Пасторе, по-добре елате тук — каза съпругът по телефона, — иначе ще се избием един друг." Някъде отзад чувах виковете на жена му.

Когато пристигнах в къщата, убедих Фред и Сю да седнат на масата един срещу друг и да поговорят относно проблема. Аз седнах отстрани. Известно време те викаха един срещу друг, като се нападаха взаимно с обвинения и обиди.

Накрая ги прекъснах.

— Времето ви изтече! Сю, защо не сложиш по едно кафе. Фред, донеси ми лист хартия и молив. Всеки от вас да си вземе Библията

Когато се събрахме отново, надрасках една проста схема (виж схема 12-Б)

### **СХЕМА 12-Б**

Носиш отговорност за Твоя собствен характер...

Твоя собствен характер те кара...

Нуждите на другия...

**(край на) СХЕМА 12-Б**

И им говорих от Божието Слово.

Помолих Фред да прочете Римляни 14:4: „Кой си ти, за да съдиш чужд слуга?

Пред своя собствен господар той стои или пада. Но ще стои, защото Господ е силен да го направи да стои."

— Този стих говори за осъждането на характера на друг човек — казах аз. —

Пред Бога всеки от вас е отговорен за своя собствен характер.

Фред и Сю поклатиха глави утвърдително. После помолих Сю да прочете Филипияни 2:3: „Не правете нищо от партизанство или тщеславие, но със смирение нека всеки счита другия за по-горен от себе си".

— Този стих говори за нашите нужди — продължих аз. — Пред Бога всеки е отговорен да посреща нуждите на другия.

Отново двамата се съгласиха с мен.

— Осъзнавате ли какво сте правили през последните два часа? Вместо да поемете отговорността за собствения си характер, вие сте разнищвали характера на своя партньор. Вместо да се грижите за нуждите на другия, вие егоистично сте гледали само на личните си нужди. Нищо чудно, че бракът ви не върви. Вие сте заменили Божия план А за взаимоотношенията помежду си за план Б, който носи само нещастие!

Преди да си тръгна в този ден Фред и Сю с молитва взеха решение да насочат вниманието си към нуждите на другия според Божието Слово.

Какви семейства и църкви бихме имали, ако всички ние приемехме отговорността за собствените си характери и се стараехме да посрещнем нуждите на онези, с които живеем? Щяха да бъдат почти райски. Но вместо да се посветим на задължението да развиваме собствения си характер и да посрещаме нуждите на другите, често се поддаваме на подбудите на Сатана да критикуваме характерите един на друг и егоистично да посрещаме само своите лични нужди. Ако следвахме първия вариант, това само щеше да ни помага да растем към зрелост.

### ***Насочи вниманието към отговорностите си***

Друг начин, по който Сатана ни мами в нашите междуличностни взаимоотношения, е изкушението да мислим предимно за правата си, а не за отговорностите си. Един съпруг например може да негодува срещу жена си, защото смята, че тя трябва да бъде смирена. Една жена може да мърмори на мъжа си, защото очаква той да бъде духовния водач. Родителите тормозят децата си, защото смятат, че тяхно право е да изискват послушание. Членовете на църквите протестират шумно, когато почувстват, че правата им са нарушени от пастори, съвети или други членове.

В Божията система нашият фокус трябва да бъде върху изпълнението на нашите отговорности, а не настояване за правата ни. Ти, който си съпруг, трябва да знаеш, че покорната жена не е твое право, но да бъдеш любящ, грижовен съпруг, е твоя отговорност. Глава на семейство не е право, което да отстояваш, а отговорност, която да изпълняваш.

По същия начин, вие, жени, трябва да знаете, че духовният съпруг не е ваше право, но да бъдете покорни, подкрепящи съпруги, е ваше задължение. Родители, да възпитате послушни деца не е ваше право, но да дисциплинирате децата си с грижа в поучението на Господа е ваше задължение. Да бъдеш член на Христовото тяло и на местна църква е една невероятна привилегия, а не право. Тази привилегия идва с

внушителната отговорност да се държиш като Божие дете и да обичаш хората Когато застанем пред Христос, Той няма да ни попита дали сме получили всичко, което ни се е полагало. Но Той ще ни награди за това колко добре сме изпълнили задълженията си.

### ***Не играй ролята на съвестта***

Аз израснах в едно добро, морално обкръжение и дори ходех на църква, но не бях християнин. В онези дни наистина бирата ми харесваше, особено в горещите дни след окосяването на двора Когато приех Христос като младеж, започнах да посещавам църква, която проповядваше пълно въздържание от алкохолни напитки. Аз не бях пияница, затова реших да зачеркна това правило и да си запазя бирата. Две години по-късно Господ ме изобличи за моето пиене на бира Заедно с изобличението дойде и силата да му се подчиня. И аз отказах бирата Единственият проблем беше в това, че току-що бях купил четири каси хубава бира Година по-късно, когато постъпих в семинарията, дадох всичката бира на момчетата, които ми помогнаха да се преместя и оставих *те* да обсъждат този проблем с Бога!

Понякога сме изкушени да играем ролята на Святия Дух или на съвестта в живота на някой друг по въпроси, за които Библията не е категорична: „Християните не пият и не пушат“; „Трябва да прекарваш най-малко половин час на ден в молитва и изучаване на Библията“; „Да си купуваш лотарийни билети не е добро настояничество върху парите, които Бог ти е дал“. Убеден съм, че Святия Дух знае точно кога да изобличи по въпросите на съвестта Това е част от процеса на освещение, за който Той има грижа Когато се опитаме да играем Неговата роля, едва ли правим нещо повече от това да критикуваме и отхвърляме. Нашата работа е да обкръжим хората с приемане и да позволим на Святия Дух да си свърши работата на Неговото време.

### ***Дисциплина — да, осъждане — не***

Има ли случаи, когато като християни трябва да застанем срещу другите по въпроса за поведението? Да. От нас се иска да застанем срещу този, който очевидно е нарушил ограниченията на Писанията и да го върнем в добрия път. Исус даде насоки: „ако съгреши брат ти, иди, покажи вината му между теб и него насаме. Ако те послуша, спечелил си брат си. Но ако не послуша, вземи със себе си още един или двама и от устата на двама или трима свидетели да се потвърди всяко нещо“ (Матей 18:15, 16).

Но нека ви предупредя за едно важно разграничение в тази област, дисциплината е въпрос на заставане срещу определен начин на поведение — това, на което си бил личен свидетел (Галатяни 6:1); осъждането е насочено срещу характера Казва ни се да заставаме срещу другите във връзка с грехове, които сме наблюдавали, но не ни е позволено да съдим техния характер (Матей 7:1; Римляни 14:13). Дисциплинирането на поведението е част от нашата работа; съденето е Божие задължение.

Представете си например, че току-що сте хванали детето си в лъжа „Ти си лъжец“, казваш му. Това е съдене, атака, насочена срещу неговия характер. Но ако кажеш: „Синко, ти току-що каза лъжа“, това е дисциплиниране. Ти го държиш отговорен за поведение, на което си свидетел.

Или да кажем, че твой приятел, християнин, ти признае, че е излъгал относно данъка, който е трябвало да заплати. Ако го наречеш крадец, ти осъждаш неговия характер, а това не е твое задължение. Можеш да го укориш само на основата на това, което виждаш: „Като лъжеш за данъците, ти крадеш от държавата, а това не е добро“.

*Трябва да държим сметка за поведението на другите, но никога не трябва да допускаме очерняне на характера им.*

Когато укоряваш някого, трябва да се основаваш на това, което си видял или чул лично, не на това, което подозираш или си чул от клюката. Ако избличиш някого за поведението му и той не те послуша, следващия път доведи двама или трима свидетели — не свидетели на твоите думи, а очевидци на неговия грях. Ако ти си единственият очевиден, говори с него лично и спри дотам Всеки път, когато те вижда, Бог ще му напомня за греха В крайна сметка той или ще се поправи, или ще напусне.

Голяма част от това, което наричаме дисциплина, не е нищо друго освен погубване на характера На непослушното си дете казваме: „Глупаво дете“, „Лошо момче“, „Ти си ненужен“. На съгрешилите братя и сестри, християни, казваме: „Не си добър християнин“, „Ти си крадец“, „Ти си похотлив женкар“. Такива изрази нито поправят, нито назидават. Те унищожават характера и изразяват неодобрение и към човека, а не само към проблема. Твоето дете не е лъжец, то е дете на Бога, което е казало лъжа. Твоят приятел, християнин, не е крадец, той е дете на Бога, който е взел нещо, което не му принадлежи. Вярващият, хванат в неморална постъпка, не е перверзник, той е Божие дете, направил компромис със своята чистота Трябва да държим отговорни хората за тяхното поведение, но нямаме право да клеветим характера им

### ***Дай израз на нуждите си без да съдиш***

Ако имаш законни нужди във връзка с едни взаимоотношения, които не намират отговор, трябва ли да рискуваш другият да се почувства критикуван или отхвърлен, като им дадеш израз? Да, но дай им израз по такъв начин, че да не накърниш характера на другия. Например може би не чувстваш любовта на другия в едни взаимоотношения и казваш: „Ти не ме обичаш вече“. Или чувстваш, че твоят съпруг не те цени и казваш: „Караш ме да се чувствам безполезна“. Или чувстваш дистанция, която се развива между теб и твоя приятел и казваш: „Не пишеш, нито се обаждаш“. Така ти даваш израз на своите нужди, но в същото време и смазваш другия. Ти узурпираш ролята на съвестта му. И тъй като представяш своята нужда като негов проблем, вероятно той ще се защити и това ще внесе още повече напрежение във взаимоотношенията ви.

Какво ще кажеш да изразиш нуждите си така „Вече не се чувствам обичана“, „Чувствам се безполезна, незначителна личност“, „Липсва ми, когато не общуваме редовно“? Като замениш „ти“ с „аз“, изразяваш нуждите си без да обвиняваш никого. Твоят неосъждащ подход дава на Бога възможността да работи със съвестта на човека и обръща потенциалния конфликт във възможност за служение. Другият човек е свободен да отговори на твоите нужди, без да трябва да се защитава от твоята атака Всички ние имаме основни човешки нужди — да се чувстваме обичани, приемани и полезни. Когато тези нужди не намерят отговор, много важно е да ги изразим пред своите семейства, братя и сестри по един положителен начин и да позволим на другите да ни послужат в тези нужди. Вярвам, че в основата на всяко изкушение лежи някоя незадоволена законна нужда. Когато си прекалено горд, за да се каеш „Не се чувствам обичан“, или когато отчуждиш другите с думите: „Ти не ме обичаш вече“, твоята нужда от любов остава не отговорена Тогава Сатана идва с изкушаваща алтернатива:

„Жена ти не те обича, както заслужаваш. Но забелязал ли си пламъчето на обичта в очите на секретарката си?“

Бог е предвидил да посреща твоите нужди и да те пази чист, като употребява другите вярващи. Проблемът е в това, че много от нас ходят на неделно училище, на църква и на групите за изучаване на Библията, като си слагат лицемерно набожна маска В желанието си да изглеждат силни и стабилни те ограбват себе си от възможността да намерят задоволяване на нуждите си в топлотата и сигурността на християнската общност. В този процес, те ограбват другите християни от възможността да послужат

на техните нужди — една от основните причини Бог да ни събере в църкви. Като отнемеш на вярващите привилегиите да задоволят твоите нужди, ти действаш независимо от Бога и ставаш уязвим за изкушението, света, плътта и дявола да посрещнат твоите нужди.

Един пастор веднъж отбеляза остроумно: „Служението щеше да бъде прекрасно нещо, ако не бяха хората“. Може би и ти си казвал нещо подобно: „Израстването в Христос щеше да бъде лесно, ако не бяха хората“. Всички ние знаем, че да следваш Христос включва и вертикалното, и хоризонталното общение — да обичаш Бога и да обичаш хората. Важно е да знаем, че Бог работи в живота ни чрез здрави взаимоотношения. Къде по-добре ще се научим на търпение, милосърдие, простителност, единство и т.н., освен в близостта на действащите взаимоотношения. Посветените приятелства могат да се окажат много трудно нещо, ако не приемем своята отговорност да израстваме и да обичаме другите. Но *можеш* да се посветиш по този начин. Никой не определя кой си, освен ти, Бог и твоя отклик към него.

Един от студентите ми донесе това стихотворение, като настояваше, че това е мое описание. Надявам се, че е прав. Представям го, защото вярвам, че то дава един добър поглед към понякога деликатните ни взаимоотношения като християни:

Хората са неразумни, нелогични егоисти.

Все пак ги обичай. Ако вършиш добро, ще те обвинят в лични и скрити мотиви.

Все пак върши добро. Ако имаш успех, ще спечелиш лъжливи приятели и истински врагове.

Стреми се към успеха все пак. Доброто, което вършиш днес, ще бъде забравено утре.

Все пак върши добро. Честността и прямотата ще те направят уязвим

Все пак бъди честен и прям.

Най-големите хора с най-големи идеи често падат под ударите на най-малките хора с най-малко разум.

Пак имай велики идеи. Хората покровителстват неоправданите, но следват само големите.

Ти пак се бори за неоправданите. Ще строиш с години, а може да падне за ден.

Все пак строй. Хората наистина се нуждаят от помощ, но ако им помогнеш, ще те нападнат.

Все пак помагай на хората. Дай на света най-доброто от себе си и ще получиш ритник в челюстта

Нищо, ти пак дай на този свят най-доброто от себе си. (*Източник и автор — неизвестни*).

Всеки може да открие грешки в характера и поведението на друг християнин. Но само чрез Божията благодат можем да погледнем зад импулсивния Петър и да видим в него канарата на Ерусалимската църква. Нужна е Божията благодат, за да видим в гонителя Савел апостол Павел. Така че в ежедневните си срещи с хората, чието поведение е понякога не съвсем като поведение на светии — и които виждат теб по същия начин — просто ти казвам „благодат и мир да ви се умножава“ (2 Петрово 1:2).

## ГЛАВА 13

### ПО-ДОБРЕ ИЗРАСТВАМЕ ЗАЕДНО

Всеки януари имам привилегиите да взема със себе си 24 студенти от семинарията в Джулиън Сентър близо до Сан Диего, Калифорния, където живеем заедно и се обучаваме заедно в продължение на четири седмици. Моят приятел Дик

Дей основа Джулиън Сентър с намерението там да се обучават християни в контекста на близки взаимоотношения. Обикновено той събира групи и са заедно в продължение на 12 седмици съвместен живот и обучение, но през януари се присъединява към мен за преподаване на студентите от семинарията за една по-кратка сесия.

За да въведа студентите в това ново измерение на обучението — взаимоотношенията — започвам януарската сесия, като разделям студентите на групи по трима за едно сравнително безобидно упражнение за запознанство. Обикновено завършвам упражнението, като питам студентите, как биха определили с една дума емоциите, които са изпитали. Обичайните отговори са: „щастлив“, „приет“, „мир“, „очакване“ и т.н. и само някои признават, че са малко уплашени.

Но младеж на име Дани ме изненада една година, като отговори с „отегчен“. Дани беше дошъл да учи, а не да общува. Той желаше съдържание, а не разговоряне. Смяташе опитите ми да установя връзки и взаимоотношения между студентите за загуба на време. Ден след ден другите студенти се сближаваха, а Дани остана хладен и отчужден.

След две седмици съпротивата Дани най-сетне се предаде. Той започна да разбира, че духовното израстване и зрелост се осъществяват най-добре в общество от хора, които се познават и приемат един друг. И когато Дани действително се отвори пред своите състуденти, започна наистина да има полза от съдържанието на сесията.

След този месец в Джулиън Сентър Дани се върнал при малката група от бизнесмени, с която изучавал Библията, с едно ново виждане. Дори, казал им той, вече цяла година се събираме, а аз не зная какво ви кара да се оплаквате, какво ви вдъхновява и как върви семейния ви живот. А и вие не знаете много за мен. Трябва да отидем по-далеч от това да споделяме информация и да започнем да споделяме живота си." Дани беше разбрал тайната на апостол Павел за ученичеството: „Така, като имахме гореща любов към вас, бяхме готови да ви предадем не само Божието благовестие, но и своя живот, защото ни бяхте станали мили" (1 Солунци 2:8).

### **Взаимоотношенията: пулсът на растежа и зрелостта**

Двата въпроса, които най-често ми задават във връзка със служението да подпомагаш духовния растеж към зрелост у другите, са: „Какви предмети поучаваш?" и „Каква програма следваш?" Отговорът ми? Ако предметът ти не е най-вече Библията и програмата ти не е най-вече взаимоотношенията то това, което правиш, не е ученичество изобщо.

Не преподаваните предмети са проблем обаче. Групи за изучаване на Библията има колкото искаш. Липсващата връзка в ученичеството е обикновено личното взаимодействие. Често бързаме да натикаме в ръцете на някого някоя книга и да му кажем „Ето това ще ти покаже какво да *правиш*, за да израснеш в Христос". Но рядко се посвещаваме на някого и казваме: „Нека споделяме един с друг какво Христос е направил в живота ни и как ни е помагал да израстваме в Него".

Ученичеството е изключително лично взаимодействие между двама или повече души, които си помагат един на друг да израстват в Бога. Основният зов на Исус към учениците виждаме в думите Му: „Елате при Мен" (Матей 11:28) и „Елате след Мен" (Матей 4:19). Марко отбелязва: „И определи дванадесет души, за да бъдат с Него и за да ги изпраща да проповядват и да имат власт да изцеляват и да изгонват демони" (Марк 3:14, 15). Забележи, че взаимоотношенията на Исус с учениците му предшестваха задачите, които Той им даде да изпълняват. Ученичеството идва преди вършенето на делата, зрелостта идва преди служението, характерът — преди кариерата.

Всеки християнин, включително и ти, е едновременно и ученик, и учител в контекста на християнските взаимоотношения. Ти имаш внушителната привилегия и

отговорност да бъдеш и този, който помага за израстването на други, и обучаван на това, какво значи да си в Христос, да ходиш в Духа и да живееш чрез вяра. Може би имаш роля в семейството си, в църквата или в християнското общество, което ти дава особената отговорност да правиш ученици в ролята си на съпруг/ баща, пастор, неделен учител, водач на група за изучаване на Библията и т.н. Но дори ако като длъжност ти обучаваш другите, никога не престава да бъдеш ученик, който се учи и расте в Христос чрез своите взаимоотношения. Съответно може да нямаш „официално“ длъжността да поучаваш някого, но ти винаги си и учител. Имаш възможността да помагаш на своите деца, приятели и други вярващи да израстват в Христос чрез твоята грижа и посветено приятелство.

По същия начин всеки християнин е и съветник, и съветван в контекста на християнските взаимоотношения. Спомни си разликата между ученичеството и съветването: ученичеството гледа към бъдещето, за да провокира духовно израстване и зрелост; съветването гледа към миналото, за да поправи проблемите и да заздравява слабите места. Заради ролята или нивото си на зрелост може би често ти се налага да бъдеш съветник. Но винаги ще има моменти, когато ще трябва ти да потърсиш и да получиш съвет от други християни. Или може би си християнин отскоро, или имаш минало, пълно с проблеми, и все още се нуждаеш доста от съвети. И ти трябва да си готов за възможностите, които Бог ще ти дава, за да предложиш полезен съвет на другите вярващи около теб.

В тази последна глава искам да ви дам насоки за служенията на ученичеството и съветването, на които всички сме призвани в християнското общество. Независимо дали имаш задължението „по професия“ да поучаваш и/ или да съветваш, или си „просто“ християнин, който расте и който се е посветил да помага на другите да израстват към зрелост и свобода в Христос, следващите насоки за ученичеството и концепции за съветването ще бъдат практическа помощ в служението ти на любов към другите.

### **Насоки за ученичеството**

Аз виждам в насоченото към бъдещето ученичество три нива, за които говори и апостол Павел в Колосияни 2:6-10. Нивата на ученичеството са обобщени в схема 13-А. Ниво 1 е свързано с това да помагаме на хората да осъзнаят основополагащите въпроси за установяване и разбиране на тяхната *самоличност* в Христос. Апостол Павел обяви за завършено делото, което определя кои сме в Христос: „Имате пълнота в Него“ (Колосияни 2:10).

Ниво 2 се занимава с въпроса за *зрелостта* в Христос, за която намеква апостол Павел с думите „изградени в Него“ (стих 7).

Ниво 3 отразява въпроса за всекидневното ни *ходене* в Христос, което се основава на нашата самоличност и зрелост. Апостол Павел ни учи: „Както сте приели Христос Исус, Господа, така и ходете в Него“ (стих 6).

Успехът на всяко ниво зависи от предното ниво. Един християнин не може да ходи пълноценно във вяра (ниво 3), ако не върви към зрелост (ниво 2), а не може да се приближава до зрелостта, ако не познава своята самоличност в Христос (ниво 1).

Как да правим Христови ученици: Нива на конфликти и растеж;

### **(начало на) СХЕМА 13-А**

#### **Ниво 1**

Самоличност

Пълнота в Христос (Кол. 2:10)

Конфликт:

Липсва спасение или сигурност (Ефесяни 2:1-3)  
 Растеж:  
 Божие дете (1 Йоан 3:1-3; 5:11-13)  
 Конфликт:  
 Помрачено разбиране (Ефесяни 4:18)  
 Растеж:  
 Обновен ум (Римляни 12:2; Ефесяни 4:23)  
 истината (2 Тимотей 2:15)  
 Емоционално  
 Конфликт:  
 Страхът (Матей 10:26-33)  
 Растеж  
 Свобода (Галатяни 5:1)  
 Волево  
 Конфликт:  
 Бунт (1 Тимотей 1:9)  
 Растеж  
 Покорство (Римляни 13:1, 2)  
 Взаимоотношения  
 Конфликт  
 Егоизъм (Филипяни 2:1-5; 1 Коринтяни 10:24)  
 Растеж:  
 Приемане (Римляни 5:8; 15:7)  
 Конфликт:  
 Гневът (Ефесяни 4:31), тревогата (1 Петрово 5:7),  
**Ниво 2**  
 Зрялост  
 Изградени в Христос (Колосяни 2:7)  
 Конфликт:  
 Ходене по плът (Галатяни 5:19-21)  
 Растеж:  
 Ходене по Духа (Галатяни 5:22, 23)  
 Конфликт:  
 Погрешни възгледи за живота (Колосяни 2:8)  
 Растеж:  
 Правилно излагане Словото на истината (2 Тимотей 2:15)  
 Конфликт:  
 депресията (2 Коринтяни 4:1-18)  
 Растеж:  
 Радост, мир, търпение (Галатяни 5:22)  
 Конфликт:  
 Липса на себевладение, импулсивен (1 Коринтяни 3:1-3)  
 Растеж:  
 Себевладение (Галатяни 5:23)  
 Взаимоотношения  
 Конфликт:  
 Отхвърляне (Ефесяни 2:1-3)  
 Растеж:  
 Прощка (Колосяни 3:1-3)  
 Ниво 3:

Ходене  
Ходете в Христос (Колосяни 2:6)  
Конфликт:  
Нечувствителен за гласа на Духа (Евреи 5:11-14)  
Растеж:  
Воден от Духа (Римляни 8:14)  
Конфликт:  
Гордост (1 Коринтяни 8:1)  
Растеж:  
Усъвършенстван, подготвен за всяко добро дело (2 Тимотей 3:16, 17)  
Конфликт:  
Обезсърчаване и тъга (Галатяни 6:9)  
Растеж:  
Доволство (Филипяни 4:11)  
Конфликт:  
Недисциплиниран (2 Солунци 3:7, 11)  
Растеж:  
Дисциплина (1 Тимотей 4:7, 8)  
Взаимоотношения  
Конфликт:  
Непростителност (Колосяни 3:1-3)  
Растеж:  
Братска любов (Римляни 12:10; Филипяни 2:1-5)  
**(край на) Схема 13-А**

Забележи също, че всяко ниво има пет измерения на приложение: духовно, умствено, емоционално, волево и свързаното със взаимоотношенията.

Всяко измерение на прилагане има както точка на конфликт, така и стъпка за израстване. Конфликтната точка определя как грехът, светът, плътта и дяволът се намесват в процеса на ученичеството. Помни: Сатана е твърдо решен да ни мами, разочарова и да руши нашата самоличност като вярващи, нашата зрелост и ходене в Христос. Точките на конфликти разкриват резултатите от неговото дело, които трябва да бъдат разрешени и заменени с определени стъпки на израстване.

Опитай се да разбереш, че няма библейски граници между трите нива на ученичеството, нито между петте измерения, както сякаш предполага таблицата. Тази схема има за цел само да открий определени, основни въпроси, които трябва да бъдат разрешени, за да расте вярващият — и да си помагаме един на друг да растем — да бъдем сигурни и ефективни Божии служители.

### ***Ниво 1: Самоличност***

Конфликтната точка на това ниво е липсата на лично спасение (ако *не* се е новородил) или липсата на сигурност за спасение (ако се *е* новородил). Не е твое задължение да даваш сигурност за спасение, Бог прави това (Римляни 8:16; 1 Йоан 5:13). Твоята роля в тази стъпка на израстване е да водиш хората към Писанието, което заявява тяхната духовна самоличност като Божии деца.

В областта на ума, хората идват при Бога без истинско познание за него. Има нещо, което те трябва да знаят, за да могат да повярват в Бога и да станат това, което Той иска да бъдат (Осия 4:6). Ако не се обновят умовете им и не се изгради една правилна ценностна система, те ще потърсят отговор на основните си нужди в неправилна посока: независимо от Бога

Емоционалният конфликт на това ниво е страхът. Страхът кара хората да вършат това, което не трябва да вършат и им пречи да вършат това, което трябва да вършат. Когато страхът от някого или нещо, но не Бог, е единственият мотив за действие, те не са свободни, а страхът от Бога прогонва всеки страх (Притчи 1:7). Да намерим свобода (*Освободителят от робството бел. ред.*) в Христос е тема на следващата ми книга *The bondage breaker*<sup>1</sup> (Harvest House).

В сферата на волята, хората са се научили да живеят в бунт срещу Бога, независими от Бога Те или са свикнали да се стремят към първото място, или живеят в ненормална зависимост от родители, брачни партньори, друг човек или институция. Повечето хора желаят да бъдат съдии над онези, които властват над тях. Растежът на този етап включва разбиране и прилагане на библейското подчинение спрямо Бога като любящ баща и спрямо другите.

Във връзка с взаимоотношенията ни с другите, тъй като светският критерий за приемане се основава на външните неща, повечето хора са били отхвърлени в детството си. Въпреки това Божието царство се основава на Божиата безусловна любов и приемане (Тит 3:5).

Следователно основата за взаимоотношенията ни не е да даваме на другите това, което заслужават, — означаващо съд — а това, от което се нуждаят — милост. Приятелят ми Дик Дей отбелязва, че назидаването на другите не започва с власт, която изисква отговорност. То започва с приемане, последвано от одобрение. След като веднъж са приети и одобрени, хората ще поемат своята отговорност пред авторитета.

Така че първата цел на ученичеството е да се установи самоличност в Христос. Това предполага:

1 Да водим хората към Христос и да ги насочваме към духовна сигурност за спасение;

2 Да водим хората към истинско познание за Бога и себе си в Христос, като ги насочваме към пътеката за познаване на Божиите пътища;

3 Да променяме основния им мотив за действие от страх от хората и обстоятелствата\* към страх от Бога;

4 Да им помогнем да разберат как все още се опитват да манипулират Бога или се бунтуват срещу Бога;

5 Да разчупим начина им на защитна реакция срещу отхвърлянето, като покажем приемане и одобрение.

*Ученичеството изисква дисциплина на ума. Хората, които не поемат отговорност за своите мисли, не могат да бъдат ученици.*

## **Ниво 2: Зрелост**

Изграждането в Христос, което е процес на освещението, започва в духовното измерение, като помогнем на хората да видят разликата между ходенето по плът и ходенето по Духа. Колкото по-често избират да ходят по плът, толкова по-незрели ще останат. Колкото по-често избират да ходят по Духа, толкова по-бързо ще израснат. Основно за тази истина е разбирането на вярващия, че външните обстоятелства не определят кой е той, как ходи или какъв става. Само Бог и реакцията на отделната личност към Него определя това.

В сферата на ума, когато християните повярват на лъжата на Сатана или светските философии, те няма да бъдат способни да растат (Колосяни 2:8). Битката е за ума и трябва да се научим да избличаваме стратегиите на Сатана и да пленяваме всяка мисъл (2 Коринтяни 10:5). Ученичеството изисква дисциплина на ума. Хората, които не поемат отговорност за мислите си, не могат да бъдат ученици.

В емоционалната сфера чувствата са продукт на мисловния живот. Ако мислите и възгледите на някого са погрешни относно това от какво зависи успеха му, значението му като личност, щастието му и т.н., той ще бъде жертва на отрицателни емоции. Гневът, тревогата и депресията са обикновено резултат на неправилна ценностна система. С най-голямо значение за умственото и емоционалното здраве е истинското познание за Бога, приемането на Неговия план и сигурността на Неговата прошка.

Що се отнася до волята, християните трябва да упражняват духовния плод на себеобузданието, а не да се поддават на внушенията на плътта.

Във връзка с взаимоотношенията прошката е ключът за зрелостта. Тя е спойката, която държи семействата и църквите в едно. Сатана използва непростителността повече от всеки друг човешки недостатък, за да пречи на израстването на отделната личност и служението. Човекът, който не е простил, е под игото на миналото или на някой човек, и няма свободата да върви напред в Христос *Освободителят от робството* (бел. ред.).

Втората цел на ученичеството е да приемем Божията цел за освещението и да растем по образа на Христос Това предполага:

Да помагаме на хората да се научат да ходят по Духа и чрез вяра;

Да ги насочваме към дисциплиниране на ума си, за да вярват на истината;

Да им помогнем да слязат от влака, който ги носи, и да насочат мислите си към Бога, а не към обстоятелствата;

Да ги насърчаваме да развиват контрол над себе си;

Да ги насърчим да разрешават личните си проблеми, като прощават на другите и търсят прошка

### ***Ниво 3: Ходене***

Толкова много християни желаят да започнат пътя си на Христови ученици от тук, а не от нива 1 и 2. Те питат: „Какво да направя, за да раста като християнин?“, а би трябвало да питат: „Какъв трябва да *бъда*? Една от най-големите грешки, които правим в християнското си служение, е че очакваме хората да имат поведение на християни (ниво 3), преди да са узрели като християни (нива 1 и 2). По този начин ние искаме от хората да се държат по начин, който не съответства на начина, по който възприемат себе си и нивото им на израстване, а това е невъзможна задача Но когато вярващите се закрепят в своята самоличност в Христос и израснат до зрелост, можем да им помогнем по нататък, като ги призовем към всекидневно поведение в подобие на Христос.

За духовно зрели хора определяме онези, които имат сетива да разпознават добро и зло (Евреи 5:14).

Разпознаването е изключително неразбрана концепция. Истинското библийско разпознаване не е просто функция на ума, то е също функция на Духа Чрез Духа Си Бог ще покаже на духовно зрелия вярващ съвместимия дух и ще го предупреди за несъвместимия. Духовното разпознаване е авангардът на духовната борба

Тъй като увеличеното знание е склонно да предизвика възгордяване, гордостта е винаги потенциална опасност в умственото развитие. Но вярващият никога не може да познава Бога и Неговите пътища толкова добре, че да няма нужда от Бога Ако християните стигнат до положението да разчитат на собственото си разбиране, те ще престанат да признават Бога Честният изследовател на Божието Слово трябва да признае, че колкото повече знае за Бога, толкова по-зависим трябва да бъде от него.

В емоционалната сфера зрелият вярващ се учи да бъде доволен във всяко обстоятелство (Филипийни 4:11). В този живот има много разочарования и много от желанията на вярващия остават несбъднати. Но нито една от целите му няма да остане неосъществена, ако те са Божиите цели. Сред трудностите на живота християните се

нуждаят от насърчение. Да насърчиш означава да дадеш на другия куража да продължи. Всеки Христов ученик трябва да насърчава.

Някой беше казал, че успешният християнски живот се крепи на упражняването на волята. Недисциплинираният човек не е способен да живее продуктивно. А дисциплинираният човек е изпълнен с Духа човек, който няма неразрешени конфликти и който търси задоволяване на нуждите си в Христос.

В сферата на взаимоотношенията зрелият вярващ вече не живее за себе си, а за другите. Може би най-сигурната проверка за зрелостта на вярващия намираме в призива „горещо се обичайте един друг с братска обич“ (Римляни 12:10). В крайна сметка светът няма да ни познае като истински християни по богословието ни, титлите ни, образователните ни степени или сградите ни, а по любовта ни.

Казано просто, третата цел на ученичеството е да помогнем на вярващите да функционират като вярващи в своите домове, работни места и в обществото. Ефективното ходене на християнина включва правилната употреба на духовните дарби, талантите и интелекта в служене на другите и за положително свидетелство на света. Тези цели за поведението са валидни, само ако личността е приела своята самоличност в Христос и преживява духовна зрелост в Христос.

Според моите наблюдения повечето проповеди са насочени към ниво 3, с надежда това да предизвика отражение в поведението на слушателите. Но повечето християни са още на ниво 1, обвързани от миналото, парализирани от страх, отчуждени от отхвърлянето. Те нямат представа кои са в Христос, затова и нямат успех в ходенето като християни. Вместо непрекъснато да казваме на незрелите християни какво трябва да *правят*, нека заедно с тях отпразнуваме това, което Христос вече е *направил* и да им помогнем да станат това, което вече са в Него.

### Концепции за съветване

В моите часове в семинарията понякога карам студентите си да опишат на лист хартия личния проблем, който би им било най-трудно да споделят с някой друг. Когато почувствам, че тревогата у всеки студент е нараснала достатъчно, казвам им да спрат. Те се успокояват, че няма да ги карам да споделят написаното с друг. Искам само да преживеят страха да измъкнеш на бял свят потенциално унищожителна или неудобна информация за себе си. После ги карам да опишат човека, с когото биха споделили информацията, която са написали за себе си: качества, силни черти, характерни черти. След като ги оставя да помислят малко върху този списък, им задавам решителния въпрос „Готов ли си да станеш такъв човек?“

Позволи ми да ти задам същия въпрос: готов ли си да станеш човека, на когото би могъл да се довериш? В общи линии това е съветникът: човек, с когото другите се чувстват спокойни да споделят проблемите на своето настояще и минало. Християнското съветване не изисква университетска степен, макар че професионалните съветници биха имали голяма полза от обучение, базирано на Библията. Независимо дали стоиш на подиума или на скамейката в църквата, дали седиш на бюро в кабинет за консултации или на масата у дома, Бог може да те употреби да помагаш на хората в техните проблеми, ако си готов да бъдеш състрадателен, грижовен, доверен.

Съветването търси начин да помогне на хората да се справят с настоящето, като разрешат конфликтите на миналото. Много от тези конфликти са свързани с области, където Сатана е издигнал крепост в ума. Хората не могат да израстват и да узряват, защото не са свободни. Целта на християнското съветване — независимо дали е от пастор, професионален съветник или приятел — е да помогнем на хората да преживеят свободата в Христос, за да могат да тръгнат към зрелост и плодоносен живот с Него.

Свободата в Христос е тема на моята книга *The Bondage Breaker*<sup>1</sup> и аз ти препоръчвам да прочетеш тази книга за лична полза и ползата на онези, на които служиш. Междувременно, позволи ми да ти дам пет практически стъпки за официалното или неофициалното съветване, което може би ще ти се наложи да вършиш в своите взаимоотношения с християните.

### **1. Помагай на хората да открият корените на проблемите**

Псалм 1:1-3 сравнява зрелия християнин с дърво, което дава плодове (виж схема 13-Б).

#### **СХЕМА 13-Б**

1. Безплоден живот

Страх и погрешна ценностна система

Непростителност

2. Плодоносен живот

Свобода

Приемане

Прошка

ПОДРЯЗВАНЕ

НАСЪРЧЕНИЕ

ПОУЧЕНИЕ

Покорство

Правилна ценностна система Колосияни 2:6, 7

**(край на) СХЕМА 13-Б**

Плодовитостта на клоните над земята е резултат на плодородността на почвата и здравето на коренната система, която се простира в нея. В идеалния случай вярващият е посаден в плодородната почва на своята самоличност в Христос (ниво 1), простира клоните на зрелостта (ниво 2) и цъфти с продуктивното ходене по Духа (ниво 3). Хората обикновено търсят съвет, защото нещо не е наред във всекидневието им. Вместо да дават плодове, животът им е безплоден. Както при дървото обикновено повърхностният проблем е само симптом на по-дълбоки проблеми. Клоните са сухи и голи, защото нещо не е наред с коренната система и дървото не може да се храни с хранителните вещества на почвата.

Първата задача на съветването е да се помогне на съветвания да открие причината в корените на своя безплоден живот. За това е полезно да се определи кои нужди не са задоволени и как той се опитва да посрещне тези нужди. Неговият коментар ще ти подсказва кои са не посрещнатите нужди. Например, ако той каже: „Навсякъде се чувствам не на място, никой не ме обича“, значи той се нуждае от приемане взаимност. Ако каже: „Аз съм просто един неудачник; не ставам за нищо“, той се нуждае от сигурност и надежда. Ако каже: „Нищо не върша както трябва“, чувства се неспособен. Ако каже: „Не мога да спра да върша някои неща“, нуждае се от свобода.

За да открием корена на проблема, трябва да помогнем на личността да помисли върху няколко много важни въпроса, свързани с петте измерения, илюстрирани в схема 13-А. Въпросите, дадени по-долу, в никакъв случай не са изчерпателни и не трябва да се задават на съветвания директно, защото може да не знае отговорите им. Но това са въпроси, които трябва да помниш, когато разговаряш с него.

В емоционалното измерение, което е добро за начало, защото вероятно именно отрицателните чувства са го довели при теб, опитай се да разбереш: кога е започнал да

се чувства по този начин? Кои събития са се случили горе-долу по същото време? Как е интерпретирано това събитие? Какви неосъществени „цели“ разкриват чувствата му?

В сферата на ума наблюдавай: какво вярва той за Бога? За себе си? За успеха в живота? Повечето хора са мотивирани да действат от това, което би им донесло успех, щастие, значение и т.н. Като преведеш съветвания през теста за оценка на личната стойност (глава 7), ще му помогнеш да разкрие настоящата си ценностна система. Във връзка с волята, опитай се да разбереш: как реагира той на чуждата власт? Как се опитва да манипулира Бога? Поставя ли се под ръководството на местна църква? Със слаба воля ли е, неспособен да каже не, или да застане твърдо зад волята си? Вярва ли, че събитията в живота го управляват? Дали е недисциплиниран и импулсивен? В сферата на взаимоотношенията; какво очаква от Бога и другите? На кого трябва да прости? Чия прошка трябва да потърси? Кои умения на общуване му липсват? Разчита ли на чужда подкрепа (семејство, приятели, църква)?

Духовно: какво е сегашното му положение пред Бога? Знае ли как да ходи по Духа? Чувствителен ли е за гласа на Святия Дух? Прекарва ли всеки ден време с Бога в молитва и изучаване на Библията?

## **2. Поощрявай емоционалната честност**

Съветваните обикновено желаят да споделят какво им се е случило, но не са така готови да споделят своя неуспех или съучастие в събитието и се затварят още повече, когато трябва да споделят какво чувстват във връзка с него. Ако не успееш да поощриш емоционалната честност, шансовете им да разрешат вътрешните си проблеми и да се освободят от миналото си са минимални. Не можеш да възстановиш правилни отношения с Бога, ако не си честен относно чувствата си.

*Сатана и неговите демони са като хлебарките.*

*Когато светлината нахлуе в техните територии, те хукват към сенките.*

Когато един християнин държи емоциите си в тъмнина, като не ги споделя честно, той дава на Сатана, княза на тъмнината, място. Бог прави всичко в светлината (1 Йоан 1:5-7). Когато един човек честно признае как се чувства в опита си да разреши конфликтите си, той излага душата си пред Божиата светлина. Ако хората желаят да бъдат свободни от миналото си и да живеят в свобода в настоящето си, те трябва да ходят в светлина. Емоционалната честност държи дявола настрана

## **3. Споделяй истината**

Когато твоите събратя, християни, дойдат при теб за съвет, обикновено това означава, че животът им е нанесъл жесток удар, който ги е накарал да мислят, че нещо не е наред с тях. Начинът, по който възприемат Бога, е изкривен, те чувстват, че не е възможно Той да ги обича.

Каква привилегия е да споделиш с тях истината за тяхната самоличност в Христос и да им помогнеш да поправят погрешната си ценностна система. В кабинета си винаги имам подръка няколко копия на списъците „Кой съм аз?“ (глава 1) и „Понеже съм в Христос“ (глава 3). Когато разговарям с някого и виждам, че той има неправилна представа за себе си, давам му един от тези списъци и го карам да го прочете на глас Промяната, която виждам в тези хора, е невероятна — от неверие към сълзи на радост. Защо? Защото когато с любов споделяме с хората кои са в Христос, ние полагаме върху болните корени на живота им, върху погрешната им ценностна система истините от Божието Слово. Едва когато започнат да потвърждават истината за своята самоличност в Христос, хората могат да разрешат корена на проблема за своето духовно, умствено, емоционално, волево и свързано с взаимоотношенията състояние на незрялост.

#### **4. Зов за отклик**

Твоята роля в съветването е да споделиш истината с любов и да се молиш за този, когото съветваш, да я приеме. Но ти не можеш да направиш този избор вместо него. Християнското съветване зависи от отклика с вяра от страна на съветвания. Нашият Господ каза на онези, които търсеха изцелително докосване: „Твоята вяра те изцели“ (Марк 5:34); „Както си повярвал, така нека ти бъде“ (Матей 8:13). Ако тези, с които споделяш, не откликват лично, не можеш да направиш много, за да им помогнеш. Основната реакция, която желаем в нашето съветване, е покаянието, означаващо промяна на начина на мислене. Съветваният се нуждае от промяна на своя ум относно това, което вярва за Бога и себе си. Само след като промени ума си и възгледите си, той ще може да ходи с вяра.

#### **5. Помогни им да направят план за бъдещето**

Едни от най-важните начини да помогнем на някого да премине от конфликтите и отчаянието към растеж, зрелост и надежда е като му помогнем да изгради подкрепяща система от взаимоотношения. Насърчавай съветваните да разчитат на молитвите, общението и насоките, които получават от едно любящо семейство, църква или малка група от близки приятели.

Друга важна помощ, която можеш да окажеш за бъдещето на един човек, е да му помогнеш да разграничи това, което е, и това, което може да бъде в живота си. Освещението не е моментална промяна, то е процес. Промяната във възгледите и поведението отнема време. Хората трябва да осъзнаят решаващата разлика между цели и желания, иначе ще се опитват да променят неща и хора, които нито са способни да променят, нито имат правото. Насърчавай ги да посрещат всеки ден с настроението, което се изразява в известната молитва:

„Боже, дай ми спокойствието да приемам нещата, които не мога да променя, смелостта да променям нещата, които мога да променя, и мъдростта да правя разликата“.

Ние сме това, което сме, чрез Божията благодат. Всичко, което имаме и на което можем да се надяваме — като обучаващи и като ученици, като съветници и съветвани — се основава на това, което сме в Христос. Нека твоят живот и твоето служение към другите се оформя чрез посвещението ти към Него и убеждението, че Той е пътят, истината и животът (Йоан 14:6). И нека Бог ни даде на всички привилегията да виждаме как хората преживяват освобождение от тъмнината и израстват в светлината.